

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015 - 2030

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
Bielsko-Biala

Buczkowice, grudzień 2015

Autorzy opracowania pragną złożyć podziękowania wszystkim osobom, które wzięły aktywny udział w przygotowywaniu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030.

Szczególnie podziękowania za współpracę oraz wielkie zaangażowanie składamy:

Wójtowi Gminy Buczkowice – Panu Józefowi Caputa,
pracownikom Urzędu Gminy, członkom Rady Gminy,
a także wszystkim osobom, które wzięły udział w konsultacjach społecznych.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
PODSUMOWANIE.....	5
1. OPIS SYTUACJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ GMINY BUCZKOWICE	7
1.1 Położenie geograficzne.....	7
1.2 Obszar i liczba mieszkańców.....	10
1.3 Gospodarka.....	12
1.4 Dochody i wydatki.....	15
1.5 Edukacja.....	17
1.6 Rynek pracy i rejestrowane bezrobocie	17
1.7 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	18
1.8 Kultura.....	19
1.9 Turystyka i sport.....	21
1.10 Infrastruktura techniczna	22
1.11 Środowisko i jego ochrona.....	24
2. KONSULTACJE SPOŁECZNE – ANALIZA ANKIET.....	31
3. ANALIZA SWOT.....	43
2.1 Turystyka i przedsiębiorczość.....	43
2.2 Środowisko naturalne	47
2.3 Infrastruktura techniczna	50
2.4 Potencjał ludzki.....	53
4. WIZJA i MISJA.....	56
5. CELE STRATEGICZNE.....	58
6. ANALIZA REZULTATÓW WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII.....	65
7. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	75
8. SPÓJNOŚĆ Z EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI DOKUMENTAMI.....	79
8.1 Spójność z dokumentami Unii Europejskiej.....	79
8.2 Spójność z krajowymi dokumentami strategicznymi.....	80
8.3 Spójność z regionalnymi dokumentami strategicznymi.....	82
9. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	84
9.1 Przewidywane oddziaływania Strategii Gminy na różne aspekty środowiska.....	86
9.2 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030”.	88
9.3 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w Strategii	89
9.4 Metody analizy skutków realizacji postanowień Strategii.....	90
9.5 Wnioski.....	90

WSTĘP

Strategia rozwoju to długotrwały proces nakierowany na poprawę warunków życia mieszkańców zamieszkujących obszar konkretnej gminy. To proces, w którym wykorzystując cały dostępny potencjał socjoekonomiczny tworzy się długoterminowe plany rozwojowe. I „konia z rzędem” temu kto dzisiaj przekraczając swoją wyobraźnię jest w stanie przewidzieć jak będzie wyglądała przyszłość za lat kilkanaście. Wszystkie strategie bazują na „estymacji” wychodząc z założenia, że rozwój następować będzie liniowo. Życie jednak bardzo boleśnie weryfikuje podobne założenia. Kto jeszcze kilkanaście lat temu przewidywał, że świat wirtualny będzie egzystował na równych prawach ze światem rzeczywistym? Kto wie może nasze dzisiejsze założenia dotyczące produkcji za 10 lat nie będą nic warte bo proces automatyzacji i robotyzacji osiągnie poziom przekraczający nasze dzisiejsze wyobrażenia. Planowanie wieloletnie powoduje małą elastyczność w zakresie zmian, a tym samym może nie nadążać za postępem technologicznym i społecznym.

Jednak poza tymi mankamentami długoletnie strategie rozwoju posiadają tę unikalną wartość, która zawiera się przede wszystkim w osiągnięciu konsensusu społecznego na poziomie lokalnym. Dzięki temu można uzgodnić najważniejsze kierunki rozwoju gminy oraz pozyskać mieszkańców wokół głównego celu jakim jest stały i zrównoważony rozwój gminy – swojej małej ojczyzny. Jednak należy pamiętać, że zapisy dokumentu planistycznego jakim jest „Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice” muszą być weryfikowane i poddawane procesowi stałej oceny. Należy wykorzystywać wszystkie dostępne środki aby procedura oceny realizacji poszczególnych celów i kierunków działań w jak najlepszy sposób odzwierciedlała stanowisko mieszkańców gminy.

W wielu przypadkach gminy uzyskują przewagę konkurencyjną nie poprzez zwiększanie wydatków, ale poprzez efekt przekształcania tradycyjnych sektorów w bardziej konkurencyjne. Jednak aby tego dokonać, gmina musi dysponować odpowiednim zapleczem tak technologicznym jak i socjalnym. Dlatego tak istotne jest aby obok poprawy warunków życiowych mieszkańców gminy wprowadzać również działania nakierowane na rozwój zasobów ludzkich poprzez wykorzystanie potencjału najbardziej utalentowanych mieszkańców gminy.

Drodzy mieszkańcy, szanowny Panie Wójcie,
bardzo ryzykownym jest stwierdzenie, że przed wami tylko same zwycięstwa i sukcesy. Niepowodzenia uczciwie przyznane i ocenione mogą być początkiem naprawiania i odbudowy. Ta logika sprawdza się tak w życiu osobistym, jak i społecznym. Dlatego życzę wszystkim mieszkańcom Gminy Buczkowice nie tylko sukcesów, ale również siły i determinacji we wdrażaniu strategii rozwoju.

Stanisław Ginda
Prezes Zarządu
Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej

PODSUMOWANIE

Strategia rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030 jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe (strategiczne), priorytety rozwoju oraz kierunki działań władz Gminy. Zadaniem Strategii jest dostosowanie polityki społeczno-gospodarczej do bieżących potrzeb gminy i wzrastających oczekiwań społeczności gminnej oraz do przemian politycznych i gospodarczych zachodzących w kraju.

Opracowanie Strategii Gminy zostało przeprowadzone przez Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej w okresie od września do grudnia 2015r. i składało się z 3 etapów:

- diagnozy, przygotowanej na podstawie danych i informacji uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Katowicach oraz Urzędu Gminy Buczkowice,
- konsultacji społecznych, w których udział wzięli przedstawiciele Urzędu Gminy, Rady Gminy oraz mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym,
- opracowania pisemnej strategii rozwoju gminy.

Niniejsza Strategia składa się z dziewięciu rozdziałów, w których opisane zostały poszczególne elementy umożliwiające określenie kierunków rozwoju gminy.

Rozdział pierwszy poświęcony jest ocenie stanu obecnego gminy. Przedstawiono w nim diagnozę zasobów gminy, dokonano analizy kluczowych informacji związanych z sytuacją społeczno-ekonomiczną oraz gospodarczą.

Rozdział drugi stanowi podsumowanie wyniku badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Buczkowice w okresie listopada 2015r. Analiza zawiera opinie mieszkańców nt. realizowanych do tej pory działań oraz propozycje planowanych kierunków rozwoju.

W **rozdziale trzecim** przeprowadzono analizę SWOT, która uwidoczniała mocne i słabe strony gminy oraz jej szanse i zagrożenia rozwojowe. Została ona przeprowadzona w czterech obszarach diagnostycznych: turystyka i przedsiębiorczość, środowisko naturalne, infrastruktura techniczna i potencjał ludzki.

W **rozdziale czwartym** zdefiniowane zostały misja i wizja Gminy Buczkowice, nakreślające ogólne kierunki jej rozwoju, a także stanowiące wyraz aspiracji władz Gminy i pozostałych interesariuszy Strategii.

Rozdział piąty definiuje długoterminowe cele strategiczne stanowiące ramy dla planowania i realizacji celów operacyjnych. Jest to kluczowy rozdział z punktu widzenia racjonalizacji działań Gminy w najbliższych latach. W rozdziale tym uwzględniono również prezentację działań, które władze Gminy powinny podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Zakończenie tej sekcji stanowi opis potencjalnych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej Strategii.

Rozdział szósty zawiera analizę i podsumowanie rezultatów poszczególnych działań, wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice do roku 2015.

W **rozdziale siódmym** przedstawiono wytyczne dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. W rozdziale tym przedstawiono także przykładowy zestaw mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym.

W **rozdziale ósmym** dokonano analizy zgodności zapisów Strategii Gminy z dokumentami oraz zasadami polityki regionalnej UE, strategicznymi dokumentami krajowymi oraz regionalnymi.

Rozdział dziewiąty zawiera informacje na temat prognozy oddziaływania na środowisko poszczególnych działań zaplanowanych w Strategii. W prognozie znalazły się informacje o przewidywanym stanie środowiska, w tym istniejące problemy, zwłaszcza dotyczące obszarowych form ochrony przyrody i przewidywania znaczących oddziaływań na środowisko. Ponadto w prognozie znalazły się propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań wynikających ze sporządzonego dokumentu.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice była analiza zasobów, uwarunkowań lokalnych i specyfiki otoczenia gminy na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy. Dodatkowo, w celu uzupełnienia w ten sposób zdobytych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. W efekcie, zgodnie z metodyką SWOT, wypracowano listę mocnych i słabych stron gminy, szans i barier dla jej rozwoju.

Wnioski z tak przeprowadzonej diagnozy były podstawą do wypracowania misji i wizji gminy. W oparciu o kierunek wyznaczony przez te elementy sformułowano cele strategiczne, którymi są:

- **Poprawa jakości środowiska naturalnego**
- **Doskonalenie infrastruktury technicznej**
- **Rozwój potencjału ludzkiego**
- **Rozwój przedsiębiorczości i turystyki**

Osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy. Aby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, zespół ds. strategii Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej zaproponował koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii. Koncepcja ta uwzględnia również przykład wskaźników efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały przed gminą.

Realizacja Strategii wyzwoli inicjatywę, pobudzi aktywność społeczną, która pozwoli władzom lokalnym, liderom gminy oraz mieszkańcom na ściśle skoncentrowanie działań zmierzających w określonym kierunku dla osiągnięcia zamierzonych celów. Największym sukcesem Strategii będzie sukcesywne wdrażanie jej w życie. Ważne też, aby stworzony dokument był narzędziem służącym do celowego, wieloletniego oddziaływania władz samorządowych na rozwój gminy jako całości. Nie ma złych strategii rozwoju, są tylko strategie nie realizowane.

1. OPIS SYTUACJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ GMINY BUCZKOWICE

1.1 Położenie geograficzne

Gmina Buczkowice leży w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim, na zachodnim pograniczu Beskidu Śląskiego oraz wschodnim Kotliny Żywieckiej. Od północy Gmina Buczkowice graniczy z Gminą Wilkowice (powiat bielski), od zachodu z Miastem Szczyrk (powiat bielski), od południa z Gminą Lipowa (powiat żywiecki), a od wschodu z Gminą Łodygowice (powiat żywiecki). Gminę Buczkowice o powierzchni 19,40 km² tworzą cztery sołectwa: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka i Kalna.

Rysunek 1 Położenie Gminy Buczkowice względem gmin powiatu bielskiego i miasta Bielsko-Biała.

Rozpatrywany obszar w części zagospodarowany jest rolniczo, w części intensywnie zabudowany. Na terenach zabudowanych przeważa zabudowa jednorodzinna i sporadycznie zagrodowa z obiektami usługowo-produkcyjnymi.

Zwarta zabudowa mieszkaniowa koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przebiegających przez teren poszczególnych sołectw, tj.:

- w Buczkowicach po prawej stronie drogi wojewódzkiej DW 942 ul. Wiślańskiej, po obu stronach drogi powiatowej nr 1401S ul. Wyzwolenia, po obu stronach drogi powiatowej nr 4404S ul. Grunwaldzkiej, po obu stronach drogi powiatowej nr 1405S ul. Lipowskiej, po obu stronach drogi gminnej ul. Jama, po prawej stronie drogi gminnej ul. Bór oraz po prawej stronie drogi gminnej ul. Miodońskiego;
- w Rybarzowicach po obu stronach drogi powiatowej nr 1401S ul. Beskidzkiej;
- w Godziszce po obu stronach drogi powiatowej nr 1405S ul. Bielskiej, po obu stronach drogi powiatowej nr 1405S ul. Beskidzkiej, po obu stronach drogi powiatowej 1402S ul. Lipowskiej, po obu stronach drogi gminnej ul. Myśliwskiej, po obu stronach drogi gminnej ul. Górskiej oraz po obu stronach drogi gminnej ul. Łodygowskiej;
- w Kalnej po obu stronach drogi powiatowej 1400S ul. Widokowej, po obu stronach drogi gminnej ul. Spacerowej oraz po prawej stronie drogi gminnej ul. Łodygowskiej.

Przy drodze wojewódzkiej DW 942 ul. Bielskiej, drodze powiatowej 1405S ul. Lipowskiej w Buczkowicach, drodze powiatowej nr 1401S ul. Beskidzkiej, drodze gminnej ul. Bielskiej, drodze krajowej DK-69 ul. Żywieckiej w Rybarzowicach oraz drodze powiatowej 1405S ul. Żywieckiej w Godziszce, zlokalizowane są tereny przeznaczone typowo pod usługi, natomiast przy drodze DK-

69, w rejonie dróg gminnych ul. Ceglanej i Wilkowskiej w Rybarzowicach, zlokalizowane są tereny przemysłowe, na których przeważa zabudowa przemysłowa i magazynowa.

Obszar Gminy Buczkowice na chwilę obecną w 98% jest skanalizowany i zgazyfikowany, natomiast w znacznie mniejszym stopniu zwodociągowany. Na terenach, gdzie nie ma kanalizacji, posesje wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe lub jednostkowo w przydomowe oczyszczalnie ścieków. W miejscach, gdzie nie ma sieci wodociągowej źródło wody pitnej stanowią studnie kopane lub ujęcia własne na potokach. Pomimo powszechnego dostępu do sieci gazowniczej, w gospodarstwach domowych wykorzystuje się głównie węgiel jako paliwo do ogrzewania budynków.

Obszar Gminy Buczkowice położony jest w obrębie makroregionu fizyczno-geograficznego Beskidy Zachodnie, który reprezentuje tu mezoregion Kotlina Żywiecka, rozciągający się w tym rejonie między Beskidem Śląskim (od strony zachodniej), a Beskidem Małym (od strony wschodniej).

Cechą krajobrazu gminy jest położenie na wysoczyźnie o przebiegu na ogół równoleżnikowym. Teren gminy jest silnie pofałdowany z dużymi przewyższeniami i obniżeniami terenu – falisty, pagórkowaty. Teren ten leży w znacznym spadku w kierunku wschodnim.

Przeważają tu utwory jednostki śląskiej, należące do kredy, paleogenu. Utwory te wykształcone są jako piaskowce, łupki, zlepieńce tworzące warstwy godulskie i w niewielkiej ilości ligockie oraz w południowym obniżeniu Beskidu Śląskiego i Małego warstwy krośnieńskie. Warstwy krośnieńskie zbudowane są tutaj z piaskowców (grubo ławicowych w poziomie dolnym oraz cienko ławicowych, płytowych w poziomie górnym) przewarstwionych łupkami.

Na w/w utworach zalegają osady najmłodszej formacji geologicznej – czwartorzędu. Wykształcone są one, jako ły, gliny, piaski zwietrzelinowe, a w dolinach rzecznych utwory rzeczne mady, mułki, piaski i żwiry.

Klimat obszaru Gminy Buczkowice kształtowany jest pod wpływem niżów i wyżów barycznych wędrujących najczęściej z zachodu, przynoszących powietrze polarno-morskie i zmienność pogody (odwilże w zimie, zachmurzenie i opady w lecie).

Oprócz zjawisk cyrkulacyjnych na stosunki klimatyczne (szczególnie klimat lokalny) mają wpływ wysokości bezwzględne i deniwelacje oraz orografia i urzeźbienie terenu. Wynikiem tego jest zróżnicowanie elementów klimatycznych zmieniających się w miarę wzrostu nad poziom morza i nad poziomy lokalnych dolin.

Obszar gminy znajduje się w górnej partii piętra klimatycznego „umiarkowanie ciepłego”, zawartego w przedziale od 420 do 725 m n.p.m.

Średnia temperatura na tym terenie wynosi 6 – 8° C (ogólna liczba dni z temperaturą poniżej 0° C wynosi 80 – 100 dni w roku), średnie roczne opady wynoszą około 800mm. Dominują wiatry zachodnie, modyfikowane, wzmacniane przez ukształtowanie terenu o średniej prędkości 2,5 – 5 m/s. Charakterystyczną cechą klimatyczną obszaru jest występowanie wiatru halnego – najczęściej w miesiącach jesiennych i zimowych, który wieje z kierunków południowych i zachodnich, jest suchy i ciepły, o znacznych prędkościach i niekorzystnych warunkach bioklimatycznych (pulsacje ciśnienia, suchość powietrza).

Ze względu na warunki fizjograficzne, na terenie Gminy Buczkowice występują wyłącznie gleby charakterystyczne dla terenów górzystych i podgórszych, a ich typy ściśle związane są z podłożem geologicznym, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi, itp.

Na przedmiotowym obszarze występują następujące typy gleb:

- Gleby bielcowe i pseudobielcowe wytworzone z glin średnich lub ciężkich. Gleby te dominują na całym obszarze.
- Gleby brunatne wyługowane wytworzone podobnie jak gleby bielcowe z glin średnich. Gleby te występują na płaskich terenach i zboczach o ekspozycjach południowych.
- Mady brunatne wytworzone z osadów aluwialnych. Gleby te występują w dnach większych dolin (dolina potoku Żylica).

- Gleby brunatne namyte oraz gleby glejowe wykształcone na wskutek nadmiernego zawilgocenia. Gleby te występują w nieckowatych i płaskodennych dolinkach bocznych i obniżeniach terenowych.

W bonitacji gleb gruntów ornych przeważają zdecydowanie klasy IVa i IVb, a w użytkach zielonych: klasy IV i V.

Obszar Gminy Buczkowice charakteryzuje się występowaniem znacznej liczby cieków powierzchniowych (obszar zlewni Wisły), stanowiących swoistą sieć hydrograficzną określającą zasoby wód powierzchniowych tego terenu.

Głównym ciekim wodnym, na terenie Gminy Buczkowice, jest potok Żylica (dopływ rzeki Soły), który przepływa uregulowanym korytem przez sołectwa Buczkowice i Rybarzowice, z kierunku zachodniego na wschód. Administratorem potoku, jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Żylica o całkowitej długości 23,0 km i powierzchni zlewni 90,5 km² ma swoje źródło w Szczyrku Salmopolu, z ujściem do Jeziora Żywieckiego, nieco na północ od stacji kolejowej w Pietrzykowicach. Jest to potok kapryśny i niebezpieczny, co udowodniał podczas licznych wezbrań, w trakcie, których dochodziło do licznych zniszczeń, zarówno na terenie miasta Szczyrk, jak i Gminy Buczkowice.

Głównym lewobrzeżnym dopływem potoku Żylica na terenie Gminy Buczkowice jest potok Graniczny (przez miejscowych zwany Godziszczanką), który płynie przez Szczyrk, Godziszkę i Rybarzowice, gdzie ma ujście do Żylicy. Na terenie Gminy Buczkowice potok Graniczny płynie w sąsiedztwie terenów zabudowanych (Godziszka) jak i niezabudowanych (Godziszka, Rybarzowice), przeznaczonych pod uprawy, czy też stanowiących użytki zielone.

Kolejnym potokiem przepływającym przez sołectwa Buczkowice i Rybarzowice jest potok Bruśnik, będący prawobrzeżnym dopływem potoku Żylica, mający swoje źródło na stokach Bieniatki, a ujście w Łodygowicach. Bruśnik przepływa głównie przez tereny zabudowane, przez co w okresie wezbraniowym stanowi zagrożenie dla zabudowy mieszkaniowej.

W Kalnej, przy samej granicy z Gminą Lipowa, łączą się dwa ciek wodne tj. potok Malinowy oraz potok Kalonka, które stanowią dopływ potoku Żylica poza granicami gminy.

Opisując sieć hydrograficzną gminy, należy wspomnieć o potoku Biały, stanowiącym dopływ rzeki Białej w Wilkowicach. Potok ów zlokalizowany w części północnej gminy, na terenie sołectw Buczkowice i Rybarzowice, w chwili obecnej przepływa głównie przez obszary upraw polowych, a towarzyszą mu zadrzewienia nadbrzeżne, przez miejscowych nazywane „Łęgowcem”.

Oprócz w/w potoków na terenie Gminy Buczkowice zlokalizowane są inne mniejsze ciek wodne „Bez nazwy” oraz rowy melioracyjne, które tworzą istotną sieć wodną na tym terenie, wpływającą na jego warunki hydrologiczne.

Analizując hydroografię na terenie Gminy Buczkowice, nie można pominąć również zagadnień związanych z wodami podziemnymi, których zasoby na omawianym terenie są ściśle powiązane z Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych występujących na terenie powiatu bielskiego. Zachodnie krańce gminy leżą w zasięgu zbiornika GZPW nr 348 – Godula Beskid Śląski. Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo-porowym ukształtowany w utworach kredy, o wodach wodorowęglanowo – siarczanowo – wapniowych.

Pierwszy poziom wodonośny na terenie Gminy Buczkowice, występuje w utworach czwartorzędowych. Zwierciadło wód podziemnych, ujmowanych studniami gospodarskimi lub drenowanymi powierzchnią siecią hydrograficzną, zalega na różnej głębokości i podlega wahaniom.

1.2 Obszar i liczba mieszkańców

Obszar Gminy Buczkowice wynosi 19,3 km². Strukturę administracyjną gminy tworzą 4 sołectwa: Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka i Kalna.

Tabela 1 Dane podstawowe o Gminie Buczkowice (powierzchnia, ludność) w 2014r.

Wyszczególnienie	Gmina Buczkowice	Powiat Bielski
Powierzchnia w km ²	19	459
Ludność ogółem	11.119	161.359
w tym kobiety	5.669	82.667
Ludność w wieku:		
przedprodukcyjnym	2.126	30.941
produkcyjnym	7.000	101.898
poprodukcyjnym	1.993	28.520
Ludność na 1 km ²	571	352
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,9	1,9
Saldo migracji na 1000 ludności	4,2	4,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 24.09.2015r.)

Gminę zamieszkuje 11 119 osób - co stanowi 6,89% ludności powiatu bielskiego. W stosunku do charakterystyki populacji całego powiatu bielskiego, podstawową cechą populacji gminy Buczkowice jest nadreprezentacja ludności w wieku poprodukcyjnym (6,99%), choć ludność w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym (po 6,87%) również stanowi duży współczynnik.

Przyrost naturalny w Gminie Buczkowice wynosi 0,9 i jest co prawda niższy niż wskaźnik dla powiatu bielskiego, jednakże wzrósł w porównaniu do lat 2011-2013. Wynika z tego, że liczba urodzeń w ostatnim roku 2014 była wyższa niż liczba zgonów.

Obniżenie wartości przyrostu naturalnego w ostatnich latach ma związek ze zmianą stylu życia i modelu rodziny. Opóźnia się wiek dzietności, przedłuża czas trwania pierwszej, bezdzietnej fazy małżeństwa. Zmniejsza się też model samej rodziny, w stronę posiadania mniejszej ilości dzieci. Proces ten jest charakterystyczny dla większości społeczeństw wchodzących w etap bogacenia się i wiąże się zapewne z bardziej „ekonomicznym”, a mniej spontanicznym podejściem do planowania osobistych losów.

Tabela 2 Ruch naturalny w Gminie Buczkowice w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia	128	117	99	107	122
Zgony	110	120	107	130	112
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,7	-0,3	-0,7	-2,1	0,9

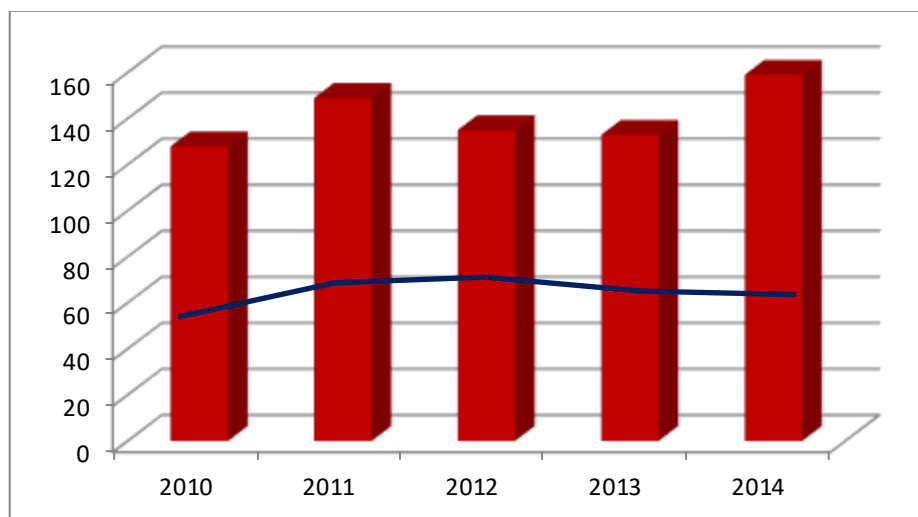
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 24.09.2015r.)

Jednocześnie sukcesywnie rośnie liczba osób zamieszkujących na terenie gminy Buczkowice, co wynika ze zjawiska przemieszczania się na obszary pozamiejskie osób dotychczas mieszkających i pracujących w mieście Bielsko-Biała. Przewiduje się, że proces ten w kolejnych latach będzie się nasilał.

Tabela 3 Ludność w Gminie Buczkowice w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców	10.908	10.960	11.021	11.096	11.119
Saldo migracji ogółem	31	55	60	50	47
Saldo migracji na 1000 ludności	2,8	5,0	5,5	4,5	4,2

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 24.09.2015r.)

Wykres 1 Migracje ludności Gminy Buczkowice

O ile w kolejnych latach prognozuje się spadek liczby mieszkańców województwa śląskiego i powiatów znajdujących się w Podregionie Bielskim, w przypadku powiatu bielskiego, a co za tym udzie Gminy Buczkowice przewidywany jest odmienny scenariusz. Stanowi to z jednej strony wyzwanie dla władz gminy, z drugiej zaś pozwala prognozować zwiększające się środki otrzymane w ramach subwencji samorządowych.

Tabela 4 Prognoza liczby ludności w Powiecie Bielskim w latach 2015-2030

Wyszczególnienie	2015	2020	2025	2030
Województwo śląskie	4.569.005	4.477.678	4.369.747	4.245.178
Podregion bielski	665.415	665.133	662.546	657.205
Powiat bielski	162.190	166.006	169.081	171.281
Miasto Bielsko-Biała	171.956	167.192	161.990	156.347

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 24.09.2015r.)

1.3 Gospodarka

Procesy zachodzące w gospodarce w skali regionu czy kraju będą wpływać również na sytuację gminy, są one zatem warte uwagi w perspektywie 15-letniego planowania rozwoju.

Na pierwszy plan wysuwają się następujące zjawiska:

- wzrost znaczenia usług, w stosunku do branż wytwórczych: udział pracowników usług w pracujących ogółem (do 75% i więcej), istotny spadek zatrudnienia w przemyśle i spadek zatrudnienia w rolnictwie do minimum;
- globalny rynek, co w przypadku turystyki jest już obecnie całkowicie wyraziste; zarówno klient usług turystycznych, jak i usługodawca, nie zamykają się w granicach państw;
- główną przewagą konkurencyjną jest wiedza: poziom wykształcenia, gotowość wchłaniania innowacji, elastyczność zatrudnienia oparta na umiejętnościach bardzo szybkiego opanowywania nowych profesji, będą decydowały w przyszłości o sukcesie, bądź klęsce poszczególnych obszarów;
- wynikająca ze zmian na rynku pracy rosnąca ilość wolnego czasu zwiększy prawdopodobnie zapotrzebowanie na usługi organizacji spędzania czasu wolnego;
- w wielu dziedzinach produkcja masowa będzie szybko ustępować miejsca produkcji „niszowej”, elastycznie dostosowującej się do potrzeb małych grup klientów, czy nawet pojedynczego odbiorcy;

Na terenie gminy Buczkowice dynamicznie rozwija się sektor przedsiębiorstw. Informacje o liczbie i formach prawnych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 5 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Krajowym rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON (stan na dzień 31.12.2014r.)

Wyszczególnienie		Gmina Buczkowice	Powiat Bielski
Ogółem		1.196	16.794
sektor	publiczny	33	416
	prywatny	1.163	16.378
z liczby ogółem	razem	70	947
	spółki prawa handlowego		
	z udziałem kapitału zagranicznego	9	120
	Spółki cywilne	50	1.091
	Osoby fizyczne	1.005	13.633

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 25.09.2015r.)

Dane przedstawione w tabeli 5 dotyczą osób prawnych, samodzielnych jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W tabeli nie ujęto części składowych (zakładów, oddziałów itp.) w/w podmiotów.

Największymi przedsiębiorstwami działającymi na terenie gminy Buczkowice są:

- Zakład Mięсны "Hańderek", 43-374 Buczkowice, ul. Nadbrzeźna 821,
- PPHU Prosperplast, 43-374 Buczkowice, ul. Wczasowa 733a,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Józef Bożek, 43-376 Godziszka, ul. Beskidzka 222,
- Dil - Surowce wtórne, 43-378 Rybarzowice ul. Ceglana 864,
- S.C. Auto-Kram - skup i sprzedaż samochodów powypadkowych, 43-376 Rybarzowice, ul. Ceglana 391,
- Kartrans – Produkcja i transport betonu, Rybarzowice ul. Ceglana,
- BT - Beton Towarowy sp. z o.o., „Góraźdze Beton”, Zakład Rybarzowice, 43-378 Rybarzowice, ul. Ceglana 1,
- Zakład Produkcji Lamp LAMKUR, ul. Beskidzka 834, Rybarzowice, ul. Beskidzka 834,

- Producent Blach BLACH-DOM, Rybarzowice, ul. Żywiecka 873,
- Zakład Piekarniczo Cukierniczy "Capri", 43-378 Rybarzowice, ul. Bielska 840,
- Piekarnia DURAJ, Buczkowice, ul. Lipowska 970,
- Cukiernia Julia, sala weselna Roma, Godziszka ul. Żywiecka 219
- Cukiernia kawiarnia Bajeczna Godziszka ul. Żywiecka 666,
- Stacja Paliw BP, , Buczkowice, ul. Bielska 1191,
- Stacja Paliw "Oaza", 43-378 Rybarzowice, ul. Żywiecka 823,
- WOOBOTECH POLAND Sp.z o.o., 43-378 Rybarzowice ul. Bielska 41,
- Elmaro. PHU Zakład elektroinstalacyjny Roman Dobrzański, 43-376 Godziszka, ul. Słoneczna 544,
- PUP Energór S.C. Godziszka ul. Lipowska 550,
- Naprawa pojazdów spalinowych, śnieżnych Eksport-Import Józef Marek, 43-370 Buczkowice, ul. Bielska 1191

Gmina Buczkowice to także teren dynamicznego rozwoju działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Zanotowano wzrost liczby tychże podmiotów o 3%. Informacje na ten temat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD 2007 w gminie Buczkowice w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Ogółem	976	985	1.005
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	14	12
Górnictwo i wydobywanie	-	-	-
Przetwórstwo przemysłowe	125	126	128
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	2	2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	2	2
Budownictwo	153	152	167
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	311	308	310
Transport i gospodarka magazynowa	87	82	80
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	36	37	34
Informacja i komunikacja	14	15	16
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	40	36	30
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	5	5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59	62	65
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22	27	28
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	-	-
Edukacja	12	14	15
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32	34	38
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10	9	11
Inne	57	60	62

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 25.09.2015r.)

Szczególny wzrost przedsiębiorstw jest widoczny w odniesieniu do branż (wg PKD 2007) takich jak: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (wzrost liczby przedsiębiorstw z tej branży o 27% w latach 2012 – 2014), edukacja (odpowiednio 25%), opieka

zdrowotna i pomoc społeczna (18%), na kolejnych pozycjach znalazły się działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10%), budownictwo (9%). Z kolei branżami w których odnotowano najmniejszy wzrost liczby przedsiębiorstw (lub zmniejszenie się ich liczby) są rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo, transport i gospodarka magazynowa, działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

O stanie gospodarki gminy świadczą także wydatki gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca, gdyż są one częściowo zależne od kondycji lokalnej gospodarki i wynagrodzeń mieszkańców. Informacje na ten temat zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Tabela 7 Dochody gminy Buczkowice w porównaniu do gmin sąsiadujących w 2014r.

Obszar	Ludność ogółem	Dochody ogółem (w tys. zł)	Dochody na 1 mieszkańca (w zł)	Inwestycje w % ogółu wydatków
Gmina Buczkowice	11.119	33.746,19	3.041,02	21,6
Gmina Szczyrk	5.799	21.639,16	3.758,10	13,8
Gmina Wilkowice	13.290	36.428,07	2.762,21	22,5
Gmina Łodygowice	13.940	42.582,37	3.062,38	28,9
Gmina Lipowa	10.441	30.111,52	2.911,58	3,6

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 25.09.2015r.)

W analizie danych dotyczących sytuacji gmin sąsiadujących z Gminą Buczkowice zwracają uwagę stosunkowo wysokie dochody na jednego mieszkańca w Gminie Buczkowice w porównaniu z sąsiadującymi z nią gminami i jednocześnie znaczny udział inwestycji w ogóle wydatków gminy (ponad 21%). W konsekwencji gmina przeznaczająca dużą kwotę na inwestycję per capita. Dowodzi to szybkiego tempa wzrostu infrastruktury w gminie i tym samym poprawiających się warunków życia.

W otoczeniu gminy i samych Buczkowic nie występuje znaczące zróżnicowanie jeżeli chodzi o dochody i wydatki (w tym inwestycyjne) na jednego mieszkańca – wyjątek stanowi gmina Lipowa. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 8 Dochody i wydatki gminy Buczkowice w porównaniu do gmin sąsiadujących w 2014r.

Wyszczególnienie	Dochody				Wydatki		
	W tys. zł	Na 1 mieszkańca w zł	W tym		W tys. zł	Na 1 mieszkańca w zł	Inwestycje w % ogółu wydatków
			Dochody własne %	Subwencje i dotacje %			
Gmina Buczkowice	33.746,19	3.041,02	46,2	53,8	33.954,08	3.059,75	21,6
Gmina Szczyrk	21.639,16	3.758,10	63,9	36,1	20.235,91	3.514,40	13,8
Gmina Wilkowice	36.428,07	2.762,21	57,3	42,7	39.131,32	2.967,19	22,5
Gmina Łodygowice	42.582,37	3.062,38	45,6	54,4	46.445,85	3.340,23	28,9
Gmina Lipowa	30.111,52	2.911,58	38,2	61,8	29.453,58	2.847,96	3,6

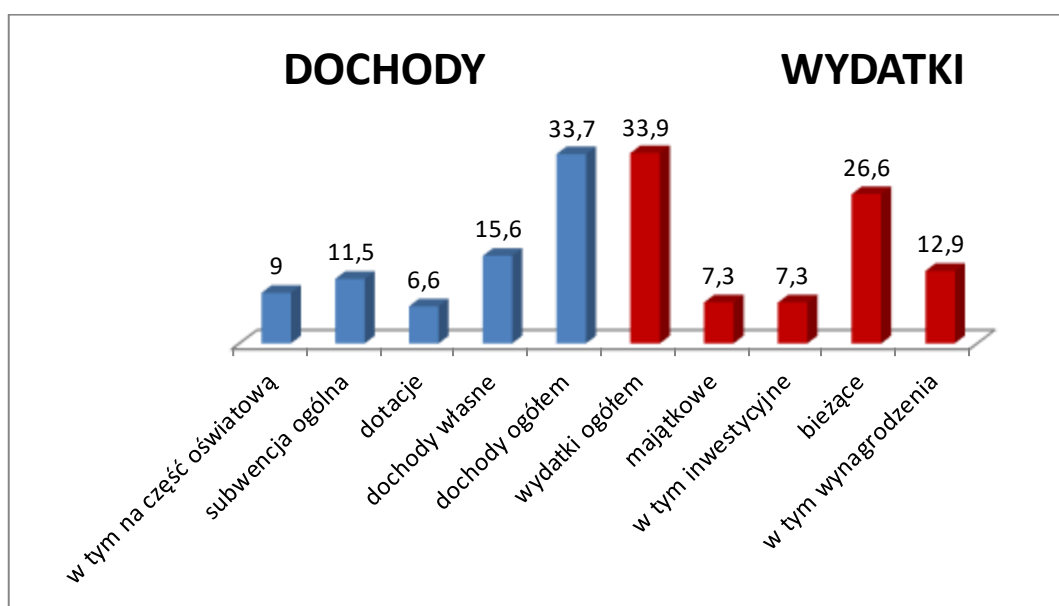
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 28.09.2015r.)

Śledząc finanse poszczególnych gmin zlokalizowanych w sąsiedztwie gminy Buczkowice oraz ich możliwości finansowe dotyczące wydatków inwestycyjnych można stwierdzić, że sytuacja poszczególnych gmin jest bardzo zróżnicowana. Gmina Szczyrk wykazuje największy dochód w przeliczeniu na jednego mieszkańca, natomiast gminy Łodygowice, Wilkowice i Buczkowice przeznaczają najwięcej wydatków na inwestycje. Warto także zauważyć, że gmina Lipowa jest jednostką przeznaczającą najniższe środki na inwestycje w przeliczeniu na jednego mieszkańca spośród wszystkich analizowanych gmin. Może to powodować spowolnienie procesu poprawy warunków życia na jej terenie i w konsekwencji pogorszenie jej konkurencyjności w stosunku do innych gmin.

1.4 Dochody i wydatki

Warunkiem koniecznym do realizacji przez Gminę Buczkowice nałożonych na nią zadań jest posiadanie odpowiednich zasobów finansowych. Dla samodzielności gminy nie są obojętne źródła i metody pozyskania środków pieniężnych. Z punktu widzenia samodzielności gminy istotne znaczenie ma podział dochodów na tzw. własne, tj. dochody przyznawane ustawowo organom lokalnym na czas nieoznaczony i tzw. dochody obce, które nie mają charakteru stałego.

Wydatki gminy są z kolei odzwierciedleniem realizacji jej zadań. W wielkości poszczególnych rodzajów wydatków znajdują odbicie kierunki i zakres zadań powierzonych gminie do wykonania. Wszystkie wydatki gminy powinny być planowane zgodnie z prawnymi uregulowaniami ustalającymi zadania dla gminy oraz charakterem, jaki nadają przepisy ustawowe poszczególnym zadaniom. Gmina jest zobowiązana do wykonywania zadań, a w szczególności zadań własnych, w taki sposób, aby nie naruszać przepisów prawnych i właściwie zaspokajając wcześniej rozpoznane potrzeby mieszkańców danego terenu.

Wykres 2 Dochody i wydatki budżetu Gminy Buczkowice w mln zł wg rodzajów w 2014r.

Dochody własne gminy Buczkowice stanowiły w dochodach ogółem budżetu 46,2%. Natomiast udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 85,5%.

W gminie w 2014r. 100% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe stanowiły 21,6% wydatków ogółem budżetu gminy.

Szczegółowe zestawienie dochodów i wydatków gminy Buczkowice wg działów zawiera poniższa tabela.

Tabela 9 Zestawienie dochodów i wydatków gminy Buczkowice w 2014r. wg działów.

Dochody budżetu gminy		Wydatki budżetu gminy	
Wyszczególnienie	2014 %	Wyszczególnienie	2014 %
Dochody ogółem	100,0	Wydatki ogółem	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	5,5	Rolnictwo i łowiectwo	13,1
Transport i łączność	0,5	Transport i łączność	2,3
Gospodarka mieszkaniowa	1,3	Gospodarka mieszkaniowa	0,4
Działalność usługowa	0,1	Działalność usługowa	0,3

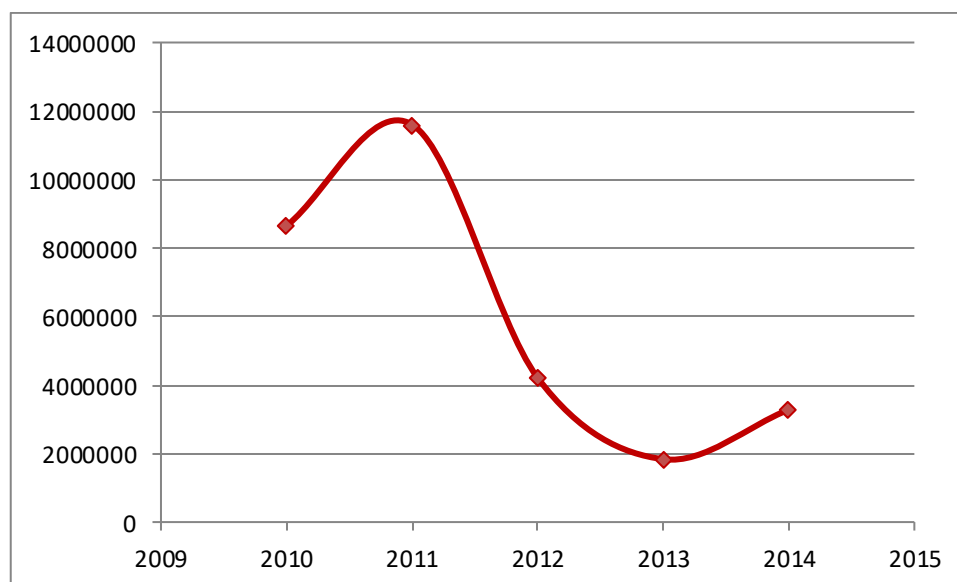
STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

Administracja publiczna	4,2	Administracja publiczna	15,5
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa i sądownictwa	0,2	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa i sądownictwa	0,2
Dochody od osób prawnych, fizycznych i innych nieposiadających osobowości prawnej	39,5	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,2
Różne rozliczenia	34,3	Obsługa długu publicznego	0,7
Oświata i wychowanie	4,3	Oświata i wychowanie	43,7
Pomoc społeczna	7,2	Ochrona zdrowia	0,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	Pomoc społeczna	9,7
Kultura fizyczna	2,7	Edukacyjna opieka wychowawcza	2,0
		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,8
		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,3
		Kultura fizyczna	4,2
		Pozostałe	0,1
Dochód gminy na 1 mieszkańca	3.041,02	Wydatki gminy na 1 mieszkańca	3.059,75

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 1.10.2015r.)

Coraz większy udział w dochodach gminy mają środki z Unii Europejskiej. W 2014 roku dochody z UE stanowiły prawie 10% ogólnych dochodów gminy.

Łączna kwota środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2014r. wyniosła 3.281.973,35 zł.

Wykres 3 Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w Gminie Buczkowice w latach 2010-2014.

1.5 Edukacja

W gminie Buczkowice funkcjonują łącznie 4 zespoły szkół. Liczba ich uczniów stopniowo maleje, co wynika ze zmniejszającej się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (zmniejszające się wskaźniki dotyczące dzietności). Dane dotyczące liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych należy rozpatrywać w kontekście bliskości miasta Bielsko-Biała, w którym naukę pobiera znaczna część uczącej się młodzieży z terenu powiatu bielskiego, w tym gminy Buczkowice.

Informacje na temat liczby szkół, liczby ich uczniów oraz absolwentów tych szkół prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10 Edukacja w gminie Buczkowice w roku szkolnym 2015/2016r.

Wyszczególnienie	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ogólnokształcące
Liczba szkół	4	4	1 (w likwidacji)
Liczba uczniów	791	308	16
Liczba absolwentów	121	136	16

Źródło: Dane Urzędu Gminy Buczkowice

Ważnym elementem edukacji w gminie jest wychowanie przedszkolne. Na terenie gminy działają 3 przedszkola samorządowe w Buczkowicach, Rybarzowicach, Godziszce oraz punkt przedszkolny w Kalnej. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż duży odsetek dzieci w wieku przedszkolnym objęty jest wychowaniem przedszkolnym (78,6%-83% - w zależności od przedziału wiekowego). Z roku na rok rośnie również ilość dzieci przebywających w placówkach wychowania przedszkolnego.

Szczegółowe dane dotyczące ilości placówek i dzieci przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11 Edukacja przedszkolna w gminie Buczkowice w roku szkolnym 2013/2014r.

Wyszczególnienie	2010/2011	2012/2013	2013/2014
Placówki wychowania przedszkolnego	3	5	5
- w tym przedszkola	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	315	340	352
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	346	402	440
- w tym w przedszkolach	325	347	341

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2014, Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Gminy Buczkowice

1.6 Rynek pracy i rejestrowane bezrobocie

W roku 2014 roku na terenie gminy Buczkowice zamieszkiwało 7.000 osób w wieku produkcyjnym (szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono w Tabeli 1), z czego 375 osób, w tym 206 kobiet pozostawało zarejestrowane jako bezrobotni. Stopa bezrobocia rejestrowanego w dniu 31.12.2014r. dla powiatu bielskiego wynosiła 8,8%.

Tabela 12 Bezrobocie w gminie Buczkowice w 2014r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni zarejestrowani		Stopa bezrobocia dla powiatu bielskiego
	ogółem	w tym kobiety	
Gmina Buczkowice	375	206	8,8% w dn. 31.12.2014r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 28.09.2015r.)

1.7 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Sytuacja w zakresie ochrony zdrowia w gminie Buczkowice jest trudna do przedstawienia, gdyż znaczna część mieszkańców korzysta z opieki zdrowotnej szpitalnej na terenie miasta Bielska-Białej, stanowiącego miasto położone w centrum powiatu, posiadające najdogodniejsze skomunikowanie z miejscowościami położonymi na terenie powiatu bielskiego. Placówki szpitalne, z których korzystają mieszkańcy gminy Buczkowice to:

- Specjalistyczny Zespół Chorób Płuc i Gruźlicy w Bystrej – placówka wysokospecjalistyczna o charakterze ponadregionalnym,
- Szpital Kolejowy w Wilkowicach – łączący zadania szpitala ostrego i opieki długoterminowej,
- Beskidzki Zespół Leczniczo-Rehabilitacyjny,
- Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej, który jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnym szpitalem w południowym regionie Polski posiadający min. Oddziały i poradnie specjalistyczne, Stację Dializ, Zakład Diagnostyki Obrazowej, Oddział Ratunkowy,
- Beskidzkie Centrum Onkologii Szpital Miejski w Bielsku-Białej- placówka podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej dla miasta oraz sąsiadujących powiatów,
- Szpital Pediatryczny w Bielsku-Białej,
- Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej.

Tabela 13 Ochrona zdrowia w gminie Buczkowice w 2014r.

Wyszczególnienie	Szpitale ogólne		Zakłady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	Apteki	Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię
	placówki	łóżka			
Powiat bielski	3	752	71	46	2.272
Gmina Buczkowice	-	-	3	2	3.706

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 28.09.2015r.)

Z przedstawionych danych wynika, że liczba przychodni w samej gminie Buczkowice jest niewielka w porównaniu do całego powiatu bielskiego. Dysproporcja ta wynika z opisanego wcześniej zjawiska zlokalizowania większości usług medycznych na terenie Bielska-Białej i w konsekwencji mniejszego zapotrzebowania na lekarzy pracujących bezpośrednio na terenie gminy. Dlatego też należy uznać przedstawione wskaźniki za wystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa medycznego osobom zamieszkującym na terenie gminy Buczkowice.

Jeżeli chodzi o pomoc społeczną na terenie gminy Buczkowice, charakteryzującą ją wskaźniki przedstawiają się następująco:

Tabela 14 Osoby korzystające z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej w 2013r.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy - ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy		Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci
		Ogółem	% mieszkańców gminy	
Powiat bielski	2.832	7.512	4,68	3.218
Gmina Buczkowice	306	472	1,59	266

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 28.09.2015r.), Urząd Gminy Buczkowice

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Buczkowicach w roku 2013r. realizował wypłatę następujących świadczeń opiekuńczych:

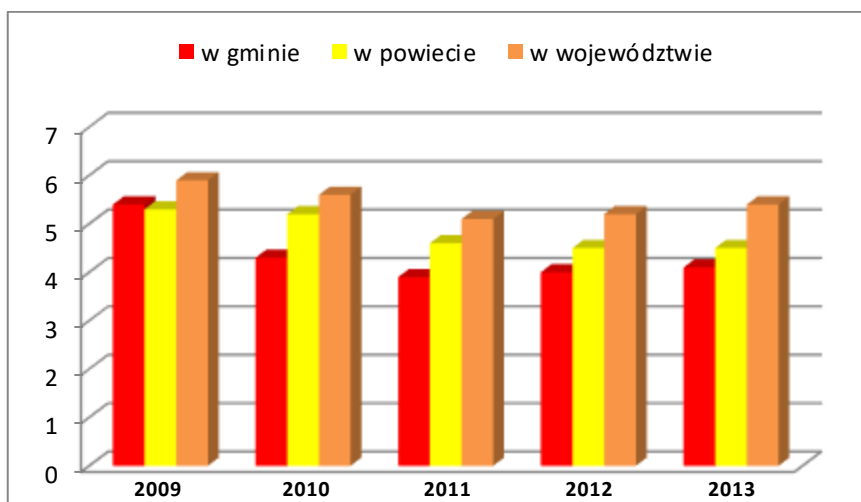
- zasiłek pielęgnacyjny - wypłacono 2041 świadczeń
- świadczenie pielęgnacyjne - wypłacono 361 świadczeń
- dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego - wypłacono 121 świadczeń (zgodnie z obowiązującymi przepisami wypłata tego świadczenia była realizowana do 30 czerwca 2013r.)
- specjalny zasiłek opiekuńczy - wypłacono 15 świadczeń (zgodnie z obowiązującymi przepisami wypłata tego świadczenia była realizowana od 1 lipca 2013r.).

Wypłata zasiłków dla opiekunów realizowana jest zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (od 1 maja 2014r.).

Analizując przedstawione dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Buczkowice należy zwrócić uwagę, że ich odsetek jest bardzo mały co zapewne związane jest z wysokimi dochodami gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca oraz stosunkowo niską stopą bezrobocia.

W 2014r. wydatki na pomoc społeczną w gminie Buczkowice wyniosły 3.308,11 tys. zł.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

1.8 Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. S. Staszica w Buczkowicach wraz z trzema filiami w Rybarzowicach, Godziszce i Kalnej.

Od lipca 2002 roku siedzibą Gminnego Ośrodka Kultury jest budynek przy ulicy Wyzwolenia 554 w Buczkowicach, który wraz ze znajdującą się po przeciwnej stronie ulicy salą widowiskową Sokolnią oraz przylegającym do niej terenem rekreacyjnym, tworzy atrakcyjne centrum kulturalno-rekreacyjne miejscowości.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach to realizacja celów statutowych, która polega przede wszystkim na:

- organizowaniu imprez kulturalnych i rekreacyjnych, przeglądów, a także konkursów o charakterze gminnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim;
- prowadzeniu zajęć artystycznych i kół zainteresowań dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych z terenu gminy Buczkowice;
- prowadzeniu świetlicy popołudniowej GOK;
- ochronie dziedzictwa kulturowego;

- popularyzacji czytelnictwa;
- redagowaniu i wydawaniu lokalnego periodyku „Gazeta Gminna”;
- współpracy z nieformalnymi grupami młodzieżowymi oraz różnorodnymi organizacjami działającymi na terenie gminy Buczkowice.

Efekty pracy ośrodka to szeroko rozumiana edukacja kulturalna gminnej społeczności, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, młodzieży i dorosłych, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich w stosunku do dzieci z miasta oraz oddziaływanie profilaktyczne.

Gminny Ośrodek Kultury w Buczkowicach jest organizatorem wielu imprez kulturalnych na terenie Buczkowic oraz pozostałych miejscowości gminy a także imprez o zasięgu powiatowym i wojewódzkim. GOK organizuje różnorodne festyny, koncerty, wystawy, przeglądy, a także takie przedsięwzięcia w ramach projektów jak: „Miniatury Teatralne” (*przeгляд spektakli amatorskich zespołów teatralnych i monodramów połączony z warsztatami teatralnymi dla dzieci i młodzieży oraz instruktorów*), Bliskie Spotkania z Teatrem (*edukacja teatralna*), „Zdrowe i twórcze dziecko” (zajęcia z zakresu ceramiki wraz z elementami integracji) czy Jesienne Dni Książki (*promocja czytelnictwa*).

W zajęciach, które organizuje ośrodek kultury uczestniczy corocznie około 800 osób.

Stałymi imprezami w kalendarzu wydarzeń kulturalnych są:

- festyny dla mieszkańców wsi i okolic oraz wszystkich turystów odwiedzających naszą gminę - "Zielenią się buki" w Buczkowicach, "Jasełka" w każdym sołectwie, "Mama, Tata i Ja" w Rybarzowicach, "Dożynki"
- Zawody Wędkarskie o puchar Wójta;
- Turniej Piłki Siatkowej o puchar Wójta;
- Młodzieżowy Turniej Piłki Nożnej o puchar Wójta;
- Jesienny Rajd Rowerowy.

Na terenie gminy działają również gminne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które prowadzą działalność między innymi w zakresie kultury :

- Towarzystwo Społeczno – Kulturalne „Zagroda” w Buczkowicach
- Stowarzyszenie Zdrowie Kultura i Tradycja w Buczkowicach
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Nadzieja” w Buczkowicach
- Stowarzyszenie „Ziemia Rybarska”
- Regionalny Zespół Pieśni i Tańca Rybarzowice
- Koła Gospodyń Wiejskich w Buczkowicach, Rybarzowicach, Godziszce i Kalnej
- Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Rybarzowicach i Godziszce
- Ochotnicze Straże Pożarne.

Analizując dane dotyczące kultury należy zwrócić uwagę na niewiele mniejszą niż w powiecie bielskim (21,0) liczbę wypożyczeń przypadających na jednego czytelnika (18,5), a także liczbę czytelników na 1000 mieszkańców (w gminie Buczkowice 182, w powiecie bielskim 193). Jednocześnie należy zauważyć, że od kilku lat regularnie zwiększa się liczba odbiorców (uczestników) imprez i wydarzeń kulturalnych (z 8.055 osób w 2009 r. do 11.580 w 2013 r., tj. o prawie 44% na przestrzeni czterech lat).

Szczegółowe informacje o omawianym obszarze, tj. dostępie do kultury znajdują się w tabeli 15.

Tabela 15 Upowszechnienie kultury w gminie Buczkowice w 2013r.

Wyszczególnienie			
Biblioteki publiczne i filie	placówki		4
	księgozbiór	ogółem	49.282
		na 1 czytelnika w woluminach	18,5
	czytelnicy na 1000 ludności		182
Domy, ośrodki kultury, świetlice	liczba instytucji		1
	liczba uczestników imprez		11.580

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

1.9 Turystyka i sport

Gmina Buczkowice od zachodu otoczona jest szczytami Beskidu Śląskiego, zaś od wschodu sąsiaduje z Jeziorem Żywieckim. Potok Żylica (stanowiący dogodne środowisko życia dla wielu gatunków ryb w tym przede wszystkim pstrągów) las iglasty (świerk, jodła) bliskość Jeziora Żywieckiego, zimą dobre warunki do narciarstwa i saneczkarstwa, to walory stanowiące o atrakcyjności turystycznej gminy.

Na terenie Gminy Buczkowice działa kilka klubów sportowych oraz stowarzyszeń, które realizują działania z zakresu kultury fizycznej i sportu m.in.:

1. Gminny Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Buczkowice,
2. Klub sportowy Buczkowice,
3. Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka,
4. Klub Sportowy „Halny” w Kalnej,
5. Klub Sportowy „Iskra” Rybarzowice,
6. Terenowe Koło Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze im. Kazimierza Dudki w Buczkowicach,
7. Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Żylica”,
8. Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Beskidzki szczep „Skalistych” w Buczkowicach.

Infrastruktura sportowa i turystyczna:

1. W każdej miejscowości funkcjonuje wielofunkcyjne boisko przyszkolne,
2. Każda szkoła posiada salę gimnastyczną, przy Zespole Szkół w Rybarzowicach funkcjonuje pełnowymiarowa hala sportowa,
3. Basen kryty przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Buczkowicach,
4. Gmina posiada cztery boiska piłkarskie: w Buczkowicach, kompleks sportowy „Przy Brzózkach” w Rybarzowicach, w skład którego wchodzi: boisko do piłki nożnej, budynek techniczno-socjalny, boisko do koszykówki i siatkówki, kort tenisowy, parking, ogrodzenia, piłkochwyty. Boisko dla Kalnej zlokalizowane jest na terenie Lipowej, boisko sportowe w Rybarzowicach przy ul. Topolowej.
5. Ścieżka rowerowa,
6. Cztery place zabaw (w każdej miejscowości).

Szlaki turystyczne, które przebiegają przez teren Gminy Buczkowice:

- szlak łącznikowy: Godziszka Centrum – do Szlaku Czerwonego na Skrzyczne,
- szlak spacerowo – rekreacyjny „Buczkowice – Chata na Groniu”,
- szlak Buczkowice – Klimczok,
- szlak czerwony na Skrzyczne.

W sołectwach Buczkowice, Godziszka i Kalna istnieją duże potencjalne możliwości do prowadzenia działalności turystycznej lub okołoturystycznej. Sąsiedztwo Wilkowic i Szczyrku oddziałuje w bezpośredni sposób na charakter prowadzenia działalności turystycznej w gminie Buczkowice. Położenie na styku dróg dojazdowych do Szczyrku i dalej Wisły umożliwia rozwijanie usług turystycznych wspomagających bazę noclegową Szczyrku i Wilkowic co powinno zostać wykorzystane przez Gminę Buczkowice.

Tabela 16 Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Buczkowice w latach 2010-2014r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty noclegowe - ogółem	6	6	5	5	4
Ilość miejsc noclegowych	156	156	147	147	104
Ilość turystów (Polacy) korzystający z noclegów	268	285	bd	bd	bd
Ilość noclegów udzielonych turystom (Polakom)	7.996	4.804	bd	bd	bd

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

1.10 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna gminy: wodociągi, kanalizacja i drogi w decydujący sposób wpływa na podstawowy standard miejsca zamieszkania. Brak lub mały stopień zurbanizowania gminy powoduje obniżenie atrakcyjności terenu zarówno pod względem gospodarczym, jak i jakości życia.

System drogowy gminy Buczkowice obejmuje drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe. System drogowy obsługuje ruch lokalny i ponadlokalny głównie z kierunków Bielska-Białej, Żywca i Szczyrku. Droga krajowa S69 (będąca częścią paneuropejskiego ciągu TEN-T (korytarz VI), biegnie na terenie gminy, mając także ogromne znaczenie dla dojazdów do Szczyrku. Ta trasa dostosowywana jest do parametrów drogi ekspresowej, co jest związane z połączeniem jej ze zbudowaną w ostatnich latach po stronie słowackiej autostradą z Bratysławy przez Żylinę, która docelowo łączyć się będzie z drogą S69 Zwardoń - Bielsko-Biała.

W tabeli 17 przedstawiono strukturę systemu dróg w gminie Buczkowice.

Tabela 17 Drogi w gminie Buczkowice w 2004.

Wyszczególnienie	km
Drogi o nawierzchni asfaltowej	79
Drogi o nawierzchni tłuczniowej	24
Drogi o nawierzchni gruntowej	0

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

Aktualnie na terenie gminy Buczkowice wytyczona jest jedna, dwukierunkowa, droga rowerowa, wzdłuż potoku Żylicy, o szerokości 2 m, licząca w sumie ok. 5,5 km. Droga rowerowa, rozpoczyna się w rejonie granicy Rybarzowic z Łodygowicami na ul. Wodnej i kończy na granicy ze Szczyrkiem. Trakt rowerowy na odcinku od ul. Wodnej do mostu na Żylicy (ul. Kowalska) przebiega po południowym brzegu rzeki, na krótkim odcinku biegnie wzdłuż ul. Nadbrzeżnej. W siedmiu miejscach na trasie wytyczone są miejsca do odpoczynku dla rowerzystów wraz ze stojakami na rowery.

Nieczystości ciekłe z terenu Gminy Buczkowice kierowane są na zlokalizowaną w Rybarzowicach przepompownię ścieków i następnie do rozbudowanej i zmodernizowanej Oczyszczalni Ścieków „Komorowice”, zlokalizowanej przy ul. Bestwińskiej 63 w Bielsku-Białej (własność „AQUA” S.A.). Większość nieczystości opróżnianych ze zbiorników bezodpływowych wywożona jest na przepompownię gdzie jest zlokalizowany punkt zlewny. Sieć kanalizacyjna stanowi własność AQUA S.A. oraz Gminy Buczkowice.

Aktualnie długość istniejącej sieci kanalizacyjnej wynosi 155 km, natomiast Gmina Buczkowice jest skanalizowana w 98%.

W tabeli 18 przedstawiono dane o systemie kanalizacji w gminie Buczkowice.

Tabela 18 System kanalizacji w gminie Buczkowice w latach 2010-2014r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	59,6	59,6	65,4	107,3	155
Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	1.297	2.086	2.337	2.378	2.970
Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacji	4.465	6.254	6.683	6.786	9.672
Ilość ścieków odprowadzonych	188	244	301	307	314

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

Stopień zwodociągowania Gminy Buczkowice jest oceniany jako dobry. Łączna długość sieci wraz z przyłączami wodociągowymi wynosi ok. 53,1 km.

Szczegółowe dane o sieci wodociągowej gminy przedstawia tabela 19.

Tabela 19 Sieć wodociągowa w gminie Buczkowice w latach 2010-2014r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci rozdzielczej	46,4	47,5	48,2	48,2	53,1
Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	981	1.003	1.034	1.065	1.084
Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4.084	4.163	4.257	4.332	4.334
Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym	94,6	94,8	98,4	96,2	97,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

Dane na temat sieci gazowej w gminie Buczkowice przedstawia Tabela 20.

Tabela 20 Sieć gazowa w gminie Buczkowice w latach 2010-2014r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	2.260	2.287	2.324	2.357	bd
Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	5.713	5.767	7.178	6.994	bd
Zużycie gazu w tys. m ³	1.594,7	1.413,7	1.458,2	1.428,1	bd

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

Jeśli chodzi o infrastrukturę techniczno-sanitarną, wskaźniki dot. dostępu do niej dla osób zamieszkujących na terenie gminy są niższe niż średnia dla powiatu (dot. sieci wodociągowej i gazowej). Wyższy jest natomiast odsetek osób korzystających z kanalizacji (61,2% mieszkańców gminy posiadających dostęp do kanalizacji wobec 40,6% mieszkańców powiatu bielskiego w roku 2013).

Tabela 21 Korzystający z instalacji techniczno-sanitarnych w % ogółu ludności.

Wyszczególnienie	Ogółem								
	wodociąg			kanalizacja			gaz		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Powiat bielski	82,6	82,8	83,1	36,8	38,5	40,6	71,6	76,8	76,2
Gmina Buczkowice	38,0	38,6	39,0	57,1	60,6	61,2	52,6	65,1	63,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 29.09.2015r.)

1.11 Środowisko i jego ochrona

Gospodarka odpadami komunalnymi

Zasady gospodarowania odpadami określone zostały w uchwalonym przez Radę Gminy Regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie Buczkowice, stanowiącym akt prawa miejscowego. Określone są w nim między innymi zasady selektywnej zbiórki odpadów i obowiązki właściciela nieruchomości, zwłaszcza dotyczące wyposażenia nieruchomości w pojemniki służące gromadzeniu odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Buczkowice obowiązuje selektywna zbiórka odpadów, którą gmina prowadzi już od roku 1995. Segregacja odpadów prowadzona jest systemem workowym „u źródła”, a obejmuje takie odpady jak: szkło opakowaniowe, makulatura, metale, tworzywa sztuczne. Mieszkańcy zobowiązani są również do składowania w wydzielonych na posesjach miejscach odpady takie jak: popiół, odpady wielkogabarytowe (pralki, lodówki, wersalki), biodegradowalne pozostałości roślinne, opony, które winny być wywiezione przez podmiot posiadający zezwolenie w przedmiotowym zakresie.

Selektywna zbiórka odpadów jest ważna ze względu na to, iż:

1. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminy obowiązek osiągnięcia poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, tworzyw sztucznych, szkła opakowaniowego, metali, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Za nie osiągnięcie poziomów Gminie grozi wysoka kara pieniężna, która w przyszłości może mieć wpływ na wysokość opłaty.
2. Selektywne zbieranie odpadów pozwala na obniżenie kosztów zagospodarowania i ma wpływ na wysokość ponoszonej przez mieszkańców opłaty. Mieszając odpady o niższej cenie zagospodarowania z odpadami o wyższej cenie, dla całej dostawy liczona jest wyższa cena.
3. Wiele odpadów daje się ponownie wykorzystać, oszczędzając tym samym surowce naturalne i energię, co ma duży wpływ na środowisko.

We współpracy z organizacją odzysku „REBA” od 2005r. na terenie Gminy Buczkowice prowadzona jest zbiórka baterii, które mieszkańcy przekazują do punktów zbiórki odpadów zorganizowanych we wszystkich szkołach i przedszkolach, w budynku Urzędu Gminy oraz w sklepach sieci EURO w Buczkowicach i Rybarzowicach.

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie Gminy Buczkowice zajmują się firma każdorazowo wybierana w drodze przetargu.

Na terenie gminnego składowiska odpadów w Wilkowicach przy ul. Wilkowskiej 51 zorganizowano Punkt Selektywnej Zbiór Odpadów Komunalnych, gdzie właściciele nieruchomości zamieszkałych, mogą we własnym zakresie dostarczać niektóre rodzaje odpadów tj. odpady biodegradowalne (kuchenne i zielone), remontowe, zużyte opony, wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny itp. Odpady te są przyjmowane bezpłatnie. Odpady odbierane z nieruchomości oraz dostarczane przez mieszkańców do PSZOK-u, są zagospodarowywane przez Zakład Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej

Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie Gminy Buczkowice zaopatrzenie w wodę realizowane jest przez:

- Przedsiębiorstwo „AQUA” S.A., z siedzibą przy ul. 1 Maja 23 w Bielsku-Białej;
- Spółkę Wodno-Wodociągową w Godziszce, z siedzibą przy ul. Beskidzkiej 162 w Godziszce;
- Spółkę Wodociągową w Mesznej;
- Indywidualne studnie gospodarskie (ujęcia własne wody pitnej).

Administratorem sieci wodociągowej na terenie sołectw Buczkowice, Rybarzowice oraz Kalna jest „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej. W sołectwie Godziszka sieć wodociągowa jest własnością Spółki Wodnej Wodociągowej w Godziszce. W sołectwie Buczkowice, w rejonie ulicy Jama, właścicielem sieci wodociągowej oraz jej administratorem jest Gmina Buczkowice.

W gminie Buczkowice powyżej 50% mieszkańców korzysta ze studni przydomowych.

Tabela 22 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej w latach 2012-2014r.

Wyszczególnienie	Ogółem w dam ³			Eksploatacja sieci wodociągowej w dam ³		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Powiat bielski	27.431,4	21.197,8	27.359,9	5.336,4	5.235,8	5.239,9
Gmina Buczkowice	129,7	127,0	128,2	129,7	127,0	128,2

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 30.09.2015r.)

Na terenie gminy okresowo z uwagi na susze stwierdza się niedobory wody w ujęciach studziennych.

Dane dla gminy Buczkowice dotyczące oczyszczania ścieków komunalnych wskazują na pełny rozwój infrastruktury w tym zakresie – 100% ścieków pochodzących z terenu gminy jest poddawana oczyszczaniu. Wszystkie ścieki z terenu gminy Buczkowice pompowane są do oczyszczalni w Bielsku-Białej Komorowice i po oczyszczeniu wpływają do Białki.

Ogólną ilość ścieków, ilość oczyszczanych ścieków komunalnych i przemysłowych podano na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego – informacje na ten temat znajdują się w poniższej tabeli. Należy zwrócić uwagę, że dane te nie wskazują ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie i biologicznie.

Tabela 23 Ścieki komunalne i przemysłowe oraz ich oczyszczanie w 2013r.

Wyszczególnienie	Ścieki poddawane oczyszczaniu %	w tym oczyszczone		Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem
		Mechanicznie %	Biologicznie %	
Powiat bielski	63,7	12,57	20,89	43,1
Gmina Buczkowice	100,0	bd	bd	82,9

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 30.09.2015r.)

Ochrona powietrza

Gmina Buczkowice położona jest w województwie śląskim, które od wielu lat należy do regionów Polski o największej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na stan powietrza atmosferycznego tego terenu mają wpływ następujące czynniki:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja;
- emisja ze środków transportu;
- emisja spoza terenu Gminy;
- emisja niezorganizowana.

Najczęściej głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji szkodliwych, tworzących się podczas procesów spalania paliw ciekłych, stałych i gazowych. Podczas spalania do atmosfery uwalniane są takie związki szkodliwe jak: dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach uwalniany jest chlorowódor, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a wśród nich benzo(α)piren, uznawany za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych. W pyłe zawieszonym ze względu na zdolność wnikania do układu oddechowego, wyróżnia się frakcję o ziarnach: powyżej 10 mikrometrów i pył drobny poniżej 10 mikrometrów (PM10). Szczególnie ta druga frakcja jest niebezpieczna dla człowieka, ponieważ jest już tak mała, że nie jest zatrzymywana przez naturalny system filtracyjny układu oddechowego.

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 z późniejszymi zmianami) oceny jakości powietrza dokonywane są w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref, tj.:

1. strefa śląska;
2. aglomeracja górnośląska;
3. aglomeracja rybnicko-jastrzębska;
4. miasto Bielsko-Biała;
5. miasto Częstochowa.

Gmina Buczkowice należy do strefy śląskiej, i z uwagi na brak w jej obrębie stacji monitoringu jakości powietrza, należy przyjmować wyniki otrzymane na stacjach pomiarowych zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie. Najbliżej położonymi stanowiskami pomiarowymi są:

- Bielsko-Biała ulica Kossak-Szczuckiej (należy do strefy miasta Bielsko-Biała);
- Bielsko-Biała ulica Sternicza (należy do strefy miasta Bielsko-Biała);
- Czechowice-Dziedzice ulica Lompy (należy do strefy śląskiej);
- Ustroń ulica Sanatoryjna (należy do strefy śląskiej);
- Żywiec ulica Słowackiego (należy do strefy śląskiej);
- Żywiec ulica Kopernika (należy do strefy śląskiej).

Bielsko-Biała jest to miasto z dużym ruchem komunikacyjnym oraz przemysłem i zaludnieniem w granicach 170 tys. mieszkańców. W porównaniu do 2013 roku stężenia średnioroczne benzo(alfa)pirenu w Bielsku-Białej uległy zwiększeniu o 13%. W okresie zimowym (2013-2014) szkodliwy dla zdrowia poziom 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ stężeń 24-godzinnych utrzymywał się przez 2 dni (w okresie grudzień, styczeń, luty).

Żywiec to miasto położone w dolinie na obszarze o bardzo słabym stopniu przewietrzania, gdzie notowane są wysokie stężenia zanieczyszczeń. W okresie zimowym (2013-2014) szkodliwy dla zdrowia poziom 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ stężeń 24-godzinnych utrzymywał się przez 7 dni (w okresie

grudzień, styczeń, luty) w tym 4 dni przekroczony był poziom alarmowy. Tak „uciążliwe” sąsiedztwo z pewnością w sposób istotny wpływa na jakość powietrza na obszarze gminy.

Jednocześnie, wydaje się słuszny pogląd, iż zanieczyszczenie powietrza na terenie Gminy Buczkowice powinno być niższe niż na obszarze miasta Bielsko-Biała i miasta Żywiec, ze względu na ukształtowanie terenu i odległości od ruchu komunikacyjnego i przemysłu.

Powyższy pogląd oparto o dane uzyskane na podstawie modelowania wykonanego przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach dla miejscowości na których nie zostały wykonane pomiary. Uzyskane w ten sposób dane, wskazują, iż w latach 2011 – 2012, na terenie Szczyrku i Łodygowic zanieczyszczenie powietrza pyłem PM10 było o około 57% niższe niż w Żywcu i około 40% niższe niż na terenie miasta Bielsko-Biała.

W strefie śląskiej południowej podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są: emisja komunalno-bytowa z zabudowy ośrodków miejskich i wiejskich, transport drogowy emitujący zanieczyszczenia wzdłuż arterii o natężonym ruchu samochodowym oraz przemysł, a zwłaszcza energetyka i ciepłownictwo. Emisja przemysłowa dotyczy zwłaszcza rejonów Czechowic-Dziedzic, Bielska-Białej, Żywca i Cieszyna. W obszarach górskich i podgórskich istotne znaczenie ma niska emisja komunalna powodująca zaleganie zanieczyszczeń w dolinach rzek i większych potoków.

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził „Trzynastą roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującą 2014r.”, w ramach której dokonane zostały pomiary następujących zanieczyszczeń:

- benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, arsenu, benzo(α)pirenu, ołowiu, kadmu, oraz niklu – ze względu na ochronę zdrowia;
- dwutlenku siarki, tlenku azotu oraz ozonu – ze względu na ochronę roślin.

Z przeprowadzonej oceny jakości powietrza wynika, iż w strefie śląskiej dochodzi do przekroczeń standardów stężeń dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(α)pirenu, dwutlenku siarki i ozonu.

Główną przyczyną występowania przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(α)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, natomiast w okresie letnim ruch drogowy, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). Dodatkową przyczyną wystąpienia przekroczenia stężeń dopuszczalnych jest napływ zanieczyszczeń spoza kraju.

Przyczyną wystąpienia przekroczeń stężeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka. Wysokie stężenia ozonu pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych, tj. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego.

Zasoby i walory przyrodnicze, stan ochrony przyrody, lesistość, rolnictwo

Krajobraz Gminy Buczkowice reprezentuje duża mozaikowatość różnych form ukształtowania terenu, co w połączeniu z otaczającymi gminę pasmami górskimi: Beskidu Śląskiego, Beskidu Małego oraz Beskidu Żywieckiego, czyni ten teren atrakcyjny krajobrazowo. Wspominając o walorach krajobrazowych należy podkreślić szczególną rolę w ich kreowaniu przepływającego przez Gminę Buczkowice potoku Żylica, którego malowniczo położone koryto oraz tereny przybrzeżne, wpływają na wzrost atrakcyjności przedmiotowego obszaru.

Największe bogactwo szaty roślinnej na terenie gminy występuje w dolinie potoku Żylica, w obrębie, której przeprowadzone badania przyrodnicze wykazywały występowanie ok. 300 gatunków roślin kwiatowych, z czego ok. 2 % stanowią rośliny chronione. Większość gatunków chronionych, jak i uznanych za rzadkie, występuje w nadrzecznej olszynie górskiej oraz zaroślach z leszczyną i czeremchą zwyczajną, w dolinie Żylicy w Buczkowicach i Rybarzowicach, jak również w płatach torfowiska przejściowego i młak na stokach Groniczka w Buczkowicach. Znacznie mniejszy udział roślin chronionych obserwowany jest w zadrzewieniach i lasach w dolinach potoków Białego i Bruśnika oraz w pasach leśnych i zaroślowych na wzniesieniu pomiędzy dolinami.

Z obserwacji gminy wynika, iż najczęściej spotykanymi gatunkami drzew liściastych na terenach leśnych, jak i terenach zadrzewień śródpolnych, nadbrzeżnych i przydrożnych są: olsza czarna, wierzba, brzoza, czeremcha zwyczajna, jesion, klon, jawor, topola, lipa oraz buk. Z gatunków iglastych dominują tu świerki, choć i napotykamy tu również jodły, sosny i modrzewie.

Istotne jest, iż na całym terenie Gminy Buczkowice nie stwierdza się żadnego gatunku z tzw. Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, co mogłoby stanowić podstawę do wyznaczenia potencjalnej Ostoi Siedliskowej NATURA 2000.

Występujące na badanym terenie płaty naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych charakteryzują się ogólnie znacznym zubożeniem gatunkowym, a podstawowy problem stanowi ekspansja gatunków synantropijnych w zbiorowiskach roślinności leśnej i nieleśnej, co szczególnie widoczne jest w dolinie potoku Żylica, na skraju koryta, wzdłuż pozostałości zbiorowisk łągowych, gdzie coraz częściej można spotkać choćby szczególnie uciążliwy Barszcz Sosnowskiego.

Jeśli chodzi o faunę, to stan jej rozpoznania jest dobry. Każdy uważny obserwator przyrody, podczas spacerów może spotkać tu wielu przedstawicieli awifauny, bytujących tu przez dłuższy okres, czy też chwilowo podczas wędrówek w inne miejsca. Najczęściej na terenie Gminy Buczkowice udaje się zauważyć takie ptaki, jak: bażant, kuropatwa, sierpówka, dzięcioł duży, bocian biały, kos, zimorodek, czajka, kwiczoł, rudzik, skowronek, zięba, pliszka górską, pliszka siwa, sikora bogatka, kopcuszek, sójka, sroka, szpak, wrona siwa, gawron, wróbel domowy, trznadel, kapturka, gil, szczygieł, dzwonec, cyranka, cyraneczka, krzyżówka, głowienka, łyska, łabędź niemy i mewa śmieszka. Do częściej widywanych ptaków drapieżnych należą niewątpliwie jastrzębie, które nie są zbyt lubiane przez okolicznych hodowców gołębi domowych.

Oprócz ptaków powszechnie występujących możemy również na tym terenie zaobserwować ptaki gatunków mniej licznych, rzadko spotykanych, do których należą: derkacz i gąsior (wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków) oraz pluszcz zwyczajny, grubodziób, myszołów, krogulec, pustułka, pokląska, strumieniówka, strzyżyk, świerszczak i turkawka.

Na terenie Gminy Buczkowice występują tereny podmokłe (zawodnione okresowo lub stale), bagna, naturalne oczka wodne, czy też stawy, w obrębie których spotykamy cenne gatunki płazów, do których należą: kumak nizinny (gatunek z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej), ropucha

szara, ropucha zielona, żaba moczarowa, żaba trawna, żaba wodna, żaba jeziorkowa, rzekotka drzewna, salamandra plamista oraz traszka zwyczajna.

Spośród gadów możemy natknąć się na padalca zwyczajnego, jaszczurkę zwinę, jaszczurkę żyworodną, zaskrońca zwyczajnego oraz żmiję zygzakowatą.

Z uwagi na rozległość obszarów upraw polowych jak i obecność terenów leśnych oraz zaroślowych występują tu też gatunki zwierzyny łownej, takiej jak: sarna, jeleń, dzik, wcześniej wspomniany bażant i kuropatwa, rzadziej zając i borsuk oraz drobne ssaki drapieżne, takie jak: lis, kuna leśna i domowa, tchórz, łasica, gronostaj, oraz bardzo sporadycznie jenot. Z małych ssaków stwierdza się również obecność ryjówki aksamitnej, jeża oraz kreta.

Gryzonie najliczniej reprezentowane są przez myszy polne, leśne i domowe, nornice rude, polniki, szczury wędrownie oraz w mniejszej ilości wiewiórki pospolite. Dodatkowo, przy potoku Żylica w Rybarzowicach, od kilku lat notuje się obecność bobrów.

Spośród przedstawicieli bezkręgowców, do najbardziej interesujących należą owady takie jak: trzmiel gajowy, trzmiel rudy, trzmiel kamiennik, pszczoła, osa, szerszeń, ważka, mrówka. Dodatkowo występują na tym obszarze chrząszcze i motyle oraz pajęczaki, związane ze zbiorowiskami leśnymi i nieleśnymi.

Co ciekawe, ostatnio zauważono powrót do cieków wodnych pijawki lekarskiej, która objęta jest częściową ochroną gatunkową.

Na terenie Gminy Buczkowice znajdują się godne uwagi zasoby przyrodnicze, jednak pośród form ochrony przyrody przewidzianych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r., poz. 627 z późniejszymi zmianami), znajdziemy tu jedynie kilkadziesiąt gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną ścisłą lub częściową, jeden pomnik przyrody, część Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny oraz część otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Małego.

Drzewo posiadające status pomnika przyrody to:

- Dąb szypułkowy o obwodzie pnia 357 cm, rosnący na prywatnej posesji nr 475 w sołectwie Rybarzowice.

Część obszaru Gminy Buczkowice, przy granicy zachodniej, na terenie sołectw Buczkowice i Godziszka, położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny, natomiast część północno-wschodnia sołectwa Rybarzowice położona jest w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego. Innych wielkoobszarowych form ochrony przyrody, ustanowionych w ramach ustawy o ochronie przyrody, na terenie gminy nie ma.

Dość duży udział w kreowaniu walorów krajobrazowych mają również zadrzewienia. W zachodniej części gminy zlokalizowane są obszary leśne, których drzewostany zbliżone są swoim składem gatunkowym do dolnoregłowych borów jodłowo – świerkowych. Dodatkowo rozproszone zadrzewienia skupiają się na zboczach jarów i głęboko wciętych dolin lokalnych cieków wodnych. Skład tych zadrzewień jest różnorodny, przy czym budowane są one głównie przez przyrost olszy czarnej (najczęściej o bardzo wysokim zagęszczeniu), zwłaszcza na terenach położonych niżej, bliżej potoków. W miarę oddalania się od potoków wzrasta udział innych gatunków, z których najpospolitsze są lekkonasienne brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) oraz topola osika (*Populus tremula*). Występowanie tego rodzaju różnorodnych zadrzewień, różnej wielkości i szerokości, znajdujących się na różnych etapach sukcesyjnych, powoduje, że ściana lasu wzdłuż dolin potoków jest niezwykle urozmaicona, oferując różnorodne siedliska. Posiadają one charakter mozaiki lasu, zadrzewień, kęp krzewów, zarośli i terenów otwartych, co sprzyja bytowaniu wielu gatunków zwierząt.

Tabela 24 Lasy w gminie Buczkowice w 2014r.

Wyszczególnienie	2014
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem w ha	101,79
Lesistość w %	5,2
Pozyskanie drewna ogółem w m3	44

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 30.09.2015r.)

Na terenie Gminy Buczkowice spotykamy również bardzo wiele terenów otwartych, w tym pola uprawne oraz takie, które nie są obecnie wykorzystywane pod uprawę (głównie wieloletnie odłogi). Tereny takie porośnięte są przez pospolite zbiorowiska roślinności łąkowej, często z dużym udziałem gatunków ruderalnych i segetalnych. W przypadku regularnie koszonych łąk, zachowują one swój łąkowy charakter, natomiast przy braku koszenia, znaczny udział mają gatunki ruderalne, zwłaszcza nawłóć późna *Solidago serotina* (tworząca miejscami zbiorowiska o charakterze agregacji monogatunkowych). W wielu miejscach na tereny dawniej łąkowe wkraczają krzewy i młode drzewa (inicjujące sukcesję w kierunku zbiorowisk leśnych). W obrębie takich zbiorowisk pojawiają się gatunki drzewiaste, jak brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), topola osika (*Populus tremula*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), które miejscami tworzą dość duże skupienia i mniejsze zwarte zadrzewienia.

Prowadzone w latach ubiegłych na terenie Gminy Buczkowice badania gleb pod kątem ich kwasowości, wskazują, iż na omawianym obszarze większość gleb to gleby lekko lub średnio zakwaszone, o pH od 4,6 do 7,1, wymagające wapnowania, natomiast prowadzone badania gleb pod kątem zawartości w nich metali ciężkich, wskazują, iż mamy tu gleby o 0 stopniu zanieczyszczenia (gleby niezanieczyszczone) lub o I stopniu zanieczyszczenia (gleby posiadające tylko podwyższoną, ponad poziom naturalny, zawartość metali).

Degradacja gleb jest bardzo silna, spowodowana głównie erozją będącą wynikiem ukształtowania terenu, warunków wodnych, a także zanieczyszczeniem pyłowo-gazowym powietrza atmosferycznego oraz nieprawidłowym użytkowaniem gruntów ornych. Równocześnie stała presja procesów industrializacyjnych i urbanizacyjnych powoduje zajmowanie nowych terenów dla potrzeb działalności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną. W konsekwencji stałemu pomniejszeniu ulega areał gruntów użytkowanych przyrodniczo i posiadających naturalny charakter.

Powierzchnia gminy wynosi 1.946 ha, w tym użytki rolne zajmują 71,5%, grunty leśne 6,6%, grunty pod wodami 1,8%, grunty zabudowane 19,6%, nieużytki 0,3% i tereny różne 0,2%.

Tabela 25 Powierzchnia wykorzystania w gminie Buczkowice w 2014r.

Wyszczególnienie	2014
Powierzchnia całkowita w ha	1.946
Użytki rolne ogółem w ha	1.393
w tym:	
- sady	0
- łąki	194
- pastwiska	115
Grunty leśne w ha	128
w tym:	
- lasy	107
Grunty pod wodami w ha	35
Grunty zabudowane w ha	382
Nieużytki w ha	5
Tereny różne w ha	3

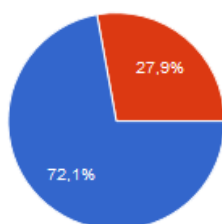
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015, Bank Danych Lokalnych (dostęp 30.09.2015r.)

2. KONSULTACJE SPOŁECZNE – ANALIZA ANKIET

W celu realizacji idei uspołecznienia procesu budowy strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz skonfrontowania wyników analiz przeprowadzonych w oparciu o dane statystyczne i opracowania eksperckie z opiniami mieszkańców gminy Buczkowice przeprowadzono badania ankietowe społeczności lokalnej. Badania te miały na celu zidentyfikowanie najważniejszych - zdaniem mieszkańców – atutów i słabych stron gminy, a także dziedzin najpilniejszych do realizacji dla Buczkowic.

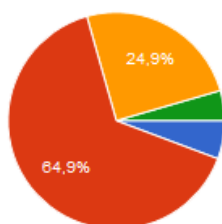
W badaniu wzięło udział 245 mieszkańców gminy Buczkowice, w tym 72% kobiet i 28% mężczyzn. Strukturę ankietowanych pod względem wieku, zatrudnienia oraz zamieszkania przedstawiają poniższe wykresy.

Płeć

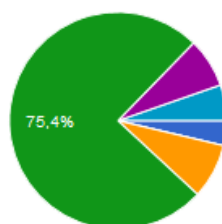
kobieta	176	72.1%
mężczyzna	68	27.9%

Wiek

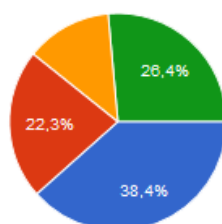
poniżej 25 lat	14	5.7%
26-45 lat	159	64.9%
46-60 lat	61	24.9%
61 lat i więcej	11	4.5%

Zatrudnienie

uczeń/student	9	3.7%
rolnik	0	0%
przedsiębiorca	20	8.2%
osoba pracująca	184	75.4%
osoba bezrobotna	18	7.4%
emeryt/rencista	13	5.3%

Mieszkaniec

Buczkowice	93	38.4%
Godziszka	54	22.3%
Kalna	31	12.8%
Rybarzowice	64	26.4%

Wykresy 5-8 Struktura osób ankietowanych pod względem płci, wieku, zatrudnienia oraz zamieszkania

W pierwszej części ankiety, mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę poszczególnych obszarów w skali 1 do 5, gdzie 1 oznacza „źle”, natomiast 5 „bardzo dobrze”. Do analizy poszczególnych obszarów przyjęto następującą metodologię: suma ocen 4-5 została zestawiona do sumy ocen 1-3, wskazując czy dany obszar został oceniony pozytywnie/negatywnie. W związku z powyższym mieszkańcy pozytywnie ocenili następujące obszary (w kolejności od największej sumy ocen):

- poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej (215),
- poziom obiektów i miejsc oświatowych (211),
- poziom edukacji (186),
- jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne (185),
- system segregacji odpadów (179),
- liczba obiektów kulturalnych (177)
- poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (176),
- sieć usług na terenie gminy (165),
- dostęp do Internetu (159),
- różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych (149),
- estetyka miejscowości (149),
- komunikacja zbiorowa (138),
- poziom rozwoju sieci wodociągowej (134),
- oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (131),
- stan zagospodarowania przestrzeni publicznej (130),
- stan i jakość terenów rekreacyjnych (126),
- mała infrastruktura drogowa (125).

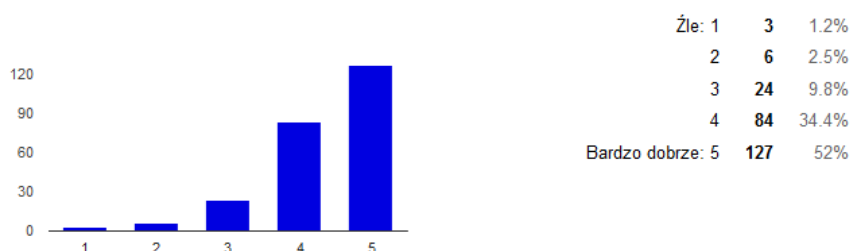
Najgorzej natomiast zostały ocenione następujące obszary:

- możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (189),
- poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (188),
- stan dróg (180),
- promocja gminy (178),
- oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych (158),
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej (158),
- atrakcyjność turystyczna (157),
- oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów (147),
- atrakcyjność inwestycyjna (136),
- dostępność do usług ochrony zdrowia (128),
- stan środowiska naturalnego (120).

Szczegółowe informacje dotyczące oceny poszczególnych obszarów zawarto w poniższych wykresach.

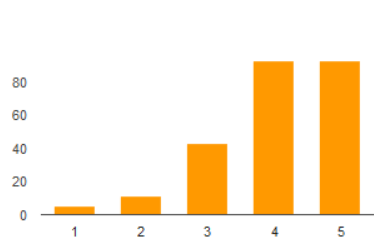
Wykresy 9- 36 Ocena poszczególnych obszarów działalności gminy

Jak oceniasz poziom obiektów i miejsc oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły)? Czy ich liczba jest wystarczająca?

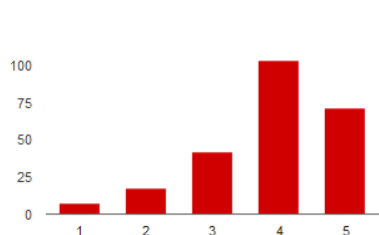

Jak oceniasz poziom edukacji w gminie (jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze)?

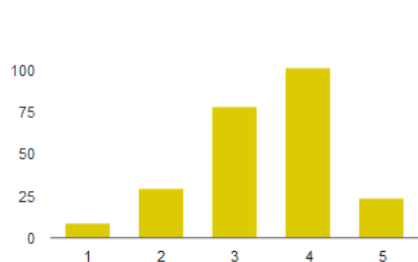
Źle: 1	5	2%
2	11	4.5%
3	43	17.6%
4	93	38%
Bardzo dobrze: 5	93	38%

Jak oceniasz poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, parki, ławeczki itp.)?

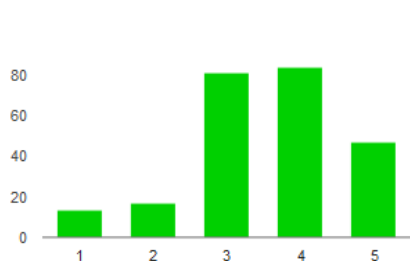
Źle: 1	8	3.3%
2	18	7.4%
3	42	17.2%
4	104	42.6%
Bardzo dobrze: 5	72	29.5%

Jak oceniasz stan i jakość terenów rekreacyjnych (parki, miejsca spacerowe)?

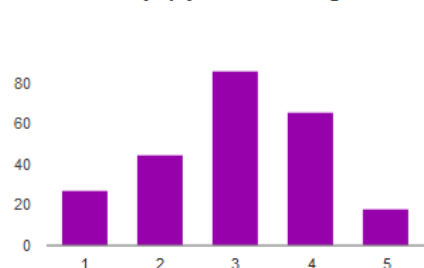
Źle: 1	9	3.7%
2	30	12.3%
3	79	32.4%
4	102	41.8%
Bardzo dobrze: 5	24	9.8%

Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci i młodzieży?

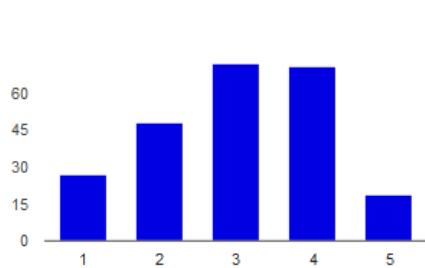
Źle: 1	14	5.8%
2	17	7%
3	81	33.3%
4	84	34.6%
Bardzo dobrze: 5	47	19.3%

Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?

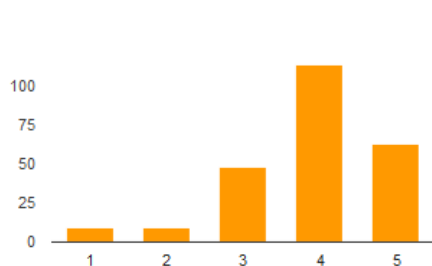
Źle: 1	27	11.2%
2	45	18.6%
3	86	35.5%
4	66	27.3%
Bardzo dobrze: 5	18	7.4%

Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?

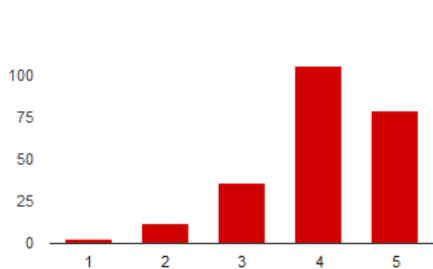
Źle: 1	27	11.4%
2	48	20.3%
3	72	30.4%
4	71	30%
Bardzo dobrze: 5	19	8%

Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie? (świetlice, biblioteki)? Czy ich liczba jest wystarczająca?

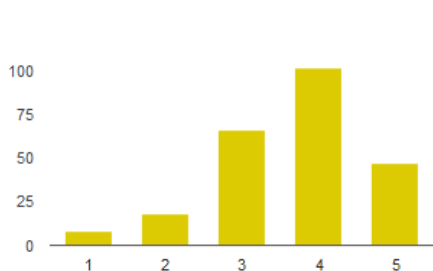
Źle: 1	9	3.7%
2	9	3.7%
3	48	19.8%
4	114	46.9%
Bardzo dobrze: 5	63	25.9%

Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy? (świetlice, biblioteki)

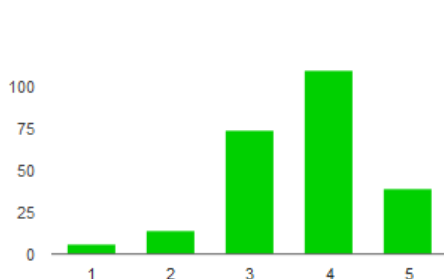
Źle: 1	3	1.3%
2	12	5.1%
3	36	15.3%
4	106	44.9%
Bardzo dobrze: 5	79	33.5%

Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno - rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?

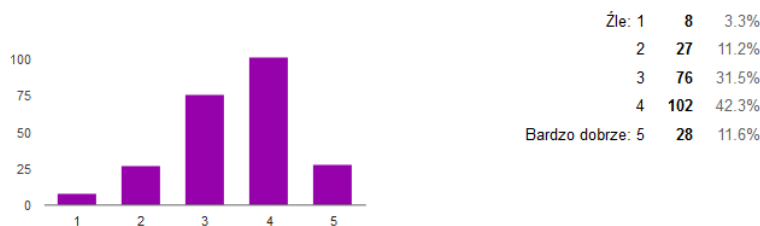
Źle: 1	8	3.3%
2	18	7.5%
3	66	27.4%
4	102	42.3%
Bardzo dobrze: 5	47	19.5%

Jak oceniasz estetykę swojej miejscowości?

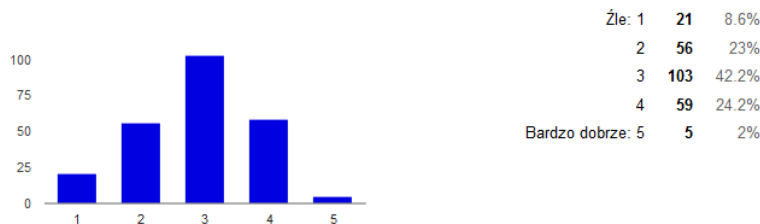

Źle: 1	6	2.5%
2	14	5.8%
3	74	30.5%
4	110	45.3%
Bardzo dobrze: 5	39	16%

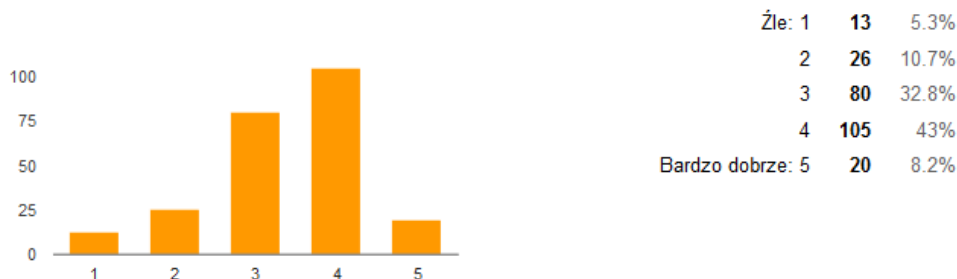
Jak oceniasz stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie (wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci itp.)?

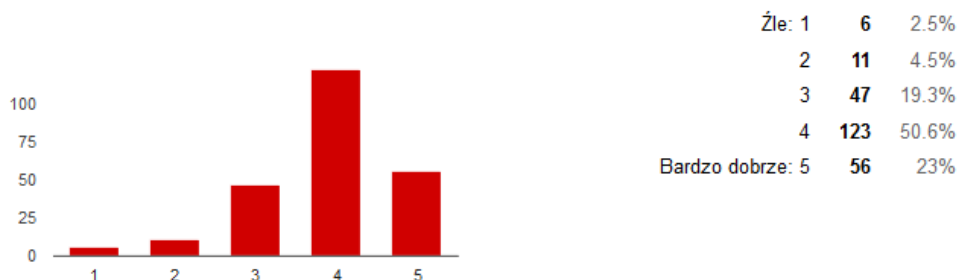
Jak oceniasz stan dróg w gminie?

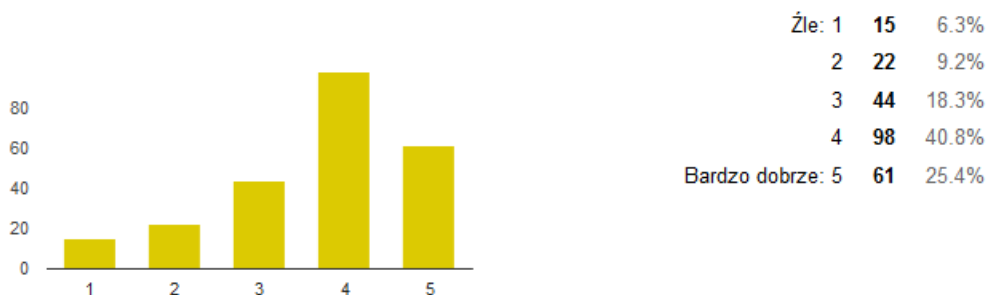
Jak oceniasz małą infrastrukturę drogową w gminie (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.)?

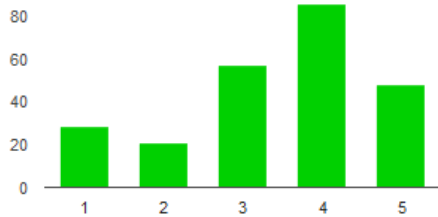
Jak oceniasz system segregacji odpadów na terenie gminy?

Jak oceniasz dostęp do Internetu w Twojej miejscowości?

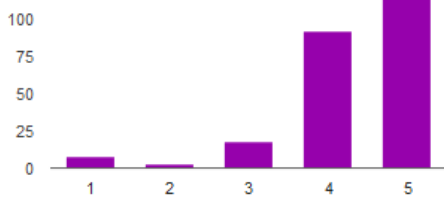

Jak oceniasz poziom rozwoju sieci wodociągowej?

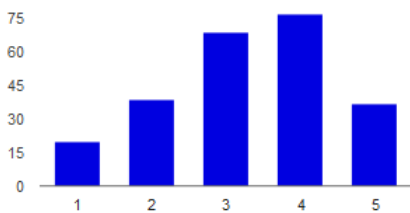
Źle: 1	29	12%
2	21	8.7%
3	57	23.7%
4	86	35.7%
Bardzo dobrze: 5	48	19.9%

Jak oceniasz poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej?

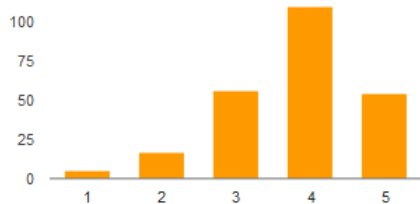
Źle: 1	8	3.3%
2	3	1.2%
3	18	7.4%
4	92	37.7%
Bardzo dobrze: 5	123	50.4%

Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?

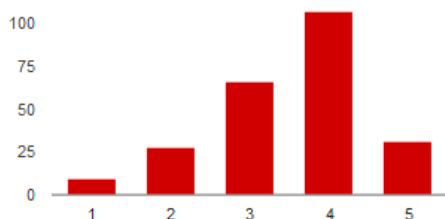
Źle: 1	20	8.3%
2	39	16.1%
3	69	28.5%
4	77	31.8%
Bardzo dobrze: 5	37	15.3%

Jak oceniasz sieć usług na terenie gminy (handel, zakłady usługowe)?

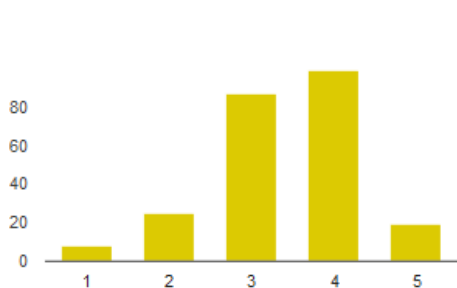
Źle: 1	5	2.1%
2	17	7%
3	56	23%
4	110	45.3%
Bardzo dobrze: 5	55	22.6%

Jak oceniasz komunikację zbiorową w gminie (linie autobusowe itp.) ?

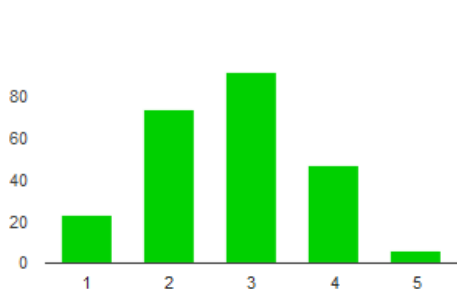
Źle: 1	10	4.1%
2	28	11.6%
3	66	27.3%
4	107	44.2%
Bardzo dobrze: 5	31	12.8%

Jak oceniasz stan środowiska naturalnego na terenie gminy?

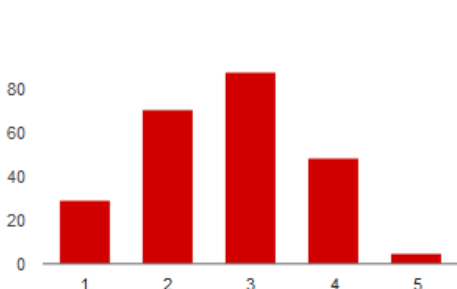
Źle: 1	8	3.4%
2	25	10.5%
3	87	36.6%
4	99	41.6%
Bardzo dobrze: 5	19	8%

Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?

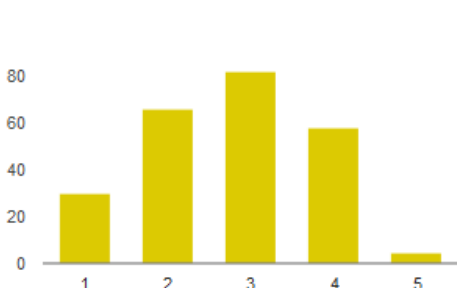
Źle: 1	23	9.5%
2	74	30.6%
3	92	38%
4	47	19.4%
Bardzo dobrze: 5	6	2.5%

Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (baza noclegowa, gastronomiczna)

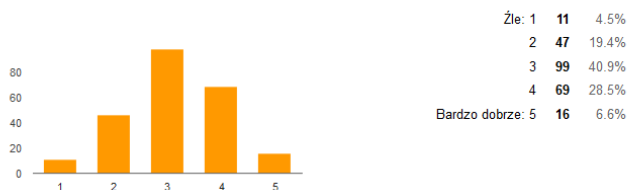
Źle: 1	29	12%
2	71	29.3%
3	88	36.4%
4	49	20.2%
Bardzo dobrze: 5	5	2.1%

Jak oceniasz promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?

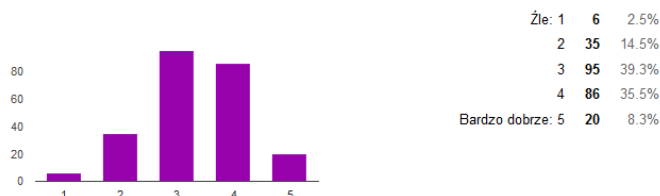

Źle: 1	30	12.4%
2	66	27.4%
3	82	34%
4	58	24.1%
Bardzo dobrze: 5	5	2.1%

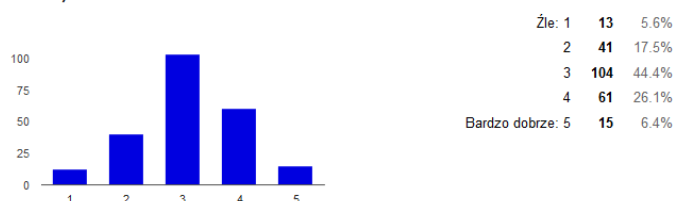
Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy? (ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego, obszary chronione i rezerваты, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne)

Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?

Jak oceniasz warunki prowadzenia działalności gospodarczej (udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)?

W drugiej części ankiety, mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę sytuacji w poszczególnych dziedzinach na przestrzeni ostatnich 5 lat ze wskazaniem czy sytuacja pogorszyła się, pozostała bez zmian, czy też poprawiła się. Na podstawie przeanalizowanych danych wynika, iż poprawa sytuacji nastąpiła w obszarach:

- sport i rekreacja,
- edukacja,
- estetyka miejscowości,

sytuacja pozostała bez zmian w dziedzinie:

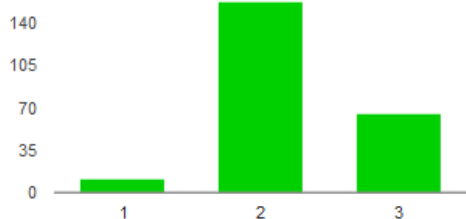
- bezpieczeństwo publiczne,
- rynek pracy,
- aktywność społeczna,
- kultura, historia, tradycje,
- ochrona zdrowia,
- infrastruktura komunalna, turystyka,
- zarobki mieszkańców,
- oferta spędzania wolnego czasu,
- ochrona środowiska naturalnego.

Natomiast badana grupa nie wskazała, żadnego z obszarów jako pogarszającego się.

Szczegółowe informacje dotyczące oceny poszczególnych obszarów zawarto w poniższych wykresach.

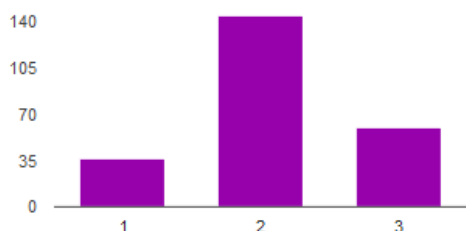
Wykresy 37- 49 Ocena sytuacji poszczególnych dziedzin na przestrzeni ostatnich 5 lat

Bezpieczeństwo publiczne

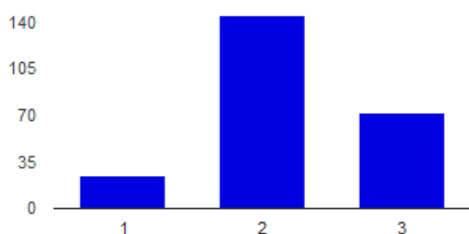
Sytuacja się pogorszyła:	1	12	5.1%
	2	158	66.9%
Sytuacja się poprawiła:	3	66	28%

Rynek pracy

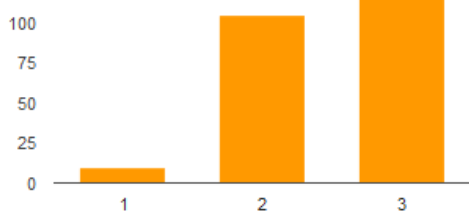
Sytuacja się pogorszyła:	1	37	15.3%
	2	145	59.9%
Sytuacja się poprawiła:	3	60	24.8%

Aktywność społeczna

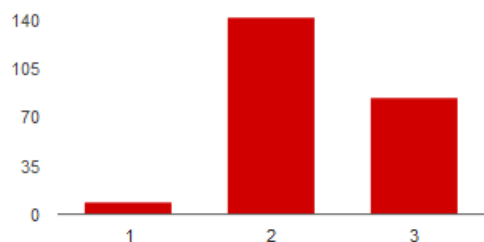
Sytuacja się pogorszyła:	1	25	10.3%
	2	145	59.9%
Sytuacja się poprawiła:	3	72	29.8%

Sport i rekreacja

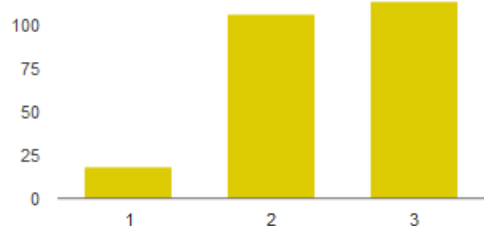
Sytuacja się pogorszyła:	1	10	4.2%
	2	105	44.5%
Sytuacja się poprawiła:	3	121	51.3%

Kultura, historia, tradycje

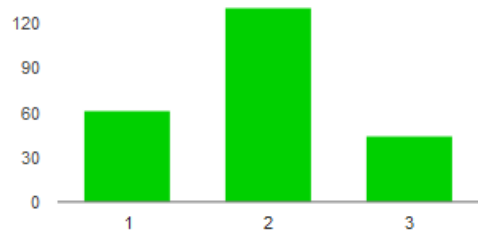
Sytuacja się pogorszyła:	1	9	3.8%
	2	143	60.3%
Sytuacja się poprawiła:	3	85	35.9%

Edukacja

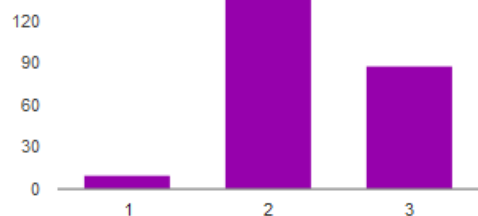
Sytuacja się pogorszyła:	1	19	7.9%
	2	107	44.6%
Sytuacja się poprawiła:	3	114	47.5%

Ochrona zdrowia

Sytuacja się pogorszyła:	1	62	26.1%
	2	131	55%
Sytuacja się poprawiła:	3	45	18.9%

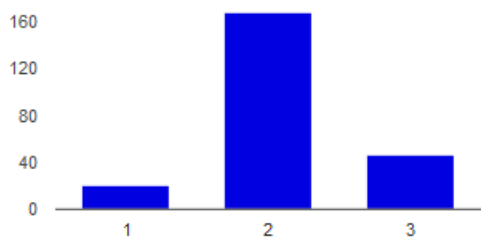
Infrastruktura komunalna

Sytuacja się pogorszyła:	1	10	4.2%
	2	139	58.6%
Sytuacja się poprawiła:	3	88	37.1%

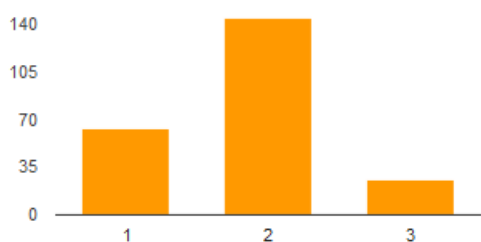

Turystyka

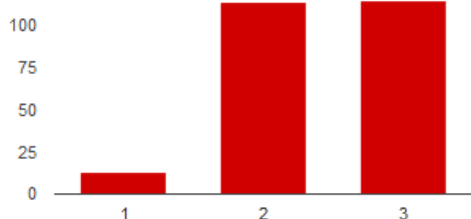
Sytuacja się pogorszyła:	1	20	8.5%
	2	168	71.8%
Sytuacja się poprawiła:	3	46	19.7%

Zarobki mieszkańców

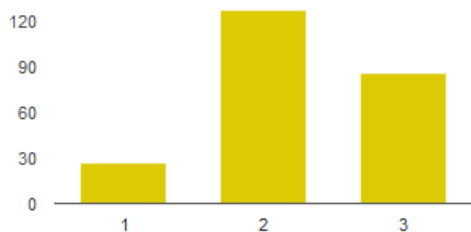
Sytuacja się pogorszyła:	1	63	27%
	2	144	61.8%
Sytuacja się poprawiła:	3	26	11.2%

Estetyka miejscowości

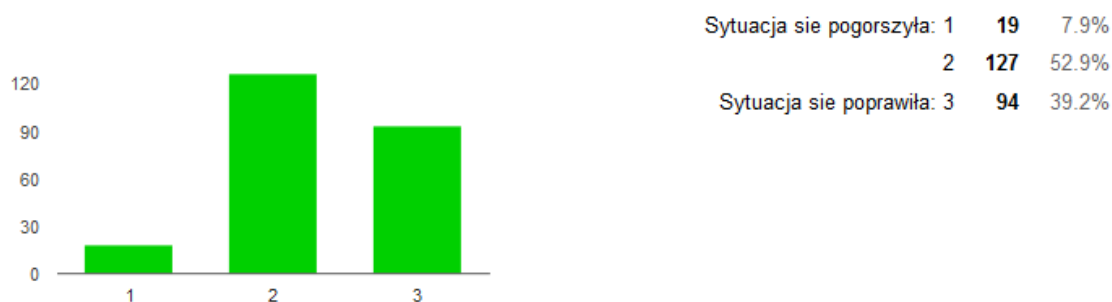
Sytuacja się pogorszyła:	1	13	5.4%
	2	114	47.1%
Sytuacja się poprawiła:	3	115	47.5%

Oferta spędzania wolnego czasu

Sytuacja się pogorszyła:	1	27	11.2%
	2	128	53.1%
Sytuacja się poprawiła:	3	86	35.7%

Ochrona środowiska naturalnego

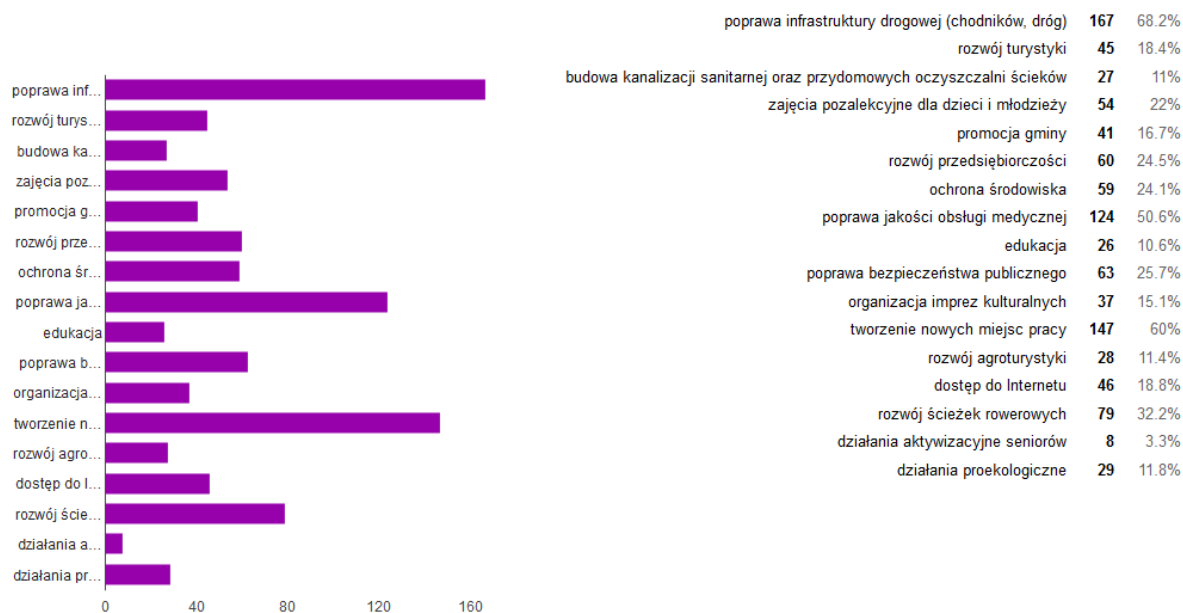

W trzeciej części ankiety, mieszkańcy zostali poproszeni o wybór 3-5 elementów, które są najpilniejsze do realizacji, gdyż mają najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia rozwoju gminy oraz podnoszenia poziomu jakości życia mieszkańców.

Największe poparcie ankietowanych uzyskała poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg). Za inwestycjami w infrastrukturę techniczną opowiada się ponad 68% ankietowanych. Drugim priorytetem jest tworzenie nowych miejsc pracy, co jest jednocześnie odpowiedzią na słabą kondycję gospodarczą nie tylko gminy, ale również całego kraju. Bezrobocie jawi się jako problem mający największy wpływ na jakość życia mieszkańców i poziom rozwoju gminy. Dlatego też 60% ankietowanych stawia na rozwój gospodarczy i zmniejszenie liczby bezrobotnych. Trzeci priorytet wiąże się z poprawą jakości obsługi medycznej. 50% ankietowanych wskazało słaby dostęp do opieki medycznej jako konieczny do poprawy.

Szczegółowa informacja dotycząca oceny poszczególnych obszarów zawarta została w poniższym wykresie.

Proszę o zaznaczenie 3-5 elementów, które są najpilniejsze do realizacji w gm. Buczkowice w najbliższym czasie:

Wykres 50 Priorytety najpilniejsze do realizacji w gminie

Jeśli chodzi o uwagi do ankiety to pojawiła się tylko jedna o treści „koryto rzeki porośnięte barszczem, mimo obietnic radnych nic nie zrobiono”.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy wewnętrznej sytuacji gminy, jak również jej otoczenia i czynników mających na nią wpływ. Głównym celem tej analizy jest określenie aktualnej pozycji gminy i jej perspektyw, a wraz z tym najlepszej strategii działania. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stanowi pomocne narzędzie do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz dokładniejszego określenia priorytetów jej rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu gminy.

Poniżej przedstawiona analiza powstała w oparciu o zdiagnozowaną w pierwszej części dokumentu bieżącą sytuację społeczno-gospodarczą gminy oraz w trakcie spotkania towarzyszącego aktualizacji strategii.

Analiza ta została podzielona na klasyczne obszary rozwoju zrównoważonego: przedsiębiorczość i turystyka, środowisko naturalne, infrastruktura techniczna, potencjał ludzki. Zidentyfikowane w ramach każdego z rozdziałów mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia zostały następnie poddane wartościowaniu w celu wyłonienia kluczowych problemów rozwojowych. Wartościowanie przeprowadzono w ramach procedur hierarchizacji i wagowania, gdzie każdy z czynników oceniono pod kątem jego kierunku i siły wpływu na rozwój gminy w każdym z obszarów (ocena w skali -5 do 5).

Drugą częścią oceny była istotność danego czynnika dla rozwoju gminy poprzez nadanie wag w skali (0,01 do 1). Iloczyn obu wyników pozwala na ocenę znaczenia danego czynnika. Grupy czynników zidentyfikowane w ramach każdej z części analizy zostały następnie uśrednione. Czynniki, które otrzymały najwyższą liczbę punktów, zostały następnie przeanalizowane pod kątem wzajemnych relacji (analiza SWOT) – zbiorczo dla mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Po analizie najmocniej powiązanych czynników kluczowych zidentyfikowano problemy kluczowe, dla których przygotowano drzewa problemów wskazujące na przyczyny i skutki występujących zjawisk. Drzewa problemów przełożono na drzewo celów w Strategii. Pogłębiona analiza wykazała aktualność celów strategicznych, które będą realizowane poprzez zestaw zadań i działań strategicznych.

2.1 Turystyka i przedsiębiorczość

Tabela 26 Wartościowanie analizy SWOT – hierarchizacja i wagowanie

TURYSTYKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ							
Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Atrakcyjne położenie i ukształtowanie terenu na szlaku turystycznym – teren przyjazny dla turystyki pieszej, rowerowej, tras narciarstwa biegowego	4	0,1	0,40	Słaba infrastruktura bazy noclegowej dla ruchu turystycznego	-3	0,1	-0,30
Atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze oraz bogate i zróżnicowane dziedzictwo kulturowe sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki i wypoczynku	3	0,06	0,18	Brak oferty usług okołoturystycznych	-3	0,2	-0,60
Bliskość Metropolii Górnośląskiej	4	0,2	0,80	Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych	-1	0,2	-0,20

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

Potencjalne możliwości wykorzystania dla celów turystycznych terenów przy rzece Żylicy	3	0,07	0,21	Istniejąca baza turystyczna nie spełnia nowoczesnych wymogów	-3	0,1	-0,30
Znacząca przedsiębiorczość- obecność MSP	4	0,09	0,36	Niewystarczająca infrastruktura wzdłuż Żylicy	-2	0,1	-0,20
Dobra komunikacja drogowa z otaczającymi miastami i gminami	4	0,2	0,80	Brak ciągów pieszo- rowerowych na terenie poszczególnych Sołectw	-4	0,3	-1,20
Infrastruktura terenu dedykowana dla turystyki kwalifikowanej (rowery, nordic walking, narciarstwo biegowe itp.)	3	0,09	0,27				
Potencjał demograficzny mieszkańców w wieku produkcyjnym cechujących się przedsiębiorczością	4	0,09	0,36				
Posiadany plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego umożliwia rozwój przedsiębiorczości i osiedlanie się mieszkańców	3	0,1	0,30				
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,41			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,47

TURYSTYKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Sprzyjający obszar dla rozwoju agroturystyki	3	0,2	0,60	Dominacja Bielska-Białej, Szczyrku i Żywca	-3	0,3	-0,90
Otoczenie Parku Krajobrazowego	2	0,1	0,20	Zubożenie społeczeństwa, kryzys gospodarczy	-2	0,2	-0,40
Bliskość strefy ekonomicznej	3	0,1	0,30	Niski poziom świadczenia usług, uniemożliwia obsługę dodatkowych turystów	-3	0,2	-0,60
Sprzyjający klimat dla rozwoju ruchu turystycznego dzięki wzrostowi zamożności społeczeństwa	3	0,1	0,30	Zwiększająca się konkurencyjność innych produktów turystycznych w Polsce i za granicą	-3	0,2	-0,60
Narastający trend zdrowego i aktywnego trybu życia	3	0,1	0,30	Niebezpieczeństwo „erozji” tożsamości kulturowo-regionalnej	-2	0,1	-0,20

Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu	3	0,1	0,30				
Aktywność MSP- tworzenie miejsc pracy	4	0,1	0,40				
Budowa tras narciarstwa biegowego	4	0,1	0,40				
Możliwość szybkiego wzbogacenia oferty usług rekreacyjno-turystycznych	3	0,1	0,30				
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,34			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,52

Do dalszej analizy wybrano mocne i słabe strony, które uzyskały ocenę 0,3 i powyżej oraz najważniejszą szansę i zagrożenie – te ostatnie tylko po jednej.

Analiza drzewa problemów dla obszaru Turystyka i Przedsiębiorczość

Najistotniejsze czynniki z analizy SWOT:

1. Atrakcyjne położenie i ukształtowanie terenu na szlaku turystycznym – teren przyjazny dla turystyki pieszej, rowerowej, tras narciarstwa biegowego,
2. Bliskość Metropolii Górnośląskiej,
3. Znacząca przedsiębiorczość- obecność MSP,
4. Dobra komunikacja drogowa z otaczającymi miastami i gminami,
5. Potencjał demograficzny mieszkańców w wieku produkcyjnym cechujących się przedsiębiorczością,
6. Posiadany plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego umożliwia rozwój przedsiębiorczości i osiedlanie się mieszkańców,
7. Słaba infrastruktura bazy noclegowej dla ruchu turystycznego,
8. Brak oferty usług okołoturystycznych,
9. Istniejąca baza turystyczna nie spełnia nowoczesnych wymogów,
10. Brak ciągów pieszo-rowerowych na terenie poszczególnych Sołectw,
11. Sprzyjający obszar dla rozwoju agroturystyki,
12. Dominacja Bielska-Białej, Szczyrku i Żywca

Tabela 27 Analiza relacji

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	SUMA
1		0	0	1	1	0	2	2	2	0	2	1	11
2	1		1	2	1	1	1	1	0	0	1	1	10
3	0	1		0	2	2	0	0	0	0	0	0	5
4	1	2	1		1	2	1	1	0	0	2	0	11
5	0	0	2	0		1	0	0	0	0	0	0	3
6	0	1	2	1	2		0	0	0	1	0	0	7
7	2	2	1	1	0	0		2	2	0	2	2	14
8	2	2	0	0	1	0	2		2	0	2	2	13
9	2	0	0	0	0	0	2	2		0	2	2	10
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0
11	2	2	1	1	1	1	2	2	2	0		2	16
12	1	2	0	1	0	0	1	2	1	0	1		10
SUMA	11	12	8	7	9	7	11	12	9	1	12	10	

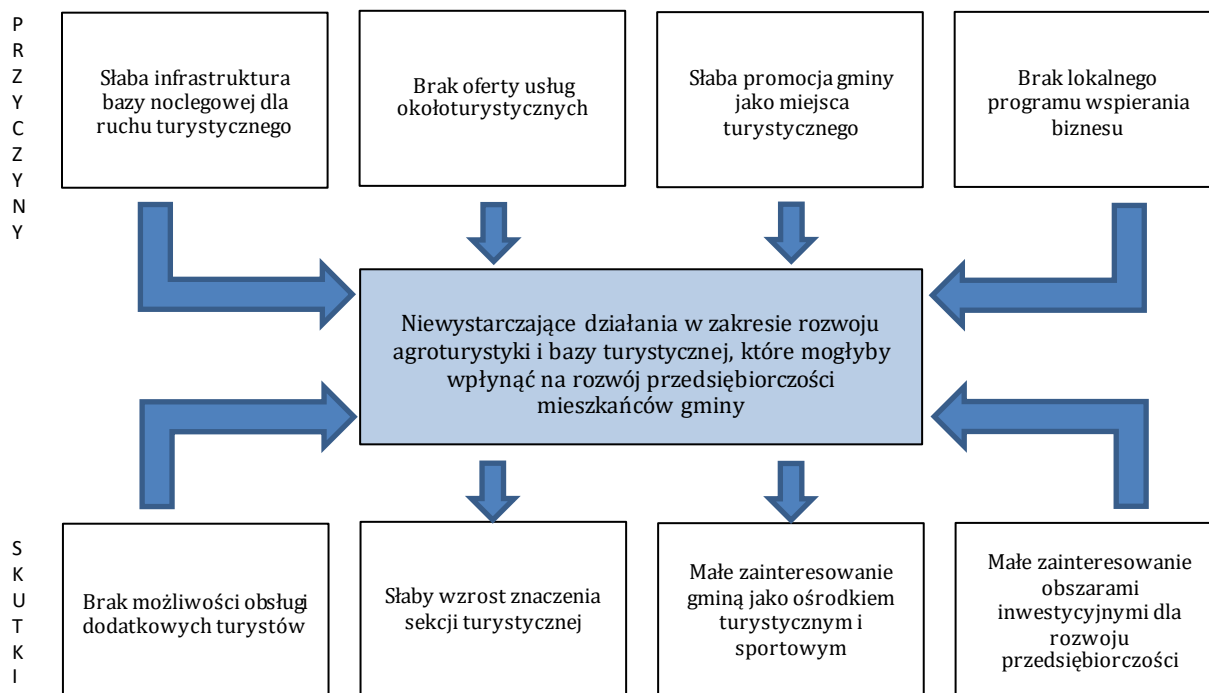
Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem władz gminy		2 - Bliskość Metropolii Górnośląskiej
Istnieje wpływ władz gminy	11 - Sprzyjający obszar dla rozwoju agroturystyki	7 - Słaba infrastruktura bazy noclegowej dla ruchu turystycznego 8 - Brak oferty usług okołoturystycznych

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz gminy, łącząc czynniki 11, 7, 8 i odnosząc je do najwyższej ocenianego czynnika nr 11.

Problem kluczowy:
Niewystarczające działania w zakresie rozwoju agroturystyki i bazy turystycznej, które mogłyby wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości mieszkańców gminy

Rozwiązanie problemu kluczowego:
Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy

Rysunek 2 Drzewo problemów

Cel strategiczny realizujący rozwiązanie drzewa problemów:
Rozwój przedsiębiorczości i turystyki w gminie

2.2 Środowisko naturalne

Tabela 28 Wartościowanie analizy SWOT – hierarchizacja i wagowanie

ŚRODOWISKO NATURALNE							
Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Korzystny mikroklimat	5	0,2	1,00	Mała powierzchnia lasów	-2	0,1	-0,20
Stosunkowo czyste wody Żylicy i innych potoków	4	0,2	0,80	Niedostateczne zagospodarowanie Żylicy	-4	0,12	-0,48
Urozmaicony krajobrazowo teren turystyczno-wypoczynkowy	4	0,2	0,80	Hałas i zanieczyszczenie powietrza wzdłuż tras tranzytowych	-4	0,12	-0,48
Sąsiedztwo 2 Parków Krajobrazowych	4	0,2	0,80	Wzrost powierzchni nieużytków rolnych	-3	0,1	-0,30
Potencjalne możliwości wykorzystania terenów gminy dla zagospodarowania turystycznego szczególnie w Dolinie Żylicy	4	0,2	0,80	Niska emisja zanieczyszczeń w szczególności ze źródeł lokalnych	-4	0,12	-0,48
				Zagrożenie powodziowe	-4	0,12	-0,48
				Mała retencja wód	-4	0,12	-0,48
				Linie energetyczne - sieci napowietrzne	-3	0,1	-0,30
				Niska świadomość ekologiczna	-4	0,1	-0,40
Suma wag		1		Suma wag		1	
	ŚREDNIA ($\bar{X}$)		0,84		ŚREDNIA ($\bar{X}$)		-0,40

ŚRODOWISKO NATURALNE							
Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Wzrost świadomości i popytu na usługi związane ze zdrowym trybem życia (przebywanie w środowisku naturalnym, aktywny wypoczynek)	3	0,2	0,60	Presja procesów urbanizacyjnych powoduje zajmowanie nowych terenów dla potrzeb działalności gospodarczej i mieszkaniowej	-4	0,3	-1,20
Potrzeba obcowania z naturą	3	0,2	0,60	Zagrożenie lokalnymi podtopieniami	-3	0,2	-0,60

Potrzeba edukacyjna w szczególności dla dzieci i młodzieży w zakresie poznawania fauny i flory	3	0,2	0,60	Wpływ różnych zanieczyszczeń na środowisko naturalne i zdrowie mieszkańców	-3	0,2	-0,60
Edukacja ekologiczna	3	0,2	0,60	Erozja glebowa	-2	0,1	-0,20
Rozwój infrastruktury ochrony środowiska	4	0,2	0,80	Położenie w kotlinie – zanieczyszczenie powietrza	-2	0,1	-0,20
				Wylesianie gruntów	-3	0,1	-0,30
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,34			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,52

Do dalszej analizy wybrano mocne i słabe strony, które uzyskały ocenę 0,45 i powyżej oraz najważniejszą szansę i zagrożenie – te ostatnie tylko po jednej.

Analiza drzewa problemów dla obszaru Środowisko naturalne

Najistotniejsze czynniki z analizy SWOT:

1. Korzystny mikroklimat,
2. Stosunkowo czyste wody Żylicy i innych potoków,
3. Urozmaicony krajobrazowo teren turystyczno- wypoczynkowy,
4. Sąsiedztwo 2 Parków Krajobrazowych,
5. Potencjalne możliwości wykorzystania terenów gminy dla zagospodarowania turystycznego szczególnie w Dolinie Żylicy,
6. Niska emisja zanieczyszczeń w szczególności ze źródeł lokalnych,
7. Niedostateczne zagospodarowanie Żylicy,
8. Mała retencja wód,
9. Zagrożenie powodziowe,
10. Hałas i zanieczyszczenie powietrza wzdłuż tras tranzytowych,
11. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska,
12. Presja procesów urbanizacyjnych powoduje zajmowanie nowych terenów dla potrzeb działalności gospodarczej i mieszkaniowej.

Tabela 29 Analiza relacji

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	SUMA
1		1	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	6
2	1		0	0	2	1	2	1	0	0	0	1	8
3	2	0		1	1	0	1	0	1	0	0	2	8
4	2	0	1		1	1	0	0	0	0	0	0	5
5	1	2	1	1		1	2	1	0	0	2	0	11
6	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	1
7	1	2	1	0	2	0		2	1	0	2	0	11
8	1	1	0	0	1	0	1		2	0	1	0	7
9	1	2	0	0	2	0	2	2		0	2	0	11
10	0	0	0	0	0	1	0	0	0		2	1	4
11	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1		2	8
12	0	0	0	0	0	2	0	1	1	1	1		7
SUMA	9	8	5	3	9	10	9	8	6	2	12	6	

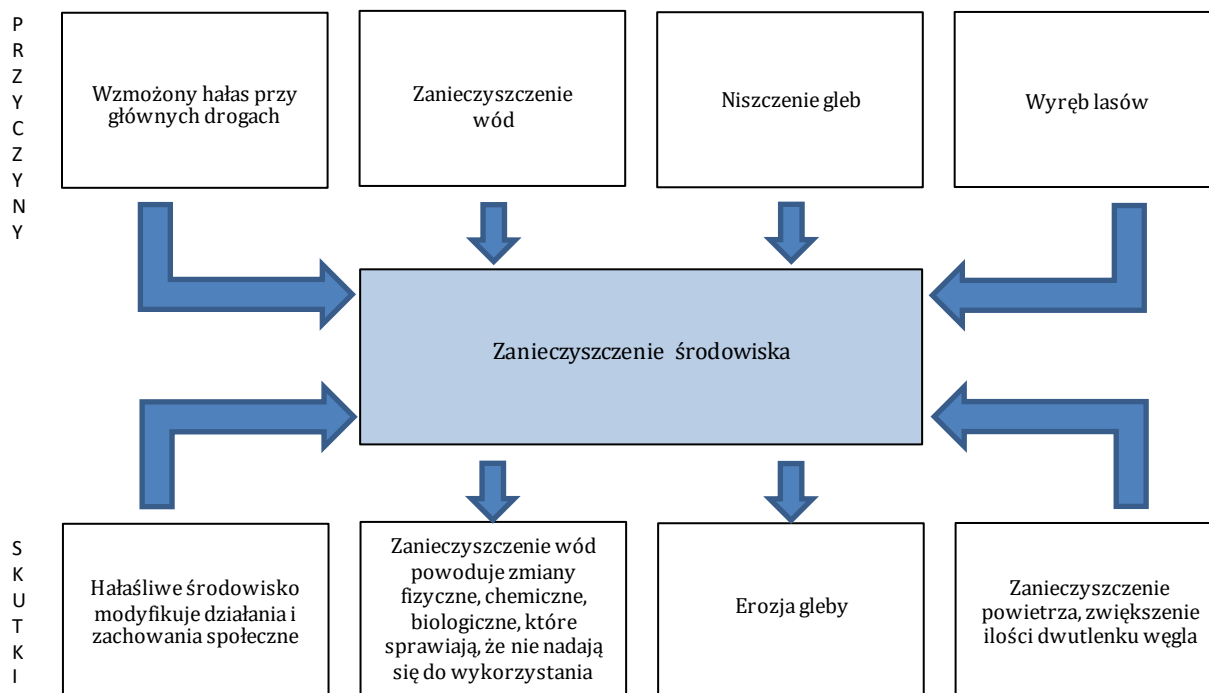
Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem władz gminy		6 - Niska emisja zanieczyszczeń w szczególności ze źródeł lokalnych
Istnieje wpływ władz gminy	11 - Rozwój infrastruktury ochrony środowiska 9 - Zagrożenie powodziowe	7- Niedostateczne zagospodarowanie Żylicy 5 - Potencjalne możliwości wykorzystania terenów gminy dla zagospodarowania turystycznego szczególnie w Dolinie Żylicy

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz gminy, łącząc czynniki 5, 7, 9, 11 i odnosząc je do najwyższej ocenianego czynnika nr 11.

Problem kluczowy:
Zanieczyszczenie środowiska

Rozwiązanie problemu kluczowego:
Wzmożenie działań w zakresie ochrony środowiska

Rysunek 3 Drzewo problemów

Cel strategiczny realizujący rozwiązanie drzewa problemów:
Poprawa jakości środowiska naturalnego

2.3 Infrastruktura techniczna

Tabela 30 Wartościowanie analizy SWOT – hierarchizacja i wagowanie

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA							
Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (m.in. kanalizacja, wodociągi, gaz)	5	0,3	1,50	Napowietrzne linie przesyłowe utrudniające wykorzystanie terenów pod zabudowę	-3	0,2	-0,60
Dogodne połączenia komunikacyjne	4	0,1	0,40	Brak infrastruktury do retencji wody	-4	0,2	-0,80
Rozwinięta infrastruktura teletechniczna	5	0,2	1,00	Niepełny stopień zwodociągowania gminy	-4	0,2	-0,80
Główna zabudowa skupiona wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	4	0,1	0,40	Brak komunalnych rezerw pod zabudowę	-4	0,2	-0,80
Dobrze ukształtowana sieć dróg publicznych	4	0,2	0,80	Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych	-4	0,2	-0,80
Baza sportowa	2	0,1	0,20				
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,72			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,76

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA							
Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Rozbudowa ścieżek rowerowych i tras biegowych	4	0,2	0,80	Stały wzrost transportu samochodowego powodujący degradację sieci drogowej lokalnej	-4	0,2	0,80
Dostępność do placówek usługowych w sąsiedztwie (np. Bielsko, Żywiec)	3	0,1	0,30	Spyw zanieczyszczeń niskiej emisji ze Szczyrku	-3	0,2	0,60
Lokalizacja gminy w strefie oddziaływania dużych aglomeracji przemysłowych	3	0,3	0,90	Rosnące koszty transportu (opłaty za komunikację lokalną)	-3	0,2	0,60

Rozbudowa sieci wodociągów	3	0,2	0,60	Zagrożenie powodziowe spowodowane Żylicą i potokami górskimi	-3	0,2	0,60
Budowa tras narciarskich	4	0,2	0,80	Lokalne podtopienia	-3	0,2	0,60
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,68			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,64

Do dalszej analizy wybrano mocne i słabe strony, które uzyskały ocenę 0,40 i powyżej oraz najważniejszą szansę i zagrożenie – te ostatnie tylko po jednej.

Analiza drzewa problemów dla obszaru Infrastruktura techniczna

Najistotniejsze czynniki z analizy SWOT:

1. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (m.in. kanalizacja, wodociągi, gaz),
2. Dogodne połączenia komunikacyjne,
3. Rozwinięta infrastruktura teletechniczna,
4. Główna zabudowa skupiona wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
5. Dobrze ukształtowana sieć dróg publicznych,
6. Brak infrastruktury do retencji wody,
7. Niepełny stopień zwodociągowania gminy,
8. Brak komunalnych rezerw pod zabudowę,
9. Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych,
10. Napowietrzne linie przesyłowe utrudniające wykorzystanie terenów pod zabudowę,
11. Lokalizacja gminy w strefie oddziaływania dużych aglomeracji przemysłowych,
12. Stały wzrost transportu samochodowego powodujący degradację sieci drogowej lokalnej.

Tabela 31 Analiza relacji

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	SUMA
1		0	0	1	0	1	2	2	0	0	1	0	7
2	0		0	2	2	0	0	2	2	0	2	2	12
3	0	0		1	0	0	0	2	0	2	1	0	6
4	1	2	1		2	0	1	2	0	1	1	1	12
5	1	2	0	2		0	0	2	1	0	2	2	12
6	1	0	0	1	0		2	2	0	0	0	0	6
7	2	0	0	0	0	2		2	0	0	0	0	6
8	1	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1
9	0	1	0	0	1	0	0	0		0	1	0	3
10	1	0	2	0	0	0	0	0	0		0	0	3
11	0	2	1	1	1	1	0	1	1	0		2	10
12	0	2	0	2	2	0	0	0	0	0	2		8
SUMA	7	9	4	10	8	4	5	15	4	3	10	7	

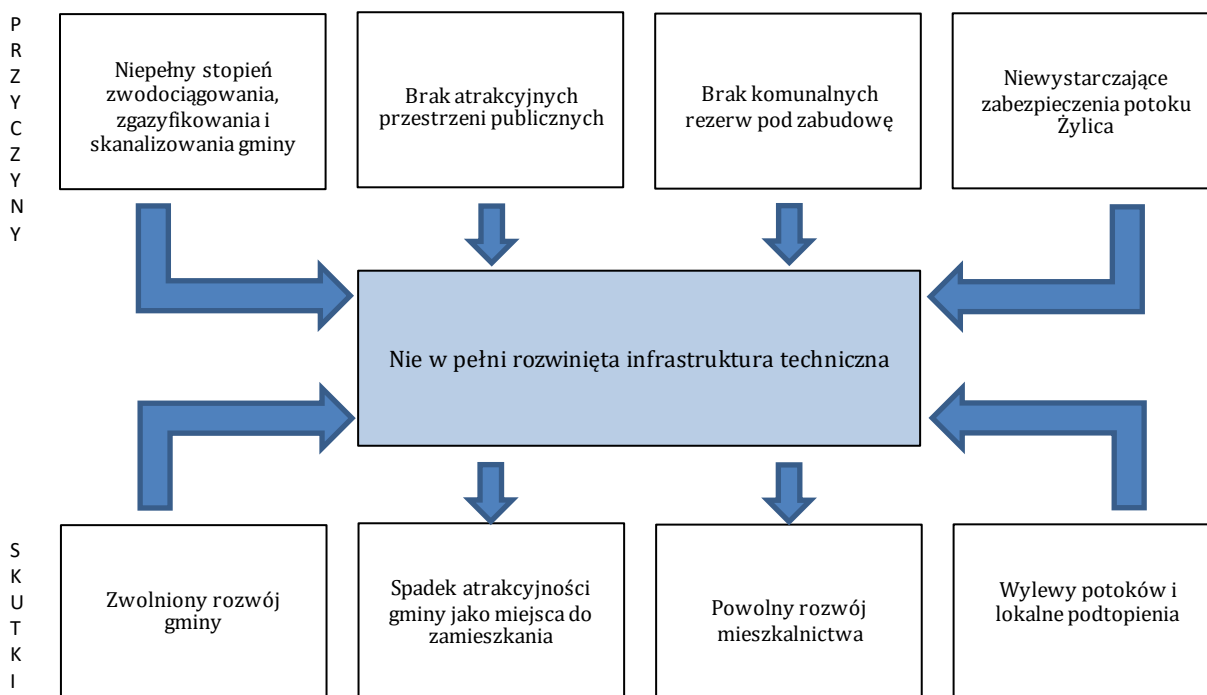
Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem władz gminy	11 - Lokalizacja gminy w strefie oddziaływania dużych aglomeracji przemysłowych	2 - Dogodne połączenia komunikacyjne
Istnieje wpływ władz gminy		5 - Dobrze ukształtowana sieć dróg publicznych 4 - Główna zabudowa skupiona wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych 8 - Brak komunalnych rezerw pod zabudowę

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz gminy, łącząc czynniki 2, 4, 5, 8 i odnosząc je do najwyższej ocenianego czynnika nr 8.

Problem kluczowy:
Nie w pełni rozwinięta infrastruktura techniczna

Rozwiązanie problemu kluczowego:
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej

Rysunek 4 Drzewo problemów

Cel strategiczny realizujący rozwiązanie drzewa problemów:
Doskonalenie infrastruktury technicznej

2.4 Potencjał ludzki

Tabela 32 Wartościowanie analizy SWOT – hierarchizacja i wagowanie

POTENCJAŁ LUDZKI							
Silne strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Słabe strony	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Wzrost liczby mieszkańców	5	0,2	1,00	Niewystarczająca oferta zajęć dla osób 50+	-3	0,20	-0,75
Średni dochód gminy na 1 mieszkańca	5	0,1	1,00	Brak placówki dla osób starszych	-4	0,20	-0,80
Utożsamianie mieszkańców z gminą	4	0,1	0,40	Brak żłobka	-4	0,20	-0,80
Mała liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym	5	0,2	1,00	Brak możliwości prowadzenia zajęć dla osób niepełnosprawnych	-3	0,20	-0,60
Duży odsetek dzieci w wieku przedszkolnym objętych jest wychowaniem przedszkolnym	4	0,1	0,40	Niewystarczająca oferta usług edukacyjnych	-3	0,20	-0,60
Wzrastająca liczba ludności uczestniczącej w imprezach kulturalnych i sportowych	3	0,1	0,30				
Działające stowarzyszenia	3	0,1	0,30				
Działające instytucje kulturalne	3	0,1	0,30				
Suma wag		1		Suma wag		1	
	ŚREDNIA ($\bar{X}$)		0,59		ŚREDNIA ($\bar{X}$)		-0,71

POTENCJAŁ LUDZKI							
Szanse	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA	Zagrożenia	Kierunek i siła wpływu	Istotność	SUMA
Tendencja wzrostowa ilości mieszkańców gminy	5	0,2	1,00	Brak systemowego wsparcia w zakresie opieki osób wymagających wsparcia	-4	0,20	-0,80
Dostęp do placówek edukacyjnych i kulturalnych w Bielsku-Białej i Żywcu	3	0,2	0,60	Malejąca liczba uczniów w szkołach	-4	0,20	-0,80

Dostępność do placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych	3	0,2	0,60	Zmiana struktury wiekowej ludności – starzenie społeczeństwa	-4	0,20	-0,80
Migracja ludności z dużych ośrodków miejskich do gminy	5	0,3	1,50	Atrakcyjność sąsiadujących gmin	-3	0,20	-0,60
Dostępność do infrastruktury komunikacyjnej	5	0,1	0,50	Odpływ młodych, wykształconych ludzi	-5	0,20	-1,00
Suma wag		1		Suma wag		1	
		ŚREDNIA ($\bar{X}$)	0,84			ŚREDNIA ($\bar{X}$)	-0,80

Do dalszej analizy wybrano mocne i słabe strony, które uzyskały ocenę 0,40 i powyżej oraz najważniejszą szansę i zagrożenie – te ostatnie tylko po jednej.

Analiza drzewa problemów dla obszaru Potencjał ludzki

Najistotniejsze czynniki z analizy SWOT:

1. Wzrost liczby mieszkańców,
2. Średni dochód gminy na 1 mieszkańca,
3. Utożsamianie mieszkańców z gminą,
4. Mała liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym,
5. Duży odsetek dzieci w wieku przedszkolnym objętych jest wychowaniem przedszkolnym,
6. Niewystarczająca oferta zajęć dla osób 50+,
7. Brak placówki dla osób starszych,
8. Brak żłobka,
9. Brak możliwości prowadzenia zajęć dla osób niepełnosprawnych,
10. Niewystarczająca oferta usług edukacyjnych,
11. Migracja ludności z dużych ośrodków miejskich do gminy,
12. Odpływ młodych, wykształconych ludzi.

Tabela 33 Analiza relacji

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	SUMA
1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	21
2	2		1	2	0	0	0	0	0	0	1	1	7
3	1	0		0	0	0	1	1	1	0	2	2	8
4	2	2	0		0	0	0	0	0	0	2	2	8
5	2	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
6	1	0	0	0	0		1	0	0	2	0	0	4
7	2	0	0	0	0	2		0	0	1	0	0	5
8	2	0	0	0	0	0	0		0	1	0	2	5
9	2	0	0	0	0	0	0	0		2	0	1	5
10	2	0	0	0	2	2	1	2	2		1	2	14
11	2	1	2	0	0	0	0	2	0	1		2	10
12	2	2	2	2	2	0	0	0	0	2	1		13
SUMA	22	7	7	6	6	6	5	7	5	11	9	13	

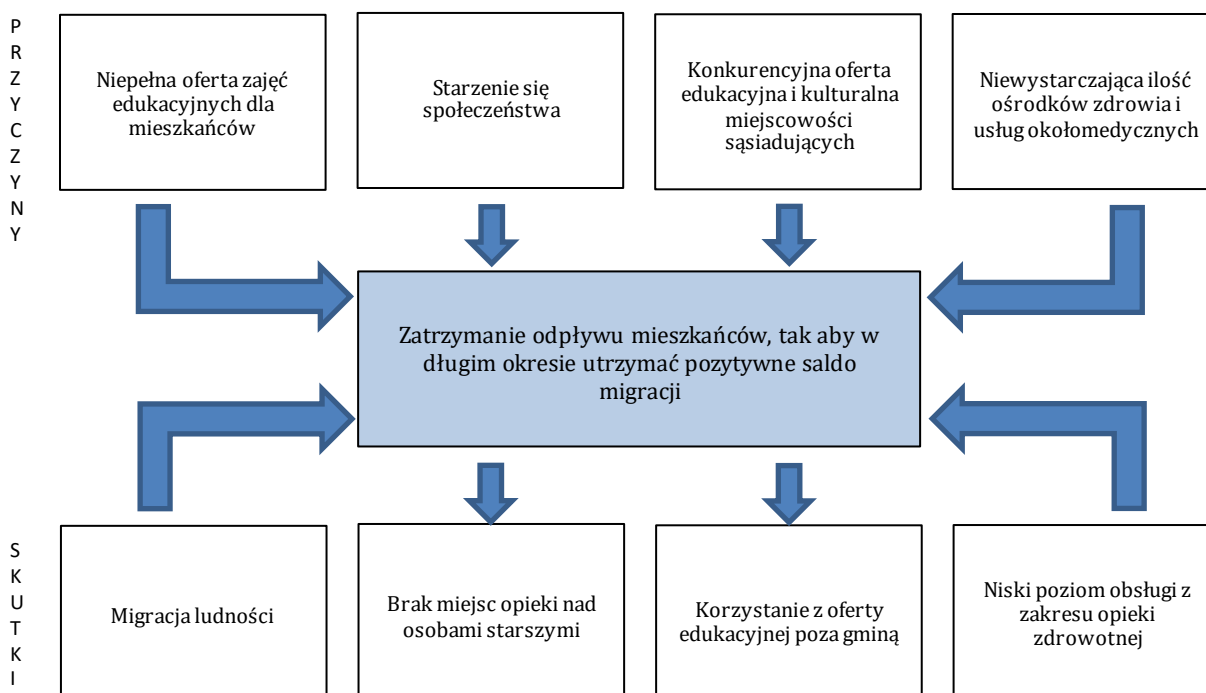
Czynnik/wpływ	Grupa najwyższa	Grupa wysoka
Poza zasięgiem władz gminy	11 - Migracja ludności z dużych ośrodków miejskich do gminy	1 - Wzrost liczby mieszkańców
Istnieje wpływ władz gminy	12 - Odpływ młodych, wykształconych ludzi 10 - Niewystarczająca oferta usług edukacyjnych	

Problem kluczowy sformułowano na podstawie czynników leżących w zasięgu wpływu władz gminy, łącząc czynniki 1, 10, 11, 12 i odnosząc je do najwyższej ocenianego czynnika nr 1.

Problem kluczowy:
Zatrzymanie odpływu mieszkańców, tak aby w długim okresie utrzymać pozytywne saldo migracji

Rozwiązanie problemu kluczowego:
Rozwój usług edukacyjnych gminy i jej oferty dla mieszkańców

Rysunek 5 Drzewo problemów

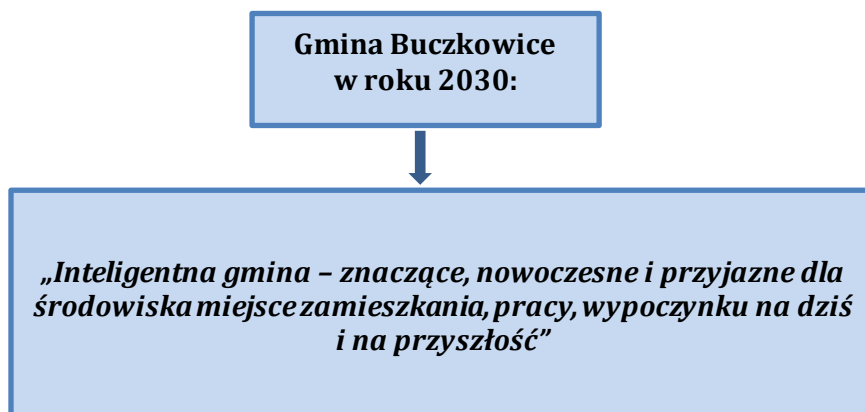

Cel strategiczny realizujący rozwiązanie drzewa problemów:
Rozwój potencjału ludzkiego gminy

4. WIZJA i MISJA

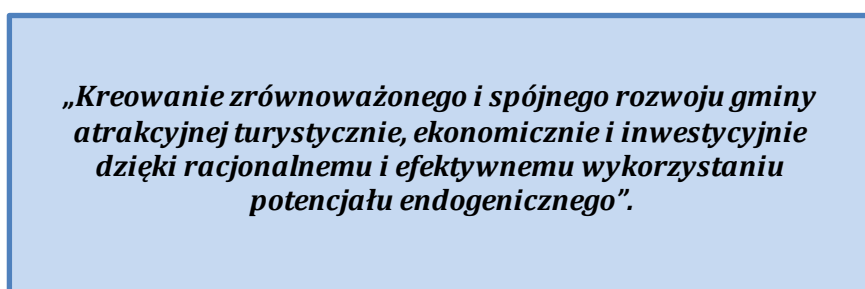
Wizja rozwoju Gminy Buczkowice jest stanem docelowym, który zostanie osiągnięty z wykorzystaniem możliwości i zasobów gminy w perspektywie do roku 2030. Zdefiniowana wizja stawia do realizacji cele i wyznacza kierunki działania, obszary interwencji, które wygenerują wzrost poziomu jakości życia obecnych mieszkańców, a także zachęci do osiedlania się nowych. Spowoduje tym samym wzrost atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej, a także atrakcyjności gminy jako inkubatora działalności gospodarczej i przedsiębiorczości.

Wizja

Do roku 2030 Gmina Buczkowice będzie nowoczesnym i przyjaznym dla środowiska ośrodkiem turystyczno-gospodarczym, dzięki czemu stworzy wysokiej jakości przestrzeń do życia dla obecnych i nowych mieszkańców. Będzie to obszar ze sprawną i efektywną wielosektorową gospodarką, spójny społecznie i terytorialnie bazujący na kapitale intelektualnym. Zrównoważony i sprawny rozwój będzie możliwy dzięki otwartej, konkurencyjnej społeczności, włączonej w życie społeczno-gospodarcze i zintegrowanej. Inteligentna gospodarka będzie oparta na nowoczesnej społeczności i wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem lokalnej demokracji i pielęgnowaniem tożsamości.

Misja

Misja strategii warunkuje sformułowanie kierunków bezpośrednich i pośrednich działań – celów strategicznych i operacyjnych.

Gmina Buczkowice za pomocą wyznaczonych celów będzie dążyć do podwyższenia jakości życia mieszkańców w taki sposób, aby poszczególne dziedziny życia i gospodarki wzajemnie się uzupełniały i przenikały. Położenie geograficzne oraz bogate walory przyrodniczo –kulturowe, powodują, iż gmina jest atrakcyjnym miejscem zarówno pod względem turystycznym, jak i gospodarczym. Bogate walory krajobrazu zdeterminują możliwości rozwoju w kierunku turystyki, ekoturystyki i agroturystyki stanowiącej jeden ze składników rozwoju ekonomicznego.

Celem rozwoju gminy jest rozwój indywidualnego budownictwa mieszkaniowego w oparciu o tereny wyposażone w infrastrukturę techniczną, utworzenie centrum usług kulturalnych, sportu i rekreacji, centrum usług, handlu, gastronomii. Gmina Buczkowice jest typową gminą podmiejską, stanowiącą bardzo atrakcyjny teren do zamieszkania. Dzięki położeniu w niewielkiej odległości od aglomeracji bielskiej i śląskiej, posiadanej infrastrukturze technicznej, walorom krajobrazowym teren ten stanowi bardzo dobre miejsce do zamieszkania oraz uprawiania czynnej rekreacji i odpoczynku.

Gmina Buczkowice pretenduje do roli znaczącego ośrodka sportów letnich i zimowych w powiecie bielskim. W tym celu wykorzystane zostaną zasoby naturalne gminy oraz infrastruktura techniczna m.in. ścieżki rowerowe, trasy narciarstwa biegowego, ścieżki do joggingu i trasy do turystyki konnej. Gmina dążyć będzie do rozwiązywania problemów społecznych, stymulowania aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

Dotychczas przeprowadzone inwestycje podnoszą jakość życia oraz atrakcyjność inwestycyjną gminy. Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje jednak obszary wymagające dalszej pracy i interwencji, koniecznych do utrzymania właściwej polityki prorozwojowej. Diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona w pierwszej części dokumentu w wielu sferach pokazuje bardzo pozytywne zjawiska zachodzące na terenie gminy. Są to zarówno dobre wskaźniki demograficzne, prowadzone inwestycje infrastruktury technicznej, jak i duża aktywność mieszkańców w sferze przedsiębiorczości.

Analiza wewnętrznych czynników warunkujących zrównoważony rozwój gminy w wielu przypadkach pokazuje dynamiczne i prorozwojowe trendy. Jednak analiza czynników zewnętrznych wskazuje na pojawiające się zagrożenie hamowania procesów prorozwojowych gminy. Pogłębiający się w 2012 r. kryzys strefy euro, trwająca konsolidacja finansów publicznych oraz proces oddłużania sektora prywatnego, które były głównymi przyczynami spowolnienia gospodarczego w całej Europie, negatywnie wpływa na jednostki zarządzania administracją publiczną na wszystkich szczeblach. Wpływ ten odczuwają również mieszkańcy gminy, czyli konsumenci oraz przedsiębiorcy, którzy napotykają liczne problemy, w szczególności z uwagi na znaczny spadek dynamiki udzielanych kredytów przez banki, wzrost cen oraz problemy na rynku pracy. Czynniki zewnętrznymi, które mogą utrzymać spowolnienie gospodarcze na rynkach Europy są pogarszające się perspektywy wzrostu dla krajów strefy euro, jak również ogólna niekorzystna sytuacja polityczna w niektórych krajach na świecie, która w sposób znaczący wpływa na wszystkie rynki finansowe. Wskazuje to na konieczność podjęcia działań prewencyjnych oraz rozważnego planowania przyszłości gminy.

5. CELE STRATEGICZNE

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Buczkowice, wyniki przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców gminy oraz przeprowadzona analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie czterech celów strategicznych, które w znaczący sposób wpływają na jej przyszły rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny.

Wokół niżej wskazanych celów strategicznych skoncentruje się działalność Gminy Buczkowice:

Cel I: Rozwój przedsiębiorczości i turystyki

Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel III: Doskonalenie infrastruktury technicznej

Cel IV: Rozwój potencjału ludzkiego

W ramach każdego z czterech głównych celów strategicznych wyznaczono cele operacyjne.

Cel I: Rozwój przedsiębiorczości i turystyki

Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację trzech celów operacyjnych:

Cel operacyjny I.1: Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy

Cel operacyjny I.2: Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy

Cel operacyjny I.3: Rozwój przedsiębiorczości

Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację pięciu celów operacyjnych:

Cel operacyjny II.1: Poprawa stanu czystości powietrza

Cel operacyjny II.2: Poprawa stanu czystości wód

Cel operacyjny II.3: Poprawa stanu czystości gleby

Cel operacyjny II.4: Ochrona lasów

Cel operacyjny II.5: Ochrona przed hałasem

Cel III: Doskonalenie infrastruktury technicznej

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację dwóch celów operacyjnych:

Cel operacyjny III.1: Rozbudowa infrastruktury technicznej

Cel operacyjny III.2: Rozbudowa infrastruktury technicznej ochrony środowiska

Cel IV: Rozwój potencjału ludzkiego

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację czterech celów operacyjnych:

Cel operacyjny IV.1: Rozwój oświaty

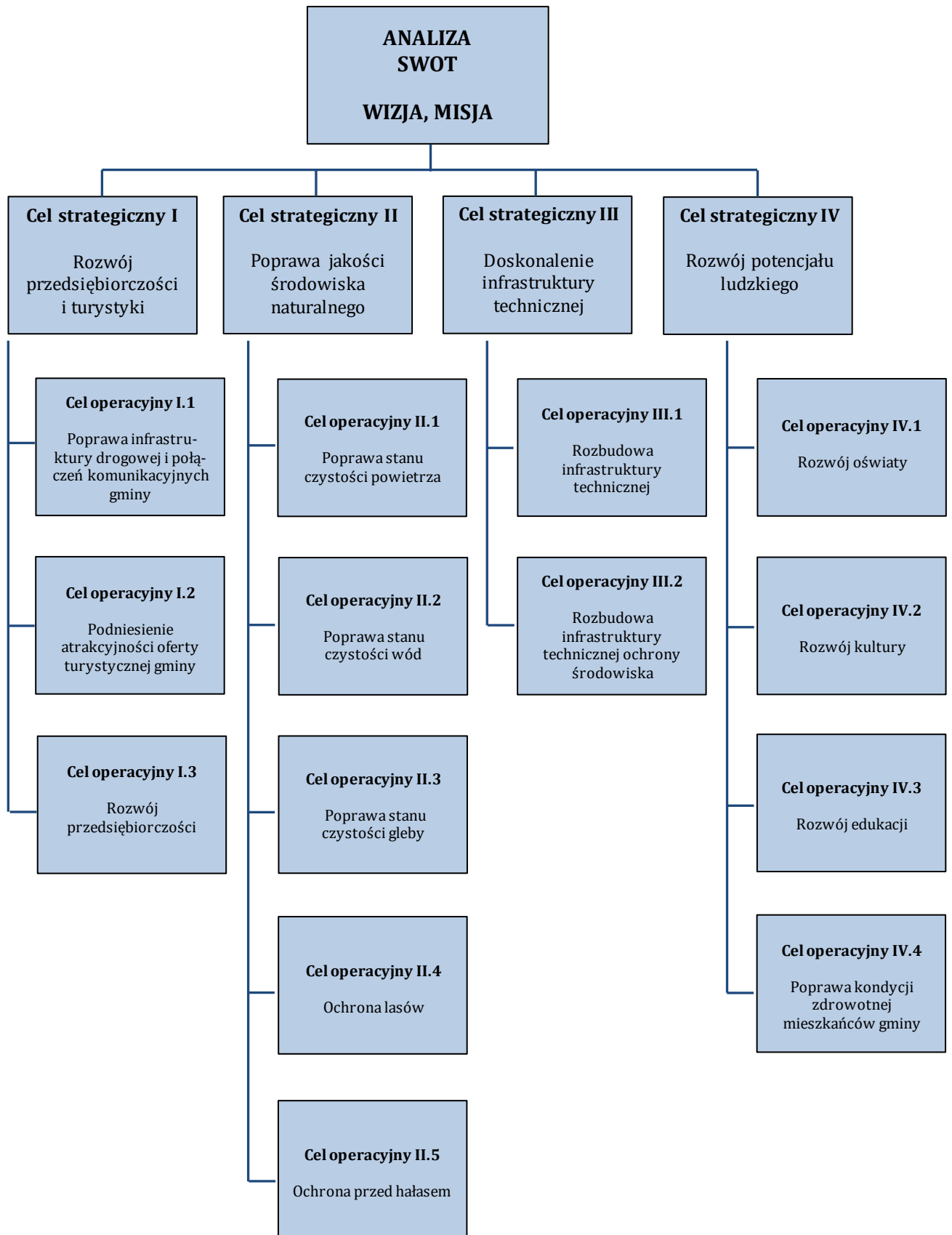
Cel operacyjny IV.2: Rozwój kultury

Cel operacyjny IV.3: Rozwój edukacji

Cel operacyjny IV.4: Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy

Dla realizacji wyznaczonych celów operacyjnych określono zadania, wskazujące konkretne kierunki działań jakie należy podjąć dla uzyskania zaplanowanej zmiany.

Rysunek 6 Cele strategiczne i cele operacyjne Strategii

Cel I: Rozwój przedsiębiorczości i turystyki

Tabela 34 Cele operacyjne, zadania i działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Działania
Cel operacyjny I.1 Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy	Zadanie 1: Doskonalenie infrastruktury komunikacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja dróg wraz z ich infrastrukturą 2. Budowa parkingów 3. Uporządkowanie stanu prawnego dróg na terenie gminy 4. Budowa chodników dla pieszych
Cel operacyjny I.2 Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy	Zadanie 1: Modernizacja infrastruktury turystycznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i modernizacja bazy noclegowej 2. Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica wraz z budową ścieżki dydaktycznej
	Zadanie 2: Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa tras narciarstwa biegowego i turystycznego 2. Budowa kortów tenisowych 3. Rozbudowa ścieżek rowerowych, ścieżek do joggingu i tras do turystyki konnej 4. Wizualizacja gminy – gminny system informacji 5. Organizacja imprez sportowych i turystycznych 6. Dopuszczenie szlaków turystycznych górskich na Skrzyczne i Klimczok i urządzenie miejsc widokowych w gminie 7. Rozbudowa placów zabaw we wszystkich sołectwach 8. Budowa zaplecza boiska ogólnodostępnego do piłki nożnej dla Kalnej 9. Zagospodarowanie centrów miejscowości
Cel operacyjny I.3 Rozwój przedsiębiorczości	Zadanie 1: Instytucjonalne wspomaganie biznesu w gminie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie lokalnego programu wspierania biznesu na terenie gminy 2. Przygotowanie programu promocji inwestycyjnej gminy
	Zadanie 2: Stworzenie systemu wsparcia dla przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wydzielanie obszarów dla terenów inwestycyjnych

Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego

Tabela 35 Cele operacyjne, zadania i działania w zakresie poprawy jakości środowiska naturalnego

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Działania
Cel operacyjny II.1 Poprawa stanu czystości powietrza	Zadanie 1: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie niskiej emisji w budynkach prywatnych mieszkańców gminy poprzez wymianę kotłów oraz wprowadzenie OZE 2. Termomodernizacja budynków 3. Modernizacja dróg
Cel operacyjny II.2 Poprawa stanu czystości wód	Zadanie 1: Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
Cel operacyjny II.3 Poprawa stanu czystości gleby	Zadanie 1: Ochrona gleby przed erozją	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie powierzchni obszarów zadrzewionych (na granicy rolno-leśnej) i powierzchni biologicznie czynnych 2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
Cel operacyjny II.4 Ochrona lasów	Zadanie 1: Naturalizacja lasów, zwiększenie lesistości gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nasadzenia drzew 2. Ograniczenie wyrębu w lasach 3. Racjonalna gospodarka zasobami leśnymi
Cel operacyjny II.5 Ochrona przed hałasem	Zadanie 1: Ochrona akustyczna terenów zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja dróg

Cel III: Doskonalenie infrastruktury technicznej

Tabela 36 Cele operacyjne, zadania i działania w zakresie doskonalenia infrastruktury technicznej

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Działania
Cel operacyjny III.1 Rozbudowa infrastruktury technicznej	Zadanie 1: Rozbudowa sieci wodociągów	1. Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy
	Zadanie 2: Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy 2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej
	Zadanie 3: Pełna gazyfikacja gminy	1. Modernizacja sieci gazowej średniego ciśnienia oraz redukcyjno-pomiarowych gazu 2. Rozbudowa sieci (w miarę potrzeb)
	Zadanie 4: Rozbudowa sieci energetycznej	1. Modernizacja oraz rozbudowa sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia o nowe elementy stacyjne i liniowe 2. Zwiększenie linii kablowych ŚN, NN w stosunku do linii napowietrznych 3. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w gminie
	Zadanie 5: Rozbudowa sieci telekomunikacyjnej	1. Zwiększenie dostępności i przepustowości do globalnych sieci telekomunikacyjnych
	Zadanie 6: Rozwój mieszkalnictwa	1. Uporządkowanie gospodarki gruntami 2. Uzbrojenie nowych terenów mieszkaniowych 3. Wspieranie organizacji budownictwa mieszkaniowego
	Zadanie 7: Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej	1. Budowa kaplicy cmentarnej z częścią socjalną i sanitarną na cmentarzu komunalnym w Rybarzowicach
Cel operacyjny III.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej ochrony środowiska	Zadanie 1: Doskonalenie gospodarki odpadami	1. Budowa Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych 2. Dopuszczanie w kompostowniki 3. Edukacja ekologiczna
	Zadanie 2: Zabezpieczenie gminy przed wylewami potoków	1. Zabezpieczanie potoków Bruśnika, Godziszczanki i uzupełnienie regulacji Żylicy 2. Zalesienie dolin potoków 3. Ochrona przed erozją denną

Cel IV: Rozwój potencjału ludzkiego

Tabela 37 Cele operacyjne, zadania i działania w zakresie rozwoju potencjału ludzkiego

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Działania
Cel operacyjny IV.1 Rozwój oświaty	Zadanie 1: Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne	1. Doposażenie istniejących pracowni przedmiotowych w nowoczesny sprzęt dydaktyczny we wszystkich szkołach na terenie gminy
	Zadanie 2: Rozwój pracowni specjalistycznych	1. Doposażanie i bieżąca modernizacja pracowni komputerowych 2. Doposażanie pracowni językowych w każdej szkole
	Zadanie 3: Modernizacja bazy dydaktycznej i sportowej	1. Remont przedszkola w Buczkowicach i Rybarzowicach 2. Zorganizowanie wychowania przedszkolnego dla dzieci w pomieszczeniach szkół 3. Modernizacja i budowa sal gimnastycznych w szkołach
Cel operacyjny IV.2 Rozwój kultury	Zadanie 1: Modernizacja centrum kulturalnego	1. Modernizacja budynku Domu Ludowego w Rybarzowicach 2. Powiększenie księgozbiorów
Cel operacyjny IV.3 Rozwój edukacji	Zadanie 1: Programy edukacyjno-integracyjne dla mieszkańców	1. Realizacja programów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb i grup odbiorców
	Zadanie 2: Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych (NGO's)	1. Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych i inicjatyw społ. podejmowanych przez seniorów
Cel operacyjny IV.4 Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy	Zadanie 1: Wzrost poziomu obsługi z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej	1. Organizacja różnych form opieki socjalnej 2. Promowanie i wspieranie innych form aktywności fizycznej, sportowej i rekreacyjnej mieszkańców

Potencjalne źródła finansowania realizacji strategii:

Największe znaczenie w realizacji strategii będą miały środki przekazywane w ramach polityki spójności Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 – 2020, zarówno w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, Programów Transgranicznych jak i w ramach programów ogólnopolskich.

Potencjalnymi źródłami finansowania realizacji celów Strategii są:

- Środki Unii Europejskiej tj. w szczególności środki funduszy strukturalnych, środków przeznaczonych na realizację Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów wspólnotowych,
- publiczne środki krajowe tj. budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych,
- inna publiczna pomoc zagraniczna, w szczególności w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy,
- wkład własny beneficjentów pomocy obejmujący również kredyty i pożyczki, także poręczone lub gwarantowane przez uprawnione podmioty do udzielania poręczeń lub gwarancji.

6. ANALIZA REZULTATÓW WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII

Poprzednia wersja strategii została przyjęta przez Radę Gminy 4 grudnia 2002r. i była podstawą do realizacji szeregu działań rozwojowych, finansowanych zarówno ze środków własnych gminy, jak i źródeł zewnętrznych – głównie ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Strategia była wdrażana w dwóch obszarach strategicznych, poprzez realizację 27 celów operacyjnych.

System monitorowania i ewaluacji strategii opierał się na zestawie 31 wskaźników rezultatu. Dla wskaźników monitoringowych nie zostały określone ich wartości bazowe (początkowe), natomiast zostały wskazane wartości docelowe, co stanowiło istotny punkt odniesienia przy ocenie efektów wdrażania strategii.

Dla większości z przyjętych wskaźników monitorowania jedynym źródłem weryfikacji osiągnięcia założonych rezultatów były dane dostępne na stronie internetowej Gminy, w szczególności w sprawozdaniach budżetowych za poszczególne lata oraz w wydanych przez gminę publikacjach i uchwalonych planach i programach.

Z uwagi na wskazane powyżej trudności, przyjęto założenie, że ocena efektów wdrażania strategii zostanie przeprowadzona poprzez identyfikację kluczowych projektów i zadań inwestycyjnych, jakie udało się zrealizować gminie i jej podległym jednostkom.

Ocena efektów wdrażania strategii obejmuje głównie te zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia, na realizację których istotny wpływ miał samorząd gminny, głównie dzięki zaangażowaniu własnych środków budżetowych lub środków z UE na realizację danego projektu lub przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Podsumowując należy stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice do roku 2015 została zrealizowana w dużym stopniu. Większość rezultatów na poziomie celów operacyjnych została osiągnięta, a te których nie udało się osiągnąć będą możliwe do osiągnięcia w najbliższych latach. Zrealizowane przez samorząd gminny działania i przedsięwzięcia (inwestycyjne i nie inwestycyjne) przyczyniły się do poprawy warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju gminy, a także wpłynęły korzystnie na ochronę środowiska naturalnego – dzięki wybudowanej infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej oraz systemowej gospodarce odpadami. Niemniej jednak skala dokonanych zmian, szczególnie w sferze turystyki i budowy kapitału ludzkiego i społecznego, jest ciągle zbyt mała by wywołać efekt skali i poprawić w sposób znaczący jakość życia mieszkańców gminy, która ciągle w zbyt dużym stopniu ograniczana jest przez takie czynniki jak brak rozwiniętej działalności turystycznej czy brak możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy np. agroturystyka. Ograniczenie tych czynników powinno być jednym z głównych celów zaktualizowanej strategii rozwoju gminy na lata 2015-2030

Szczegółowa informacja nt. rezultatów wdrożenia poprzedniej strategii zawarta jest w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Planowane zadania	Stopień Wykonania (opis)	Okres realizacji	Wartość przedsięwzięcia ogółem w zł	W tym wysokość środków własnych gminy	W tym wysokość środków spoza gminy
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA						
1. Doskonalenie infrastruktury komunikacyjnej						
1.1 Modernizacja dróg wraz z ich infrastrukturą	Budowa (na terenie gminy) drogi DK 942 relacji Bielsko - Wisła jako drogi klasy IV, jednojezdniowej o szerokości jezdni 7 m.	Nie zrealizowano – inwestycja wojewódzka				
	Adaptacja drogi DW 04367 klasy V technicznej relacji Żywiec – Lipowa – Buczkowice z zaleceniem do modernizacji do parametrów normatywnych z chodnikiem	„Modernizacja dróg - budowa chodników, poszerzenie i odwodnienie drogi w Buczkowicach, Godziszce i Kalnej”. Roboty obejmowały wybudowanie chodnika z kostki brukowej betonowej, odwodnienie i poszerzenie jezdni oraz budowa zatok autobusowych	25-05-2005 do 30-11-2005	3.756 tys. zł	15%	85%
	Adaptacja drogi DW 04372 klasy V technicznej relacji Słotwina - Godziszka w ciągu ulicy Żywieckiej z chodnikiem	Położono nową nawierzchnię na drodze	2012r.	600 tys. zł	15%	85%
	Naprawa nawierzchni dróg (75 km)	Wykonano nową nawierzchnię asfaltową na drogach gminnych – na ok. 34 km. Wybudowano ok. 5,6 km chodników dla pieszych. Przebudowano most przy ul. Wczasowej w Buczkowicach. Naprawy pozimowe nawierzchni dróg są co roku przeprowadzane.	2002 do 2015	6.858 tys. zł	25%	75%
	Modernizacja uliczek dojazdowych (20 km)					
	Modernizacja i budowa chodników (25 km)					
	Modernizacja i budowa poboczy (25 km)					
Budowa zatoczek dla autobusów i parkingów obsługujących ruch do Szczyrku i Buczkowic						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

	Modernizacja odwodnienia dróg (przepusty, kanalizacja deszczowa)	Wybudowano 7 parkingów na terenie gminy.				
1.2 Uporządkowanie stanu prawnego dróg na terenie gminy	Uregulowanie stanu prawnego dróg gminnych (nie będących mieniem komunalnym, a wybudowanych m.in. w czynnie społecznym).	Na bieżąco w miarę posiadanych środków finansowych				
2. Doskonalenie infrastruktury technicznej						
2.1 Rozbudowa sieci wodociągów	Rozbudowa systemu wodociągów w oparciu o ujęcia lokalne w Godziszce, Kalna oraz rurociąg grupowy Szczyrk - Buczkowice doprowadzający wodę z ujęcia na rzece Żylicy w Szczyrku	Wybudowano 8,7 km sieci wodociągowej	2002 do 2015	1.300 tys. zł	25%	75%
	Podłączenie systemu wodociągów do wodociągu grupowego Węgierska Górka-Żywiec-Bielsko	Nie zrealizowano - ekonomicznie nie uzasadnione				
2.2 Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Rybarzowicach oraz w Komorowicach z części Buczkowic („BÓR”)	Gmina Buczkowice jest skanalizowana w 98%. Łącznie na terenie gminy wybudowano 155km sieci kanalizacyjnej.	2002 do 2015	68.768 tys. zł	15%	85%
	Instalowanie indywidualnych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej	Gmina w 98% jest skanalizowana nie było potrzeby dofinansowania budowy indywidualnych oczyszczalni				
2.4 Rozbudowa sieci elektroenergetycznej	Modernizacja oraz rozbudowa układu sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia o nowe elementy stacyjne i liniowe	Gmina jest w 100% zelektryfikowana – Modernizację i rozbudowę układu sieci prowadzi Grupa TAURON				
	Zwiększenie linii kablowych ŚN, NN w stosunku do linii napowietrznych	Jak wyżej				
2.5 Rozbudowa sieci telekomunikacyjnej	Budowa kabla światłowodowego OTK relacji Lipowa - Buczkowice	W 100% zrealizowano inwestycję w zakresie budowy kabla światłowodowego OTK relacji Buczkowice-Lipowa. Obecnie Gmina w 90% obszaru posiada sieć telekomunikacyjną. Rozbudowę prowadzą spółki działające na rynku – brak danych w zakresie poniesionych nakładów.				
	Rozbudowa miejscowej sieci teletechnicznej o 1200 NN oraz o nowe linie magistralne i abonenckie	Zrealizowano				

3. Doskonalenie infrastruktury technicznej ochrony środowiska			
3.1 Doskonalenie gospodarki odpadami	Objęcie 100% gospodarstw domowych wywozem odpadów	Gmina Buczkowice zgodnie z obowiązującymi przepisami ma zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych. Gospodarstwa domowe w 100% są objęte zorganizowanym systemem odbioru odpadów.	Roczny koszt ok. 1 100 tys. zł
	Zalesienie dolin rzek i potoków	Prowadzona przez osoby prywatne w ramach kompensacji przyrodniczej	Brak danych
KSZTAŁTOWANIE I DOSKONALENIE OCHRONY ŚRODOWISKA			
1. Ochrona powietrza			
1.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Modernizacja systemów ogrzewania	Wszystkie kotłownie w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy są zmodernizowane – ogrzewane są gazem.	Wydatki w tym zakresie uwzględniono przy inwestycjach oświatowych
	Docieplenie budynków	Prowadzona była termomodernizacja budynków użyteczności publicznej przez gminę oraz termomodernizacja indywidualnych budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne. Na terenie gminy w budynkach prywatnych jest zamontowanych kilka pomp ciepłych mieszkańcy indywidualnie zakładają również instalacje OZ	Wydatki w tym zakresie uwzględniono przy inwestycjach oświatowych
2. Ochrona wód			
2.1 Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych	Budowa przydomowych osadników na odchody organiczne w gospodarstwach rolnych	Inwestycje prywatne – brak danych. W ramach promocji kompostowania w 2015r zakupiono i przekazano mieszkańcom gminy – 600 szt. kompostowników.	

3. Ochrona gleby

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

3.1 Ochrona gleby przed nieodwracalną abiotyzacją	Zwiększenie powierzchni obszarów zadrzewionych (na granicy rolno-leśnej)	Powierzchnia lasów stanowi tylko 6% powierzchni Gminy, lasy są własnością prywatną – brak danych dotyczących zadrzewienia				
4. Ochrona lasów						
4.1 Naturalizacja lasów, zwiększenie lesistości gminy	Nasadzenia drzew iglastych	Administrator lasów – Nadleśnictwo Bielsko				
	Zagospodarowanie dróg leśnych (zrywkowych)					
	Ograniczenie wyřębu w lasach prywatnych i państwowych					
	Racjonalna gospodarka zasobami leśnymi					
5. Ochrona przed hałasem						
5.1 Ochrona akustyczna terenów zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych	System ekranowania wzdłuż trasy 94	Inwestycja prowadzona przy budowie drogi ekspresowej S-69 – inwestor Zarząd Dróg Krajowych i Autostrad				
OCHRONA ZDROWIA						
1. Wzrost poziomu obsługi z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej	Rozbudowa ośrodka zdrowia w Buczkowicach	Rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Buczkowicach	2000 do 2001	303 tys. zł	70%	30%
		Dobudowa windy do GOZ	2005	331 tys. zł	54 tys. zł	75%
	Uruchomienie poradni specjalistycznych (poradni „K”)	Poradnie uruchomiono w Ośrodku Zdrowia w Buczkowicach				
	Zorganizowanie opieki socjalnej w domach rodzinnych lub w specjalnych placówkach dla 90 osób	Działania dofinansowane są przez GOPS.				
ROZWÓJ OŚWIATY, EDUKACJI I KULTURY						
1. Rozwój oświaty						
1.1 Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne	Doposażenie istniejących pracowników przedmiotowych w nowoczesny sprzęt dydaktyczny we wszystkich szkołach na terenie gminy	Corocznie szkoły są doposażanie w pomoce dydaktyczne w ramach wydatków bieżących				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

1.2 Rozwój pracowni specjalistycznych	Utworzenie pracowni komputerowych	W każdej szkole funkcjonują pracownie komputerowe				
	Utworzenie pracowni językowych w każdej szkole	W każdej szkole funkcjonują pracownie tematyczne				
1.3 Modernizacja bazy dydaktycznej i sportowej	Modernizacja szkoły w Buczkowicach	Rozbudowa ZSO w Buczkowicach	1998 do 2002	3.291tys. zł	90%	10%
	Remont przedszkola w Buczkowicach	Modernizacja budynku przedszkola w Buczkowicach	2012	303 tys. zł	80%	20%
	Zorganizowanie wychowania przedszkolnego dla dzieci w pomieszczeniach szkół w Rybarzowicach (90), Godziszce (50), Kalnej (30)	Zorganizowano wychowanie przedszkole w pomieszczeniach szkół w Godziszce i Kalnej w Rybarzowicach przedszkole w osobnym budynku	Zorganizowano wychowanie przedszkolne w szkołach.			
	Wyposażenie sal lekcyjnych w meble dydaktyczne (zgodnie z obowiązującymi norma-mi)	Zakupy prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach posiadanych środków				
	Modernizacja oświetlenia sal we wszystkich szkołach	Inwestycje prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach posiadanych środków				
	Modernizacja sal gimnastycznych	Budowa hali sportowej przy ZS w Rybarzowicach	2010-2012	5.400tys.zł	67%	33%
	Inne:	Rozbudowa Szkoły w Rybarzowicach	1999-2001	992tys.zł	85%	15%
		Modernizacja Szkoły w Godziszce	2003-2005	387.tys.zł	28%.	72%
		Modernizacja boisk sportowych przy ZSO w Buczkowicach	2005	810 tys. zł	50%	50%
		Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy ZS w Rybarzowicach	2007-2008	438 tys. zł	100%	
Modernizacja boiska sportowego przy Zespole Szkół w Godziszce		2009	1.020 tys. zł	50%	50%	
Budowa boiska przy ZS w Kalnej		2012	650tys.zł	23%	77%	
Rozbudowa Szkoły w Rybarzowicach		2000	992 tys. zł	85%	15%	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

2. Utworzenie Centrum Kulturalnego						
Co roku w budżecie gminy są zabezpieczane środki na działalność kulturalną w 2015r wynoszą ok. 802 tys. zł						
2.1 Utworzenie Centrum Kulturalnego	Utworzenie Centrum Kulturalnego	Przygotowanie pomieszczeń dla Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach	2002r	210 tys. zł	90%	10%
	Inne:	Termomodernizacja Domu Ludowego w Rybarzowicach	2006	466 tys. zł	15%	85%
		Modernizacja remisy OSP – Bazy Kulturalnej w Buczkowicach	2006	453 tys. zł	25%	75%
		Modernizacja budynku kina w Buczkowicach	2006r	873 tys. zł	25%	75%
2.2 Powiększenie księgozbiorów	Powiększenie księgozbiorów	Na bieżąco				
3. Edukacja pozaszkolna						
3.1 Programy edukacyjno-integracyjne dla dorosłych	Program edukacji ekologicznej	Realizowano w ramach gospodarki odpadami bez kosztowo w gazecie gminnej i na stronie internetowej				
	Program edukacji ekonomicznej	Programy realizowane przez firmy zewnętrzne				
	Program edukacji z zakresu turystyki i agroturystyki	j.w				
	Program informacyjny o Unii Europejskiej	j.w				
	Program integracji i budowy społeczności obywatelskiej	j.w				
3.2 Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży	Program edukacji ekonomicznej	Prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach programów nauczania				
	Program edukacji ekologicznej	Prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach programów nauczania				
	Program edukacji języków obcych	Prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach programów nauczania. Zrealizowano 4 projekty ze środków UE	2005-2014	2 400tys.zł	5%	95%
	Program edukacji informatycznej	Prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach programów nauczania				
	Program informacyjny o Unii Europejskiej	Prowadzone bezpośrednio przez szkoły w ramach programów nauczania				
	Utworzenie programu stypendialnego dla zdolnych uczniów	Nie zrealizowano				

4. Wspieranie organizacji pozarządowych (NGO's)					
4.1 Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych	Wspieranie organizacji kulturalnych	Co roku przekazane są dotacje dla stowarzyszeń i organizacji społecznych działających w gminie w zakresie kultury i kultury fizycznej między innymi:	ciągły	ok. 200 tys. rocznie	200 tys.
	Wspieranie organizacji sportowych	j.w.			
	Wspieranie organizacji oświatowych	j.w.			
	Wspieranie organizacji ekologicznych	Brak takich organizacji na terenie Gminy			
MIESZKALNICTWO					
1. Budownictwo mieszkaniowe, letniskowe i rekreacyjne	Wykup terenów pod inwestycje mieszkaniowe	Inwestycje realizowane przez osoby prywatne			
	Wspieranie organizacji budownictwa mieszkaniowego (developerów, BTS, Agencji Wspierania Inwestycji)	W Gminie jest obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego, teren gminy jest uzbrojony			
2. Zwiększenie dostępności mieszkań (do około 330/1000 mieszkańców)	Zwiększenie dostępności mieszkań (do około 330/1000 mieszkańców)	Inwestycje prowadzone są przez podmioty prywatne. Szacuje się że każdego roku w gminie wybudowanych jest ok. 100 budynków mieszkalnych. W zakresie bazy noclegowej osoby prywatne uruchomiły usługi agroturystyczne			
PRACA					
1. Instytucjonalne wspomaganie biznesu w gminie	Przygotowanie lokalnego programu wspierania biznesu na terenie gminy	Nie zrealizowano			
	Przygotowanie programu promocji inwestycyjnej gminy	Prowadzono bez kosztowo w gazecie gminnej oraz na stronie internetowej gminy, w folderach wydawanych przy realizacji danej inwestycji.			
2. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości jako ośrodka doradztwa i obsługi biznesu	Przeznaczenie budynku pod działalność ośrodka wspierania biznesu	Nie utworzono – przedsiębiorcy korzystają z usług w tym zakresie w Bielsku Białej			

ROZWÓJ TURYSTYKI I SPORTU						
1. Modernizacja infrastruktury turystycznej						
1.1 Budowa i modernizacja bazy noclegowej	Modernizacja istniejącej bazy hotelowej	Zadanie realizowane przez właścicieli – podmioty prywatne				
	Budowa hoteli i pensjonatów	Realizacja przez osoby fizyczne				
1.2 Urządzenie parkingów i miejsc obsługi podróżnych	Urządzenie miejsc obsługi podróżnych przy trasach dojazdowych do gminy od strony Bielska-Białej, Żywca Szczyrku	Nie zrealizowano				
	Urządzenie miejsc postojowych przy obiektach sportowo-turystycznych, hotelach i pensjonatach	Wybudowano 7 parkingów na terenie gminy	2004-2012	900 tys. zł	75%	25%
2. Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej						
2.1 Budowa pola golfowego	Budowa pola golfowego	Nie zrealizowano				
2.2 Budowa tras narciarstwa biegowego i turystycznego	Lokalizacja tras	Nie zrealizowano				
	Przygotowanie zaplecza technicznego tras	Nie zrealizowano				
	Zakup sprzętu pomocniczego (do oznakowania tras i organizacji zawodów)	Nie zrealizowano				
2.3 Budowa kortów tenisowych i do squasha	Budowa kortów tenisowych przy boisku w Buczkowicach	Wybudowano kort tenisowy przy boisku w Rybarzowicach przy „Brzózkach”				
2.4 Budowa ścieżek rowerowych, ścieżek do joggingu i tras do turystyki konnej	Budowa ścieżek rowerowych w Buczkowicach	Wybudowano ścieżkę rowerową od granicy z Miastem Szczyrk do Rybarzowic o dł. 5,4km	2009	1 813 tys. zł	40%	60%
	Budowa ścieżek rowerowych w Rybarzowicach		Nie zrealizowano			
	Budowa ścieżek rowerowych w Kalnej i Godziszce	Nie zrealizowano				
	Budowa tras turystyki konnej w gminie	Nie zrealizowano				
	Budowa ścieżek do joggingu w gminie	Nie zrealizowano				
	Budowa ścieżek dydaktycznych (flora i fauna)	Nie zrealizowano				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BUCZKOWICE NA LATA 2015-2030

2.5 Urządzenie terenów wzdłuż Żylicy	Zaprojektowanie małej architektury użytkowej (placów zabaw, ścieżek spacerowych, miejsc biwakowych itp.)	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w Gminie Buczkowice (place zabaw)	2009	148 tys. zł	5%	95%
		Budowa miejsc odpoczynku w Rybarzowicach i Kalnej	2009	127 tys. zł	5%	95%
	Przy każdym Przedszkolu wybudowano place zabaw. Wybudowano również plac zabaw przy Gminnym Ośrodku Kultury w Buczkowicach					
	Przygotowanie ścieżek spacerowych	W trakcie projektowania urządzenie terenów nad Żylicą				
Inne:	W trakcie projektowania urządzenie terenów nad Żylicą					
2.6 Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego	Budowa Skate Parku	Nie zrealizowano				
	Budowa krytego zespołu kąpieliskowego z zapleczem rozrywkowym (nowoczesną dyskoteką, bilardem i kręgielnią)	Nie zrealizowano				
3. Organizacja imprez sportowych i turystycznych						
3.1 Poszerzenie działalności klubów sportowych	Rozbudowa istniejącej bazy rekreacyjno-sportowej	Zaplecze boiska sportowego w Buczkowicach	2012	638 tys. zł	35%	65%
		Budowa boiska sportowego wraz z zapleczem w Rybarzowicach przy ul. Topolowej	2012-2013	1.900 tys. zł	53%	47%
		Budowa kompleksu sportowego w Godziszce przy „Brzózkach”	2010-2012	2.200 tys. zł	15%	85%
	Udostępnienie istniejących obiektów sportowych dla mieszkańców	Wszystkie wykazane wyżej obiekty są ogólnodostępne				
3.2 Organizacja turniejów sportowych (bilard, kręgle, golf i tenis)	Przygotowanie turniejów	Prowadzone przez Gminny Ośrodek Kultury i kluby sportowe działające w gminie.				

Tabela 38 Stopień wykonania poprzedniej strategii gminy

Na realizację inwestycji w latach 2001-2015 Gmina Buczkowice poniosła wydatki inwestycyjne w wysokości 102 mln zł, w tym 85 mln ze środków Unii Europejskich i dotacji krajowych.

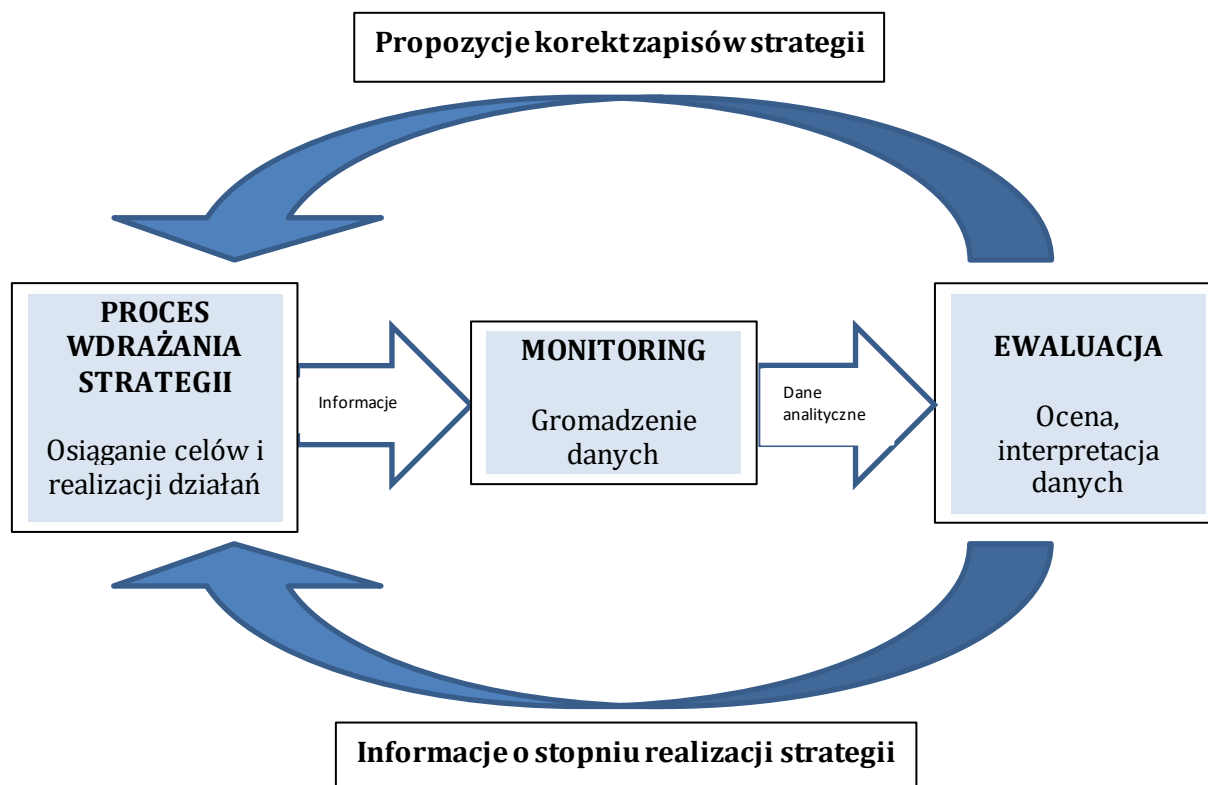
7. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

W celu osiągnięcia wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Należy, zatem stworzyć:

- skuteczny system zbierania i selekcjonowania informacji zwany systemem monitoringu,
- system oceny i interpretacji zgromadzonych danych - system ewaluacji.

Raporty monitoringowe będą stanowiły narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji przez Radę Gminy w sprawach związanych z realizacją strategii.

Rysunek 7 Funkcjonowanie systemu wdrażania strategii

Skuteczny system realizacji Strategii Gminy Buczkowice zależeć będzie od jakości i ilości informacji, której kształt wynika z zastosowanego systemu monitoringu i ewaluacji. Monitoring Strategii prowadzony będzie przez cały okres jej obowiązywania. Dane w ramach systemu monitoringu będą zbierane na bieżąco i analizowane w okresach rocznych (na zakończenie IV kwartału każdego roku realizacji strategii). Ostatnim okresem raportowania będzie ostatni rok obowiązywania Strategii.

Raporty monitoringowe będą stanowiły ponadto podstawę do wszelkich prac aktualizujących dokumenty strategii rozwoju gminy, w tym także przedłużających okres obowiązywania strategii na kolejne lata. W razie wydłużenia obowiązywania strategii analogicznemu wydłużeniu ulegnie okres sporządzania raportów monitoringowych.

Dla wsparcia systemu monitoringu realizacji strategii określono wskaźniki, umożliwiające monitorowanie realizacji działań zaplanowanych w ramach strategii.

Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników służących monitorowaniu Strategii.

Tabela 39 Wskaźniki realizacji Strategii Gminy Buczkowice do 2030r.

Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźnik
Cel operacyjny I.1 Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy	Zadanie 1: Doskonalenie infrastruktury komunikacyjnej	I.1.1.1 Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg [km] I.1.1.2 Liczba nowopowstałych parkingów [szt.]
Cel operacyjny I.2 Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy	Zadanie 1: Modernizacja infrastruktury turystycznej	I.2.1.1 Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów noclegowych [szt.] I.2.1.2 Ilość zagospodarowanych kilometrów terenów przyległych do Żylicy [km]
	Zadanie 2: Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	I.2.2.1 Liczba nowopowstałych tras narciarstwa biegowego i turystycznego [szt.] I.2.2.2 Liczba wybudowanych kortów tenisowych [szt.] I.2.2.3 Ilość kilometrów rozbudowanych ścieżek rowerowych, joggingu itp. [km] I.2.2.4 Liczba zorganizowanych imprez sportowych i turystycznych [szt.] I.2.2.5 Liczba rozbudowanych placów zabaw [szt.]
Cel operacyjny I.3 Rozwój przedsiębiorczości	Zadanie 1: Instytucjonalne wspomaganie biznesu w gminie	I.3.1.1 Liczba wypromowanych firm z terenu gminy [szt.]
	Zadanie 2: Stworzenie systemu wsparcia dla przedsiębiorczości	I.3.2.1 Łączna powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych [m ²]
Cel operacyjny II.1 Poprawa stanu czystości powietrza	Zadanie 1: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń	II.1.1.1 Liczba wymienionych kotłów i wprowadzonych OZE [szt.] II.1.1.2 Liczba termomodernizowanych budynków [szt.] II.1.1.3 Ilość kilometrów zmodernizowanych dróg [km]
Cel operacyjny II.2 Poprawa stanu czystości wód	Zadanie 1: Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych	II.2.1.1 Ilość km rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
Cel operacyjny II.3 Poprawa stanu czystości gleby	Zadanie 1: Ochrona gleby przed erozją	II.3.1.1 Łączna powierzchnia obszarów zadrzewionych (na granicy rolno-leśnej) i powierzchni biologicznie czynnych [m ²]
		II.3.1.2 Ilość km rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
Cel operacyjny II.4 Ochrona lasów	Zadanie 1: Naturalizacja lasów, zwiększenie lesistości gminy	II.4.1.1 Łączna powierzchnia nasadzeń drzew [m ²]
Cel operacyjny II.4 Ochrona przed hałasem	Zadanie 1: Ochrona akustyczna terenów zlokalizowanych przy trasach komunikacyjnych	II.4.1.1 Ilość kilometrów zmodernizowanych dróg [km]

<p>Cel operacyjny III.1 Rozbudowa infrastruktury technicznej</p>	<p>Zadanie 1: Rozbudowa sieci wodociągów</p>	<p>III.1.1.1 Ilość km rozbudowanej sieci wodociągowej [km]</p>
	<p>Zadanie 2: Rozbudowa sieci kanalizacyjnej</p>	<p>III.1.2.1 Ilość km rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] III.1.2.2 Ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej [szt.]</p>
	<p>Zadanie 3: Pełna gazyfikacja gminy</p>	<p>III.1.3.1 Ilość km zmodernizowanej sieci gazowej średniego ciśnienia oraz redukcyjno-pomiarowej gazu [km]</p>
	<p>Zadanie 4: Rozbudowa sieci energetycznej</p>	<p>III.1.4.1 Ilość km zmodernizowanej oraz rozbudowanej sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia o nowe elementy stacyjne i liniowe [km] III.1.4.2 Ilość nowych linii kablowych ŚN, NN w stosunku do linii napowietrznych [szt.] III.1.4.3 Ilość kilometrów zmodernizowanego i rozbudowanego oświetlenia ulicznego [km]</p>
	<p>Zadanie 5: Rozbudowa sieci telekomunikacyjnej</p>	<p>III.1.5.1 Liczba wydanych pozwoleń na wybrane działania [szt.]</p>
	<p>Zadanie 6: Rozwój mieszkalnictwa</p>	<p>III.1.6.1 Łączna powierzchnia uzbrojonych terenów mieszkaniowych [m²]</p>
	<p>Zadanie 7: Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej</p>	<p>III.1.7.1 Liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów infrastruktury społecznej [szt.]</p>
<p>Cel operacyjny III.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej ochrony środowiska</p>	<p>Zadanie 1: Doskonalenie gospodarki odpadami</p>	<p>III.2.1.1 Ilość utworzonych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych [szt.] III.2.1.2 Ilość gospodarstw wyposażonych w kompostowniki [szt.] III.2.1.3 Liczba osób objętych działaniami w zakresie edukacji ekologicznej [osoba]</p>
	<p>Zadanie 2: Zabezpieczenie gminy przed wylewami potoków</p>	<p>III.2.2.1 Liczba wydanych pozwoleń na wybrane działania [szt.]</p>
<p>Cel operacyjny IV.1 Rozwój oświaty</p>	<p>Zadanie 1: Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne</p>	<p>IV.1.1.1 Liczba doposażonych obiektów infrastruktury edukacyjnej [szt.]</p>
	<p>Zadanie 2: Rozwój pracowni specjalistycznych</p>	<p>IV.1.2.1 Liczba doposażonych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej [szt.]</p>
	<p>Zadanie 3: Modernizacja bazy dydaktycznej i sportowej</p>	<p>IV.1.3.1 Liczba wyremontowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej [szt.] IV.1.3.2 Liczba dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym [osoba]</p>

		IV.1.3.3 Liczba zbudowanych/zmodernizowanych sal gimnastycznych w szkołach [szt.]
Cel operacyjny IV.2 Rozwój kultury	Zadanie 1: Modernizacja centrum kulturalnego	IV.2.1.1 Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych [szt.] IV.2.1.2 Liczba czytelników na 100 mieszkańców [%]
Cel operacyjny IV.3 Rozwój edukacji	Zadanie 1: Programy edukacyjno-integracyjne dla mieszkańców	IV.3.1.1 Liczba osób objętych działaniami w zakresie programów edukacyjnych [osoba]
	Zadanie 2: Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych (NGO's)	IV.3.2.1 Liczba podjętych działań [szt.]
Cel operacyjny IV.4 Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy	Zadanie 1: Wzrost poziomu obsługi z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej	IV.4.1.1 Liczba osób objętych wsparciem [osoba] IV.4.1.2 Liczba podjętych działań z zakresu promowania i wspierania innych form aktywności fizycznej, sportowej i rekreacyjnej mieszkańców [szt.]

Aby Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice osiągnęła zakładane efekty władze Gminy oraz wszystkie osoby, którym bliski jest jej los oraz które uczestniczyły w procesie jej tworzenia, powinni:

- aktywnie uczestniczyć w realizacji poszczególnych celów strategicznych
- czuwać nad tym, aby założenia Strategii były sukcesywnie wdrażane,
- na bieżąco monitorować postępy w jej wdrażaniu,
- zgłaszać pomysły, uwagi i propozycje zmian,
- wyszukiwać nowatorskie rozwiązania w otoczeniu,
- wychwytywać w otoczeniu pojawiające się szanse na rozwój gminy,
- identyfikować oraz ograniczać zagrożenia i przeszkody, które mogłyby opóźnić rozwój gminy,
- pobudzać prorozwojowe inicjatywy społeczne, gospodarcze, kulturalne,
- aktywnie uczestniczyć w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację założeń Strategii ze źródeł budżetowych, pozabudżetowych krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej

Efekty Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice w dużym stopniu uzależnione są od stopnia zaangażowania w jej realizację władz Gminy, instytucji, podmiotów gospodarczych, grup społecznych oraz wszystkich mieszkańców, którzy rozumieją potrzebę nieustannego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a także troszczą się o jej zrównoważony rozwój oraz konkurencyjną pozycję w powiecie, regionie oraz Polsce.

8. SPÓJNOŚĆ Z EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI I REGIONALNYMI DOKUMENTAMI

W rozdziale przedstawiono powiązania z obowiązującymi lub aktualnie tworzonymi dokumentami strategicznymi, zawierającymi cele dotyczące rozwoju Unii Europejskiej, Polski, województwa śląskiego oraz Polski Południowej. Zgodnie z treścią Traktatu Lizbońskiego szczególnie istotnymi wymiarami związanymi z programowaniem jest wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego i społecznego, co uwzględniono w poniższej analizie.

8.1 Spójność z dokumentami Unii Europejskiej

Pakiet legislacyjny polityki spójności na lata 2014-2020

Pakiet legislacyjny obejmuje szczegółowe regulacje odnoszące się do wszystkich funduszy Wspólnych Ram Strategicznych, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego i wyznacza misję i cele polityki spójności. Komisja Europejska zaproponowała 11 strategicznych celów tematycznych, które są ściśle związane ze strategią „Europa 2020”.

Zgodnie z przyjętą zasadą programowania, Strategia Rozwoju Gminy Buczkowice została oparta na celach wynikających z dokumentów programowych, dlatego cele strategiczne Strategii znajdują odzwierciedlenie w priorytetowych celach Unii Europejskiej takich jak:

II. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych.

III. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw.

IV. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

V. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

VI. Zachowanie i ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

VII. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.

VIII. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

IX. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

X. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Strategia Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 jest dokumentem określającym podstawowe założenia polityki rozwoju Unii Europejskiej. Wyznacza ona trzy priorytety, które powinny być realizowane zarówno na szczeblu krajowym jak i Unii Europejskiej. Są one następujące:

- **Priorytet I.** Rozwój inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego).
- **Priorytet II.** Rozwój zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
- **Priorytet III.** Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem).

Efektom realizacji priorytetów określonych w Strategii Europa 2020 powinno być osiągnięcie pięciu celów:

- wzrostu wydatków na działalność B+R,
- wzrostu wskaźnika zatrudnienia,
- wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie oraz zmniejszeniu odsetka osób wczesnie kończących naukę,
- ograniczenia emisji CO₂ i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Cele wskazane w Strategii Gminy Buczkowice wykazują pełną zgodność z celami Strategii Europa 2020, przyczyniają się one wprost do zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, postawionymi w przywołanej Strategii.

Należy także zauważyć, że wizja określona dla Strategii rozwoju gminy Buczkowice wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do aktywizacji ekonomicznej i społecznej obszaru przy jednoczesnym racjonalnym korzystaniu z zasobów naturalnych i przyrodniczych.

8.2 Spójność z krajowymi dokumentami strategicznymi

Umowa Partnerstwa 2014-2020

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Umowa Partnerstwa określa strategiczne inwestycje, ramy osiągania rezultatów, determinuje powiązania między celami tematycznymi a rezultatami do osiągnięcia oraz wskazuje docelowe wartości wskaźników.

Umowa Partnerstwa jest głównym dokumentem strategicznym na poziomie krajowym, określającym zakres i sposób interwencji funduszy europejskich w nowym okresie programowania 2014-2020. Odnosi się do takich kwestii, jak:

- zakres wsparcia ze środków europejskich w wybranych obszarach tematycznych;
- liczba i zakres programów operacyjnych;
- sposób podziału interwencji pomiędzy programy krajowe i regionalne;
- zarys systemu wdrażania;
- sposób uzupełniania się interwencji finansowych z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybackiej.

Główne cele i kierunki rozwojowe, system zarządzania, monitoring oraz źródła finansowania wpisują się w schemat opisany w Umowie Partnerskiej. Ponadto, zgodnie z innowacyjnym podejściem do terytorialnego wymiaru polityki wskazanym w Umowie Partnerstwa, Strategia zakłada realizację wspólnych przedsięwzięć celem wzmocnienia współpracy między gminą, a powiatem. Dzięki identyfikacji wspólnych celów i kierunków rozwoju, osiągnięty zostanie tzw. efekt synergii – działania zintegrowane, podejmowane wspólnie będą miały większy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy subregionu, niż gdyby działania były podejmowane przez gminę osobno.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Celem rozwojowym kraju wskazanym w Strategii Rozwoju Kraju 2020 jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Wizja zawarta w Strategii gminy Buczkowice, tj.

„Inteligentna gmina – znaczące, nowoczesne i przyjazne dla środowiska miejsce zamieszkania, pracy, wypoczynku na dziś i na przyszłość”

w pełni wpisuje się w ten cel, akcentując z jednej strony wykorzystanie potencjału gospodarczego (także dla rozwoju turystyki), społecznego i instytucjonalnego przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego, z drugiej zaś prowadząc do stworzenia narzędzi dla trwałego i stabilnego wzrostu, służącego poprawie warunków życia na terenie gminy Buczkowice.

Jednocześnie cele strategiczne Strategii gminy Buczkowice wpisują się w postulaty Strategii Rozwoju Kraju, tj.:

1. Sprawne i efektywne państwo,
2. Konkurencyjna gospodarka,
3. Spójność społeczna i terytorialna.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest dokumentem strategicznym określającym sposób kształtowania ładu przestrzennego oraz zasady związane z rozwojem, przyjmując przestrzeń jako płaszczyznę odniesienia w programowaniu działań rozwojowych.

Jako główny cel koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 określono efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Strategia rozwoju gminy Buczkowice wpisuje się w ten cel, uwzględniając potencjał rozwojowy gminy związany z rozwojem usług turystycznych bazujących na posiadanych zasobach przyrodniczych. Jednocześnie strategia w określonej przez siebie wizji i misji rozwoju uwzględnia zrównoważone zarządzanie zasobami przyrodniczymi, stanowiącymi jeden z najważniejszych zasobów rozwojowych gminy Buczkowice.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Strategia ta określa prowadzenie polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju na poziomie regionalnym (wojewódzkim), wskazując cele i priorytety związane z rozwojem regionalnym w wymiarze terytorialnym, określając nową rolę regionów oraz zasady prowadzenia polityki regionalnej i jej instrumenty.

Celem strategicznym dla prowadzenia polityki regionalnej jest *Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.*

Jednocześnie Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego postuluje trzy cele polityki regionalnej do 2020 roku. Są one następujące:

1. Wzrost konkurencyjności regionów;
2. Niwelowanie różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju;
3. Sprawne zarządzane polityką rozwoju.

Cele Strategii rozwoju gminy Buczkowice wpisują się we wszystkie trzy przytoczone cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – prowadzą one bowiem do zwiększenia konkurencyjności gminy przy wykorzystaniu posiadanych przez nią zasobów, jednocześnie wpływają na zwiększenie spójności terytorialnej w układzie regionalnym, w szczególności zapewniając możliwości trwałego rozwoju ekonomicznego i w konsekwencji poprawy warunków życia na tym terenie.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki interwencji umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Konsekwencją wspólnych inicjatyw podejmowanych przez oba województwa oraz rząd będzie kreowanie Polski Południowej jako silnego i konkurencyjnego obszaru w Europie.

Głównym celem strategii jest *Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy*. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację trzech celów strategicznych:

- pierwszy cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie relacji i integrację Europy górnośląsko-krakowskiego: **Europol górnośląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich**
- drugi cel strategiczny zorientowany na łączenie aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych całego makroregionu oraz poszerzanie możliwości współpracy i realizowania projektów rozwojowych w Polsce Południowej: **Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,**
- trzeci cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu: **Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.**

Strategia gminy Buczkowice wpisuje się w cel główny Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Realizacja działań strategii gminy, przyczyniać się będzie nie tylko do zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego, ale również zacieśnienia partnerstwa pomiędzy tworzącymi ją regionami (m.in. w zakresie kształcenia potencjału ludzkiego).

8.3 Spójność z regionalnymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Strategia ta określa wizję rozwoju, cele oraz sposoby ich osiągnięcia w perspektywie 2020 roku. Dla realizacji postulatów Strategii zaplanowano podejmowanie interwencji w ramach 4 obszarów priorytetowych:

- **Obszar priorytetowy A. Nowa gospodarka** - Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.
- **Obszar priorytetowy B. Szanse rozwojowe mieszkańców** - województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.
- **Obszar priorytetowy C. Przestrzeń** - województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.
- **Obszar priorytetowy D. Relacje z otoczeniem** - województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.

Strategia gminy Buczkowice postuluje realizację działań przyczyniających się do:

- **rozwoju turystyki i przedsiębiorczości w gminie** poprzez stałą modernizację i poprawę infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy, podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy oraz rozwój przedsiębiorczości.
- **poprawy jakości środowiska naturalnego** poprzez poprawę stanu czystości gleby, powietrza oraz czystości i zagospodarowania wód,
- **rozwoju potencjału ludzkiego gminy** poprzez zwiększenie szans edukacyjnych mieszkańców, wzrost spójności społecznej, poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy, zwiększenie dostępności do kultury i sportu mieszkańców, umożliwiając tym samym osiągnięcie postulatów zawartych w obszarach priorytetowych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020

Program stanowi narzędzie realizacji polityki regionalnej, mającej przyczyniać się do osiągnięcia celów zawartych w Strategii Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

W ramach Programu określono 13 priorytetów, odnoszących się do realizacji celów szczegółowych. Program zakłada oparcie wymiaru terytorialnego o obszary funkcjonalne subregionów i zwiększenie zaangażowania samorządów terytorialnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi UE, przewiduje działania w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na rzecz wdrażania przedsięwzięć realizujących wspólną wizję rozwojową. Jednocześnie z punktu widzenia Strategii Gminy Buczkowice Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 stanowi jedno z najważniejszych narzędzi finansowania działań przyczyniających się do osiągnięcia jej celów.

Strategia Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na potrzeby rozwojowe środowisk subregionalnych oraz wyzwaniem w zakresie mobilizacji różnych podmiotów lokalnych i regionalnych na rzecz osiągnięcia wspólnych celów rozwojowych.

Strategia wyznacza cele rozwojowe dla subregionu, identyfikując jego specjalizacje terytorialne.

Wizja rozwoju określona w dokumencie jest następująca *Subregion południowy obszarem zrównoważonego i trwałego rozwoju, stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie oraz dostęp do dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej. Subregion aktywny społecznie i gospodarczo, wykorzystujący swoje naturalne walory przyrodnicze celem ugruntowania specjalizacji turystycznej subregionu na tle województwa, kraju oraz Europy.*

Jednocześnie Strategia określa cztery priorytety rozwojowe, umożliwiające osiągnięcie wizji rozwoju, tj.

Priorytet 1. Nowoczesna gospodarka – Subregion południowy regionem innowacji i nowoczesnej gospodarki,

Priorytet 2. Rozwój kompetencji, wykształcenia i postaw obywatelskich – Poprawa spójności społecznej Subregionu południowego,

Priorytet 3. Rozwój infrastruktury i usług dla zrównoważonego rozwoju - Subregion południowy regionem nowoczesnej infrastruktury zapewniającej dogodne warunki życia dla mieszkańców i wzrost gospodarczy,

Priorytet 4. Współpraca i wizerunek zewnętrzny - Subregion południowy regionem otwartym na współpracę, będącym istotnym partnerem w rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2020 roku

Misją powiatu bielskiego jest wspieranie rozwoju usług turystycznych i przedsiębiorczości w oparciu o dwa podstawowe zasoby endogeniczne: szczególne piękno przyrody beskidzkiej oraz wyjątkową przedsiębiorczość mieszkańców, gotowych kreować usługi unikalnej jakości. Dbłość o potencjał ludzki i zasoby przyrody – dwa skarby Podbeskidzia – będzie wyznaczać główny kierunek rozwoju powiatu bielskiego.

Powiat bielski będzie koncentrował swoje wysiłki strategiczne wokół trzech głównych celów:

Cel I: Rozwój turystyki i przedsiębiorczości w powiecie

Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel III: Rozwój potencjału ludzkiego powiatu

Cele Strategii rozwoju gminy Buczkowice wpisują się we wszystkie trzy przytoczone cele Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego.

9. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Strategii wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Prognozą objęto 4 cele strategiczne zawarte w strategii rozwoju i 14 celów operacyjnych.

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(N) - brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków - są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań

Tabela 40 Ocena skutków środowiskowych

Kierunek działań	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel I: Rozwój przedsiębiorczości i turystyki	N/-	0/+	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	0/+	0/+
Cel operacyjny I.1: Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych gminy	N/-	0/+	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	N/-	0	0
Cel operacyjny I.2: Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej gminy	+/-	+	+/-	+/-	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+
Cel operacyjny I.3: Rozwój przedsiębiorczości	0	+	0	0/-	0	N	N	N	N	0	0	+
Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel operacyjny II.1: Poprawa stanu czystości powietrza	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel operacyjny II.2: Poprawa stanu czystości wód	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel operacyjny II.3: Poprawa stanu czystości gleby	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel operacyjny II.4: Ochrona lasów	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel operacyjny II.5: Ochrona przed hałasem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel III: Doskonalenie infrastruktury technicznej	N/-	+/-	N/-	N/-	N/-	N/-	+/-	+/-	+/-	0	0/-	+
Cel operacyjny III.1: Rozbudowa infrastruktury technicznej	N/-	+/-	N/-	N/-	N/-	N/-	+/-	+/-	+/-	0	0/-	+
Cel operacyjny III.2: Rozbudowa infrastruktury technicznej ochrony środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel IV: Rozwój potencjału ludzkiego	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+
Cel operacyjny IV.1: Rozwój oświaty	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+
Cel operacyjny IV.2: Rozwój kultury	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+
Cel operacyjny IV.3: Rozwój edukacji	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0/+	+
Cel operacyjny IV.4: Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

9.1 Przewidywane oddziaływania Strategii Gminy na różne aspekty środowiska

Oddziaływania na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny

Analiza celów operacyjnych, planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzeniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej itp. Zdecydowana większość opisanych zmian ma charakter negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,
- Strategia przewiduje szereg działań o charakterze prospołecznym, zmierzających przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców (poprzez aktywizację gospodarczą, społeczną, poprawę warunków mieszkaniowych). Zmiany o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska (jego stan wraz z poprawą sytuacji materialnej, staje się immanentnym składnikiem wysokiej jakości życia). W tym aspekcie ustalenia Strategii należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin,
- spośród zaproponowanych w Strategii celów strategicznych i operacyjnych, szczególnie duże znaczenie na analizowane aspekty środowiska będzie mieć cel strategiczny III.

Oddziaływania na ludzi

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- Strategia zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym – wiążą się one przede wszystkim z: poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej), poprawą sytuacji materialnej (tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój nowych funkcji gminy, wdrażanie programów mających na celu poprawę poziomu wykształcenia), poprawę warunków codziennego życia w gminie (optymalizacja sieci drogowej, rozwoju technologii informatycznych);
- niektóre z planowanych przedsięwzięć, aczkolwiek w skali całej gminy mają jednoznacznie pozytywne oddziaływanie, w skali lokalnej mogą powodować pogorszenie warunków życia oraz generować sytuacje konfliktowe i kryzysowe w relacjach mieszkańcy – władze lokalne /inwestorzy/. Sytuacja ta może dotyczyć na przykład realizacji układu drogowego. Każdorazowo należy wybierać rozwiązania pozwalające na uniknięcie lub zminimalizowanie negatywnych oddziaływań społecznych, jak też należy uwzględniać konieczność kompensacji tych oddziaływań.

Oddziaływania na wody

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- realizacja działań związanych z budową kanalizacji sanitarnej w konsekwencji wpłynie w sposób pozytywny na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do środowiska ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.
- czynnikiem mogącym niekorzystnie wpływać na otoczenie będzie hałas emitowany do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia, którego źródłem są środki transportu oraz

praca mechanicznego sprzętu specjalistycznego. Jest to działanie chwilowe i krótkotrwałe, które zniknie po zakończeniu prac inwestycyjnych.

- nie przewiduje się bezpośredniego wpływu planowanych inwestycji na inne ważne obszarowe formy ochrony przyrody. Oddziaływanie, jakie może wystąpić przy tego typu przedsięwzięciach dotyczyć będzie oddziaływań chwilowych i krótkoterminowych na etapie budowy oraz oddziaływań długoterminowych, jak również skumulowanych w przypadku awarii, która może wywołać trwałe zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych.

Oddziaływania na powietrze

Analiza celów operacyjnych, planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- najbardziej negatywne oddziaływanie może wystąpić w zakresie rozwoju sieci komunikacyjnej. Ogólny wzrost natężenia ruchu plus budowa nowych ciągów komunikacyjnych na tereny cenne przyrodniczo może powodować trwałe i skutki i generować sytuacje konfliktowe,
- również rozwój turystyki stworzy kolejne źródła emisji, wpływ będzie więc niewątpliwym. Poziom tego oddziaływania będzie zależeć od stopnia penetracji terenów przyrodniczo cennych przez ludzi.
- pozytywny wpływ będą miały działania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o odnawialne źródła energii.

Oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz

Analiza celów operacyjnych, planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do generalnego wniosku. W znacznej mierze działania zawarte w Strategii dotyczą przestrzennie obszarów już zagospodarowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów Strategii ma za zadanie ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne. Należy bowiem zaznaczyć, iż przestrzeń w obrębie większych miejscowości rozumiana jako powierzchnia ziemi i krajobraz jest z zasady zmieniona przez człowieka, tak więc realizacja celów strategicznych wiązać się będzie z zastąpieniem jednej formy pochodzenia antropogenicznego, inną formą o podobnej genezie.

Oddziaływania na zasoby naturalne

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- Strategia zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne,
- ponieważ znaczna część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie gminy jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Oddziaływania na klimat

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- rozwój ruchu komunikacyjnego może wpłynąć na pogłębienie presji na zmiany klimatyczne,
- poprawa stanu istniejących dróg wpłynie na udroźnienie ruchu samochodowego, co w konsekwencji zmniejszy kumulację zanieczyszczeń na określonych obszarach,

Oddziaływania na zabytki

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do generalnego wniosku. Hałas i emisja pyłów mogą oddziaływać niekorzystnie na detale

architektoniczne obiektu zabytkowego. Będzie to przypuszczalnie oddziaływanie o charakterze długotrwałym, wymuszające częstsze zabiegi konserwatorskie.

Oddziaływania na dobra materialne

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- Strategia nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,
- Strategia zawiera natomiast szereg ustaleń prowadzących do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej (dotyczy to zarówno grupy inwestorów, jak i osób fizycznych),
- realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z tworzeniem korzystnych warunków dla dokonywania inwestycji na terenie gminy – dotyczy to zarówno inwestycji przemysłowych, jak też w sektorze budownictwa mieszkaniowego, ale także szeregu niewielkich (w skali gminy) inwestycji w zakresie handlu i usług,
- realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, realizacja nowych elementów małej architektury, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów zieleni),
- realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania.

9.2 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030”.

Analiza Strategii prowadzi do następujących wniosków z zakresu rozwiązań mających na celu łagodzenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko:

1. **Ochrona wód** - z uwagi na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku, wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii. Podczas budowy kanalizacji sanitarnej powinny być zastosowane materiały zapewniające szczelność rurociągów. Projektowana kanalizacja będzie w całości szczelna dzięki wykorzystaniu do jej budowy szczelnych elementów systemowych z tworzyw sztucznych i betonu i odpowiednim połączeniom tych elementów.
2. **Ochrona powietrza** - zadania w zakresie ochrony powietrza wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w mieście, w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływania jest nieuzasadnione. Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.
3. **Ochrona przed hałasem** - ważnym elementem przy budowie nowych dróg i modernizacji już istniejących jest materiał wykorzystany przy budowie nawierzchni dróg. Powinna to być nawierzchnia cichobieżna, zapobiegająca emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Dodatkowo winien być wykonany system zbierający wody opadowe spływające z powierzchni drogi. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinventaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez montaż ekranów dźwiękochłonnych.
4. **Ochrona przyrody** - Zadania w zakresie ochrony przyrody oraz ochrony i zrównoważonego rozwój lasów wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w gminie, w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływania jest nieuzasadnione.

9.3 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w Strategii

Analiza rozwiązań alternatywnych w przypadku tego typu opracowania, nie może być pełna (a więc dotyczyć wszystkich zapisanych w Strategii zamierzeń) ani całkowicie satysfakcjonująca (oferująca alternatywne rozwiązania dla wszystkich planowanych działań). Wynika to ze specyfiki opracowania, jakim jest strategia rozwoju.

W przypadku Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice, istotnymi problemami w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych są:

- ewidentnie pro środowiskowy charakter wielu planowanych działań – poszukiwanie rozwiązań alternatywnych jest tu bezcelowe, ponieważ celem samego przedsięwzięcia jest tu każdorazowo poprawa różnych aspektów,
- nadanie priorytetowi zagadnieniom rozwoju społecznego – większość z planowanych tu działań nie ma bezpośredniego (a co najwyżej trudny do udowodnienia pośredni), wpływu na zagadnienia funkcjonowania środowiska,
- uwzględnienie wśród działań szeregu bardzo konkretnych przedsięwzięć, które są ściśle osadzone w przestrzeni gminy (dokładna lokalizacja), a ich wybór wynika z konieczności rozwiązania zdiagnozowanych tam konkretnych problemów lub służy wykorzystaniu zidentyfikowanych tam konkretnych szans. W tym kontekście nie jest możliwe dokonywanie propozycji rozwiązań alternatywnych, gdyż de facto byłoby to kwestionowanie konkretnej wizji rozwoju gminy, czy też kwestionowaniem wyboru konkretnych przedsięwzięć.

Ponadto ograniczeniami w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, typowymi dla wszystkich strategii rozwoju są, wynikające z ich specyfiki:

- określony (dosyć wysoki) poziom ogólności wielu zapisów (obok bardzo konkretnych zadań, strategię zawierają także tylko ogólne ustalenia dotyczące określonych sfer funkcjonowania gminy) – strategię z założenia mają charakter deklaracyjny i w pewnej mierze dotyczą także spraw, wprawdzie postrzeganych jako ważne dla rozwoju, ale nie posiadających żadnych przesądzeń co do realności ich realizacji, a tym bardziej szczegółowych rozwiązań czy umiejscowienia w przestrzeni.
- „działaniowy”, a nie „przestrzenny” charakter Strategii – strategię z założenia określają zakres działań niezbędnych dla powodzenia rozwoju, natomiast znacznie mniejszy nacisk kładą na szczegóły i miejsce ich realizacji. Część działań istotnych dla rozwoju danego obszaru nie ma charakteru przestrzennego – wiąże się z usprawnieniem funkcjonowania systemów, z działaniami kierowanymi wobec mieszkańców, instytucji, itp., często o charakterze całkowicie nie inwestycyjnym (są to tzw. programy „miękkie”), lub niewykazujących fizycznych efektów realizacji. Są to działania niemające żadnych bezpośrednich lub też możliwych do określenia – pośrednich, skutków dla sfery przyrodniczej; wskazywanie działań alternatywnych, które pozwoliłyby na mniejszą ingerencję w środowisko, jest więc w tym przypadku bezzasadne. Nawet te same działania, ale realizowane w różnych lokalizacjach, mogą mieć zróżnicowany charakter oddziaływania na środowisko - w takim przypadku, propozycje rozwiązań alternatywnych powinny więc nawiązywać do konkretnej lokalizacji, co w opracowaniu o tak ogólnym charakterze – jest niemożliwe.
- planowaniu rozwoju poprzez ogólne dosyć szerokie sfery działań – „obszary strategiczne” (konsekwencja opisanej wcześniej ogólności ustaleń Strategii), w których spodziewa się osiągnąć określone rezultaty - w strategii podano wprawdzie planowane działania, które zamierza się realizować, ale w ramach wielu spośród zaplanowanych działań (niektóre z nich mają bardzo ogólny charakter) jest miejsce na rozwiązania alternatywne, a zakładane cele można osiągnąć przy wyborze różnego rodzaju wariantów. Istnieje więc możliwość wyboru różnych alternatywnych dróg dojścia do celu.

9.4 Metody analizy skutków realizacji postanowień Strategii

Wójt Gminy odpowiedzialny za wdrożenie Strategii Rozwoju jest zobowiązany do opracowania oraz wdrożenia systemu monitoringu. Monitorowanie realizacji planu umożliwi ocenę prawidłowości i efektywności działań oraz szybkie i elastyczne reagowanie na zmiany.

Monitoring Strategii Rozwoju polegał będzie na działaniach organizacyjno-kontrolnych. Wójt w ramach monitoringu raz na rok będzie przygotowywał raporty monitoringowe, o których mowa w rozdziale 7 niniejszego opracowania, które będą oparte na wskaźnikach odzwierciedlających stan realizacji zadań strategii, stan środowiska i presję na środowisko.

Trudno na tym etapie wskazać i ocenić szczegółowe kryteria przyjętych wskaźników z punktu widzenia celów ochrony środowiska, ponieważ priorytetowe projekty będą realizowane w dokumentach operacyjnych. Sama Strategia nie precyzuje dokładnego tytułu zadania, jego lokalizacji, czasu wykonania, kosztów, itd.

Podsumowując; zakłada się, że system ewaluacji Strategii, czyli oceny wykonania założonych celów, może być przeprowadzony na podstawie badania monitoringowego wykonanego na poziomie lokalnych programów operacyjnych. Część środków niezbędnych do realizacji zadań będzie pochodzić z funduszy europejskich, co pozwala przyjąć, że podstawowe cele ochrony środowiska będą obligatoryjnie uwzględnione zarówno w fazie realizacyjnej jak i ewaluacyjnej.

9.5 Wnioski

Przeprowadzone analizy prowadzą do następujących wniosków dotyczących sposobu uwzględnienia zagadnień przyrodniczych w Strategii i wpływu realizacji celów na stan środowiska:

1. Cele strategiczne rozwoju gminy bezpośrednio nawiązują do najważniejszych problemów rozwoju gminy. Problemy gminy zostały zidentyfikowane, a zapis celów pozwala w optymalny sposób je rozwiązywać.
2. Przeprowadzona analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że cele strategiczne rozwoju gminy powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Podsumowując należy stwierdzić, że w analizowanej „Strategii Rozwoju Gminy Buczkowice na lata 2015-2030” nie ma ustaleń, które dyskwalifikowałyby ją ze względu na skalę i charakter oddziaływań na środowisko. Aczkolwiek niektóre z planowanych działań mogą mieć negatywny wpływ na środowisko, to:

- ich realizacja jest uzasadniona znacznymi spodziewanymi korzyściami społecznymi i gospodarczymi, co jest bardzo istotne ze względu na sytuację społeczno-gospodarczą gminy,
- nie podejmowanie tych działań może skutkować wyższymi kosztami środowiskowymi (pozostawienie pewnych procesów w ich obecnym stanie prowadziłyby do dalszej degradacji pewnych aspektów środowiska).